

AINA

VID AFTONLAMPAN

FEMTONDE DELEN

HELSINGFORS
SÖDERSTRÖM & C:o FÖRLAGSAKTIEBOLAG

AINA

VID AFTONLAMPAN

FEMTONDE DELEN

VID AFTONLAMPAN

SKIZZER OCH NOVELLER

AF

AINA

FEMTONDE DELEN

HELSINGFORS 1907
SÖDERSTRÖM & C:O FÖRLAGSAKTIEBOLAG

VID AFTONLAMPAN

SKIZER OCH NOVELLER

MINA

FEMTONDE DELEN

HELSINGFORS 1907

J. SIMELII ARFVINGARS BOKTRYCKERIAKTIEBOLAG

GOD JUL!

Detta sjukdomsfall hade kommit alldeles oväntadt! Godsägare Ljung var en kärnsund natur, stark och jättelik som få, men när en sådan fysik ger vika, blir anfallet vanligen så mycket häftigare.

Han hade veckan före jul besett ett större skogshygge på flera kilometers afstånd, gått sig varm och sedan stått tintals utsatt för nordostvinden. Om kvällen efter hemkomsten kände han sig frusen, och redan följande dag kom febern. Doktorn konstaterade lunginflammation och fru Ljung kände från första stunden, att han ansåg tillståndet oroande.

Godsägarens hustru var en smärt, ungdomlig företeelse och såg ej ut att kunna bära mycket, men doktor Simola som eljes just inte hade någon öfverdrifvet hög tanke om kvinnorna, visste hvad hon dugde till.

I ett hem, där det finnes en hel mängd växande plantor, uppträda ju ofta nog de sedvanliga barnsjukdomarna. Han hade sett henne under den svåra scharlakansepidemin uthållig och lugn vaka

vid bädd efter bädd, han hade kämpat tillsammans med henne mot lille Johns benägenhet för strypsjuka och kallat henne som assistent, då Harrys tinning måste sys ihop, och aldrig hade han märkt, att hon öfverlämnat sig åt modlöshet eller förtviflan. Nu när hon stod vid mannens sjukläger, anade han dock, att hon inom sig bäfvade för tyngden af den börda, som så plötsligt sänkts öfver henne, men ingen klagan kom öfver hennes läppar.

— Stackars människa! — Doktor Simola var icke vidare känslofull, snarare något kärf och trumpen, men det fanns ju fall förstås! Det var intet lekverk att kanske i en handvändning stå där som änka med sex oförsörjda barn och en skuldsatt egendom. Och så alla Ljungs vidsträckta affärer, skogsafverkning, tegelslageri, sågrörelse o. s. v., det var verkligen mer än en kvinna kunde reda sig med, och fruntimrens affärsgeni gaf han just ej mycket för.

Tja . . . Hvad stod att göra? Han hade inte för vana att sätta sig ned och gråta med de sörjande, och för resten grät nu fru Ljung inte heller; därför gjorde han i stället sin plikt och skötte den sjuke med största omsorg.

De par första dagarna hyste godsägaren stor oro för allt som försummades, då han måste ligga överksam. Han lefde ju midt uppe i ett rörligt lifs arbetsid med „många järn i elden“, som det heter. Medvetandet att nu plötsligt vara oförmögen till allt plågade och irriterade honom så, att febern däraf stegrades. Men allt som plågorna ökades, aftog intresset för allt omkring honom. Snart

låg han viljelös i bädden, icke utan medvetande, men försänkt i en sömnluk dvala.

Han hade också svårt att tala, då det onda i bröstet försvårade andhämtningen. — Det är inte värdt att fråga honom något rörande gården, sade doktorn. — Fru Ljung nickade förstående. — Det är för väl, att den kvinnan trots allt ändå resignerar och tar sitt förnuft till fånga — tänkte han.

Den unga frun hade ingen aning om, att hennes uppträdande vann doktors gillande och att hon dessa dagar kommit hans ringaktning för kvinno-könet på skam. Kanske kom det sig af att hon alltid haft så föga tid öfver att tänka på sig själf. Hon hade varit gift i tretton år. Och att som hon vid tjugo års ålder blifva värdinna på en stor landt-egendom med knappa penningetillgångar är ingen lätt uppgift.

Sedan kommo barnen och ökade hennes omsorger. Mor måste räcka till för allt och alla. Detta osjälfviska lif adlade henne; af den unga, i hemmet bortskämda flickan blef en god och tänkande kvinna, som lefde lycklig trots mödor och träget arbete.

Hon förstod äfven att dela sin makes intres-sen. Om han ock efter ett längre samlif icke föreföll fullt så idealistisk, som hennes flickfantasi ut-målat honom, sympatiserade de dock i allt väsentligt. Hans sunda lifsåskådning tillfredsställde henne, och i allt praktiskt var han för henne ett verkligt stöd.

Han bar också villigt mången börda för henne, rättvist nog, då han var den starkare parten, men

sådant är tyvärr inte alltid fallet i ett äktenskap. — Nu låg han där, den starke mannen, svag och hjälplös som ett barn. Allt ansvar, alla omsorger föllo på henne. Det var stundom mer än hon trodde sig kunna bära. Hon blef frågad till råds om dagsverken och körslor och arbetslöner, utom allt som rörde den inre hushållningen. Intet afbrott fick äga rum; allt måste fortgå likt ett välordnad maskineri, ehuru tiden för henne själf tycktes stå stilla bakom sjukrummets stängda dörrar.

Barnen, som voro hemma till julferien, kräfdes naturligtvis sin omsorg. Småflickorna förstodo knappt hvad det betydde, att pappa var sjuk, men icke ens af gossarna, som voro varmt fästade vid fadern, kunde man begära, att de dag efter dag skulle gå på tå omkring i rummen och tala hviskande med hvarandra.

Det var både bättre och lugnare tyckte modern, när de togo skridskor eller skidor och roade sig ute. Så hade de åtminstone en smula trefnad af sin ferie.

Tjänstepersonalen måste ju äfven hafva sitt vanliga. Nu särskildt under julhelgen låg omtanken för deras välfägnad husmodern om hjärtat. Alla „löpande ärenden“ måste likväl affärdas så snabbt som möjligt, ty hvarenda ledig minut ville hon skänka sin lidande make, som — det kände hon — helst mottog hjälp och vård af hennes hand.

Till all lycka hade hon Majsi att lita till, sitt äldsta, sitt sommarbarn, sin lilla kloka, praktiska flicka. Redan det var en tröst att höra hennes lätta steg och dämpade röst där ute och veta, att

hon så väl förstod moderns äfven outtalade önskingar och var så villig att uppfylla dem.

Majsi var liten och späd som modern, men där bodde kraft och god vilja också hos henne. För sina tolf år hade hon rätt mycket förnuft i sitt lilla blonda hufvud. Därför var hon också redan mors förtrogna. Den stora nyckelknippan, som inneslöt alla hushållets skatter och hemligheter från källaren upp till vinden, skramlade ofta med en munter klang i hennes små flinka händer.

Det skulle blifvit en bitter skilsmässa för mor och dotter, om Majsi, när hon nådde skolåldern, tvungits att begynna sina studier i staden. Något sådant kom dock lyckligtvis icke i fråga, emedan hennes lekkamrat och närmaste granne, lilla Ruth Elfvin på Nynäs, för sin hälsas skull måste hafva en hemlärarinna. Majsi fick då begagna sig af samma undervisning.

Mellan de båda gårdarna gick genom skogen en genväg, som Majsi kallade „skolvägen“. Gamla Pälle fanns att tillgå regnvädersdagar, eller då snön reste drifvor på stigen.

Detta arrangemang, som tillfredsställde alla parter, förskaffade Majsi den stora glädjen att på fristunderna få vara „mors hjälpreda“, som pappa skämtsamt benämnde henne. Det förtroende, föräldrarna hyste för sin äldsta dotter, ingaf också bröderna en viss respekt samt en anmärkningsvärd tillit till Majsis råd i brydsamma fall.

Detta kom synnerligen väl till pass, nu under den tid fadern låg sjuk. Majsi gjorde sitt bästa för att på en gång mildt men bestämdt föra rege-

mentet, på det att inga störingar skulle förekomma, som kunde bringa oro i sjukrummet. Gossarna erkände utan knot hennes myndighet, medan hon för de små i barnkammaren föreföll som en jordisk försyn i mors ställe.

Det blef Majsis uppgift dessa sorgliga dagar att försöka undanrödja allt, som skulle taga fru Ljungs tid och krafter i anspråk. Där hennes barnsliga förmåga ej räckte till, fick den goda viljan träda i stället. När hon sakta gläntade på sjukrummets dörr, var det alltid goda och lugnande nyheter hon förde med sig.

Ofta fylldes moderns ögon af tårar, när hon såg in i sin unga dotters af kärlek strålande blick och hörde de friska röda läpparnas låga hviskning. Då måste hon lägga sin arm kring flickan och trycka henne en sekund intill sig. — Lilla tröstemor, då du kommer tyckes allt ljusna härinne . . .

Och Majsi nickade och smålog och smög en forskande blick bort till far. Ofta var den sjuke ej ens medveten om hennes närvaro, så ljudlöst rörde hon sig.

Det var en allvarsam kamp, som kämpades ut i det tysta sjukrummet. Doktor Simolas kantiga drag blefvo efter hvarje besök allt bistrare. Fru Ljung såg det, men gjorde inga frågor. Det var, som skulle hon instinktmässigt rygga tillbaka för att i ord förnimma, hvad hjärtat med fruktan anade — att hennes lefnadslycka stod på spel. Och plötsligt föreföll henne det rörliga hvardagslifvet på gården med alla dess arbeten och sträfvanden så långt borta. Hon hade stunder af

slö trötthet, då hon måste taga hela sin energi till hjälp för att fatta hvad som fordrades af henne. Men omsorgen om den sjuke mattades aldrig.

Så hade man hunnit själfva julaftonen. Det var grått och kallt på morgonen, och snön föll i tunga massor från den mörka himlen. Fru Ljung tyckte, att vädret fullkomligt stämde öfverens med hennes egna känslor. Då hon blickade ut, föreföll det henne, som om den kalla snön bäddade ned allt hopp hon ännu hyste, liksom den begrafde buskar och träd under sin hvita svepningsskrud. I dag måste hon riktigt tvinga sig att tänka på sin omgifning, hon, som allt hittills så gladt burit omsorg för enhvar.

De stackars barnen skulle ju ändå hafva någon julfröjd! Och så var det folket! — Hon suckade tungt och en tår rullade långsamt utför den bleka kinden. — Denna julafton skulle hon kanske få orsak att med ousäglig smärta minnas hela sitt lif.

En lätt hand öppnade sakta dörren. — Modern vände sig om, och ett ljusare uttryck förklarade hennes tärda drag, ty det var Majsis rosiga ansikte hon mötte med blicken.

— God morgon, min flicka lilla! —

— Hurudan har natten varit? —

— Jämförelsevis lugn, men du vet ju att doktorn väntar en afgörande kris under detta dygn! — Majsi nickade. — Du skall få se, att allt går bra. — Hon log så tillitsfullt, att modern med ens såg allting ljusare.

— Nu skall mamma gå att dricka kaffe med gossarna i matsalen. Lilla Saga har frågat efter

dig hela morgonen för att få tala om sina julklappshemligheter. Jag skall sitta hos pappa under tiden. — Majsi öppnade raskt dörren för henne och smög själf tyst som ett möss och med fingret på läpparna fram till moderns plats vid bädden.

När fru Ljung kom tillbaka, hade hon en smula färg på kinderna och ett gladare uttryck i de trötta ögonen. Barnens jubel att åter en gång se henne vid frukostbordet hade varmt och upplifvat henne. Och då lilla Saga lade sina knubbiga armar kring hennes hals och hviskade: — Du vet inte, hvad Saga lagat åt dig till julklapp — då kände hon, att hon hade en dyrbar gåfva att tacka för också på denna sorgens dag — sina barns kärlek. Hon kunde åter som förr känna med och för dem.

På eftermiddagen hade mor och dotter åter en liten konferens. — Du måste se till, att allt blir ordnad som vanligt i kväll, min lilla Majsi — sade husmodern. — Folkets tebord skall du ordna så trefligt som möjligt, och så skall du dela ut gåfvorna alldeles som — som vi bestämde, innan pappa sjuknade. Låt gossarna hjälpa dig att kläda julgranen. Jag har sparat de grannaste äpplena i en korg i skafferiet, som du vet. Karamellpåsen hittar du i bruna skåpet i matsalen. Det är så synd om mina stackars små . . . ! — Plötsligt skakades hennes smärta gestalt af en konvulsivisk snyftning. — Min egen Majsi, var du i mors ställe i kväll, denna afton, som vi förr firat så glada tillsammans. Nu kan jag ej lämna stackars pappa! Ser du, min flicka, Gud ger oss sorgens dag likaväl som gläd-

jens. Båda måste vi taga från Hans hand. — Se här kommer doktor Simola! God afton!

Hon var åter fullkomligt behärskad. Efter en oförmärkt tryckning af Majsis arm, vände hon tillbaka till sjukbädden.

Doktor Simola var vanligen kortfattad i fråga om sina patienters befinnande, det visste fru Ljung af gammalt. Därför hade hon vant sig att bevinga sin lust att med frågor utforska honom och i stället lärt att tyda hans ansiktsuttryck, som då och då gaf någon liten ledtråd till hvad hon gärna ville veta.

I dag låg det ett iakttagande uttryck i hans små skarpa ögon, och munnen hade ej det spända draget som vid hans föregående besök. Omedvetet drog hon däraf den slutsatsen, att han ansåg den sjukes tillstånd tillfredsställande eller för stunden något hoppingifvande.

— Febern tyckes vara lindrigare och andhämtningen mindre besvärad — sade han slutligen. — Vi få väl se i morgon, eller möjligen redan under natten. Låt honom bara inte prata för mycket, om han vaknar och vill tala. —

— Nej, nej! — Hon log svagt. — Jag skall nog tysta ned honom. —

— Det är rätt bara i detta undantagsfall — svarade han med ett högtidligt leende. — Eljes håller jag på mannens målsmanskap, som vi vet. —

De logo båda, för första gången vid sjukbädden. Sedan tog doktorn farväl.

Det var redan alldeles skumt ute, men himlen hade klarnat, och några stjärnor begynte tändas

på vinterhimlen. Lampan bakom sin gröna skärm spred ett mildt skimmer i rummet.

Genom de stängda dörrarna trängde som ett aflägsset sorl ljudet af barnens dämpade glädjeyttringar kring julgranen. För modern, som satt allena hos den sjuke, trädde minnet af flydda julaftnar fram, då jublet där ute stigit högt mot tak och lilla Saga på fars starka arm klappat händer åt julljusen, medan föräldrarnas blickar mött hvarandra i glad förståelse. Hvad hemmet var godt och harmoniskt i sådana högtidsstunder. Då glömdes alla hvardagslifvets mödor och slitningar, och hjärtat öfverflödade af tacksägelse till Gifvaren af all denna lycka.

Men nu! Ack, när pröfningen hvilat som blyvikter på det bäfvande hjärtat, då förstummas tyvärr lofsångens ljud. Huru länge måste Gud aga sina barn, innan deras bleka läppar förmå framstamma: Ske Guds vilja, den är dock den bästa?

Så frågade hon och knäppte därvid händerna till bön. Hjärtats oroliga slag lugnades så småningom, och en underbar frid smög sig öfver henne.

Senare på kvällen tittade Majsi in. — Nu hafva barnen ätit och krupit till kojs — hviskade hon. — De voro alla mycket snälla och trefliga och så förtjusta i granen och sina gåfvor, och tjänarena voro också belåtna. Nu har jag ordentligt släckt lamporna öfverallt. —

— Du lilla goda budbärerska! — Modern kysste henne ömt.

— Jag får ju komma in till dig litet senare — bad Majsi. Det skulle ju bli en kris i natt, och

jag kan inte somna, innan jag får höra, hur det är med pappa.

— Naturligtvis får du komma, min älskling.
— Hon strök henne ömt öfver kinden, och Majsi nickade till tack.

Det var alldeles tyst i huset. Alla dess öfriga invånare hade gått till ro, och „den heliga nattens“ frid sänkte sig skyddande öfver allt och alla.

Den sjuke, som de föregående dygnen oroligt kastat sig fram och åter, låg nu stilla, och det föreföll den trogna vårdarinnan, som om han fallit i sömn. Hon böjde sig öfver honom och lyssnade. Han andades jämnare än förut, och sorlet i bröstet hade nästan helt och hållet upphört. — Gud ske lof, nu njöt han säkert en god hvila.

Länge satt hon med blicken oafvändt fäst på de kära dragen; det var som skulle hon väntat att få se någon förändring däri. Småningom gled också ett visst lugn öfver hans anlete, medan några små svettpärlor uppstego på den lätt fårade pannan. Då rörde den sjuke på sig och öppnade plötsligt ögonen. — Jag sof så godt, hviskade han.

— Det syntes så, svarade hon sakta.

— Det gör inte mera ondt här. — Han förde handen mot bröstet.

— Men trött är jag, obeskrifligt trött. —

— Därför skall du hvila, älskade vän. —

Han nickade. — Jag tror nog, att jag slumrar in igen, och det kännes så godt, att du är hos mig. Tack du kära . . . —

Han försökte trycka hennes hand. Sedan slöto sig ögonen åter, och han föll i en djup, plågfri

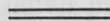
sömn. Krisen var tydligen öfverstånden, och en förbättring hade inträdt.

Känslan af lättnad och befrielse från den tyngd, hvars hela fruktansvärdhet hon först i detta ögonblick fullt vågade erkänna, var så häftig, att hon måste trycka handen mot hjärtat för att dämpa dess våldsamma slag.

Just i detsamma gled en liten hvit gestalt in genom den tillslutna dörren. Majsi i sin långa nattdräkt lutade sig ifrigt fram mot henne. — Är krisen förbi? —

— Ja, min flicka, Gud vare lof, jag tror säkert vi få behålla pappa. — Och för första gången öfverväldigad af sina känslor, lutade modern sitt hufvud mot Majsis skuldra och brast i tårar. Hon grät länge, och Majsi gjorde det bästa hon kunde för att trösta henne. Hon slog armarna omkring henne och tryckte sin kind tätt intill moderns. Men då fru Ljung åter höjde sitt hufvud, log flickan emot henne och hviskade med strålande ögon: — Nu får jag ändå till slut säga „lycka till en god jul, älskade mamma!“ —

— Tack, min Majsi, och lika igen! En god jul, en riktigt, riktigt god jul! —

SENSOMMAR.

Hon hade egentligen aldrig reflekterat öfver sin ålder eller räknat årens gång i sitt föga skiftesrika lif.

Man kunde med allt skäl säga att Lotten Berger ej haft någon ungdom. Hon hade vuxit upp utan syskon i ett hem, där föräldrarna voro gamla fadern dessutom blind. Vid aderton års ålder blef hon gift med en aflägsen släkting, en man mer än dubbelt så gammal som hon själf. Naturligtvis var det icke fråga om kärlek vid detta giftermål. Det var å ömse sidor hvad världen kallar ett resonemångsparti. Lektor Berger, f. d. skolman, enstöring och sjuklig, behöfde en ung person som vårdarinna för sig och hemmet. Hans unga fränka var utpinad af ekonomiska bekymmer, i hvilka hon lefvat så långt hon kunde minnas tillbaka.

Lektorn var rik. Hon skulle få föra ett bekvämt lif och kunna hjälpa de gamla föräldrarna, Lifvet hade haft ingenting angenämt att bjuda henne på. Dagarna och åren hade glidit förbi i grå enformighet. Hon hade lefvat utan vare sig sällskap

eller förströelser, ensam med två gamla, af sjukdom och bekymmer förbittrade människor, som alltid glömde, att den varelse de skänkt tillvaro icke åldrades i bredd med dem själfva.

Det blef ej annat ombyte för Lotten i det nya hemmet, än att bekymren för nödtorften försvunno, ty hos hennes make bodde samma egoistiska brist på förståelse för ungdomens intressen och behof.

Som sjukvårderska satt hon ofta dagar, ja veckor stängd inom fyra väggar, lyssnande till en knarrig sjuklings misstroagna omdömen. Hon hade nog ej väntat sig mycket mer af sitt äktenskap och var ej van att knota, men ungdomsglädjen kunde, som naturligt var, ej heller under dessa förhållanden uppblomstra. Hon tog hvarje dag som den kom, fullgjorde samvetsgrant de dagligen återkommande plikterna, hvilka medförde hvarken tillfredsställelse eller trefnad, utan blott bidrogo till att fylla tiden, som därigenom gled bort snabbare än man kunnat vänta.

Några år efter hennes giftermål dogo båda föräldrarna nästan samtidigt, och därefter blef den unga fruns lif om möjligt än mer isoleradt. Lektorn hade nämligen intet umgänge, med undantag af ett par gamla kolleger, som någon gång besökte sin forna kamrat, och af hvilka husets värdinna icke kunde påräkna någon trefnad.

Den gamla myndiga hushållerskan, som styrt lektorn och allt hvad honom tillhörde långt före fruns tid och som ingalunda sett hennes inträde i huset med blida ögon, förljufvade ej hennes tillvaro. Hon tog egenmäktigt om hand allt, som kun-

nat sprida en smula omväxling i Lottens lif. Således återstod ingen annan förströelse för henne än gudstjänsten i den lilla stadens gamla kyrka och något besök då och då i butikerna.

Lektorn höll dock hand om kassan, och hans hustru måste bedja om hvarje slant, äfven till det oundgängliga hon behöfde för sitt arbete eller sin enkla toalett. Visiter gjorde hon aldrig och promenader för hälsans skull ansåg lektorn för ett oting. Han var själf så rädd för frisk luft, att golfven voro belagda med dubbla mattor, och innanfönstren sutto före snart sagdt hela året om.

Också i sådana förhållanden kan man dock lefva, till och med ett långt lif. År efter år för-rann omärkligt som vattnet i en stilla bäck, där hvarken stenar eller strömhvirflar lägga hinder i vägen för dess jämna lopp. Lektorn var alltjämt klen, men trots försvagad syn, störingar i matsmältningsorganen och anfall af reumatiska smärtor undergick hans torra yttre knappt någon märkbar förändring. Då han för sista gången intog sängen, kom därför hans död nästan oanad.

Ett tjugoårigt äktenskap låg bakom fru Berger, det var otroligt men sant. Och nu var hon för första gången fullkomligt oberoende. Till en början var det henne omöjligt att fatta fulla innebörden däraf, att hon var rik och ensam herre öfver sina handlingar, hon, som hela sitt lif af tusen små hänsyn böjt sig för andras vilja.

Hon kunde inte få klart för sig, hvad hon skulle företaga sig, eller hur hon skulle tänka sig sin framtid. Så blef hon hela sorgeåret kvar i de

små låga rummen med de fula, simpla möblerna, där luften fortfarande luktade kamfert, lektorns favoritarom. Hon kom sig egentligen inte för med någonting. Hon bara gick omkring som en drömmande och grubblade på allt möjligt, som hon aldrig haft tid med förr. Följande sommar föll det henne dock in att fara för att se efter föräldrarnas graf ute på en landskyrkogård, där de önskat att få hvila bland hädangångna anförvänder. Det var nära nog en romresa för en sådan instängd varelse som stackars fru Lotten. Visst var, att hon med oro och hjärtklappning företog den långa färden, men då isen en gång var bruten, njöt hon ofantligt däraf. Hon tyckte, att trakten kring den gamla kyrkan var vacker, ett omdöme som helt visst ingen människa tidigare fällt om denna flacka nejd utan sjö och skog. Hon fann byarna välbelägna och folket trefligt, men allt kom sig af att det hela för henne hade nyhetens fulla behag.

Då hon kom hem, kände hon sig så upplifvad, att hon till och med fick mod att trotsa hushållerskan, och göra diverse förändringar i rummen och den vanliga dagordningen. Från hösten hade hon hyrt en liten nätt våning i ett vackert, nytt hus vid Storgatan och pensionerat den allsmåttiga hus-tyrannen, som af idel häpnad icke kom fram med en enda motsägelse.

Hon var själf riktigt förundrad öfver sin energi, men på samma gång gick det en så frisk strömning af lifslust genom hela hennes varelse, att det föreföll, som om hon kunnat besegra en hel värld

af hinder på sin väg. Den lilla bleka, passiva fru Berger med sin skygga blick och sin halft afbedjande hållning förvandlades inom kort till en själfständig, liflig kvinna, som visste, hvad hon ville, och hade kraft att utföra det hon föresatt sig. De naturgåfvor hon ägt, utan att de fått göra sig gällande, kommo nu helt oväntadt fram i dagsljuset, då de fingo rum till utveckling.

Till och med hennes yttre undergick en märkbar förvandling. Det var som om hon vuxit; gestalten blef fylligare och hyn friskare, ty nu kunde hon ju röra sig ute så mycket hon ville. Man hade i staden aldrig lagt märke till att lektorskan Berger egentligen såg ganska bra ut. När hon nu med vänligt tillmötesgående besvarade en hälsning, blefvo alla plötsligt helt angelägna att göra hennes bekantskap. Några talade salvelsefullt om huru lektorn varit deras söners aktade lärare, andra åberopade sig fryntligt på att vara „nära gran-
nar“. För ett litet samhälle var en förmögen änka en verklig ackquisition i många afseenden. Hon kunde inväljas i fruntimmersföreningens direktion, vinnas till aktieägare i nybildade affärsföretag och skrifva på oundvikliga listor.

Det var märkvärdigt huru fort lektorskan fick en umgängeskrets och blef en betydande person inom den, och detta på sätt och vis utan egen medverkan. I känslan af sitt oberoende och af att vara ägarinna till en solid förmögenhet vaknade dock äfven inom henne lusten för verksamhet, och instinktmässigt vände sig hennes kvinnliga sinne till filantropin. Hon blef en af stadens välgörande

fruar, besökte de fattiga och sjuka och spisade hungrande skolbarn. När man står ensam i lifvet, söker man att fylla det på ett eller annat sätt, och Lotten Berger valde detta. Dessutom kände hon sig numera så belåten med sin värld, att hon hade behof af att dela med sig åt andra. Af denna orsak kom hon också att antaga sig en liten fattig pys, som gick och åt sin middag i hennes kök några gånger i veckan.

Gossens mor var en fattig tvätterska, som ensam drog försorg om familjen, då fadern, en odugling, drack upp det lilla han någon gång förtjänade. Man kunde af gossens utseende och de slitna kläderna se, att han led brist, och så begynte lektorskan räcka honom en hjälpsam hand. Först gällde det dräkten; lille John erhöll varma, starka plagg mot vinterkylan. Småningom utsträcktes bjudningen från tre middagar i veckan till sex, eftersom han hade lång väg hem ifrån skolan. Snart fick han äfven lof att läsa sina läxor i det varma köket om kvällarna.

Till sommaren skaffade hon gossen hem i en hygglig bondgård, där han fick andas frisk landluft och dricka mjölk som en calf. Det glädde henne att tänka på huru godt det skulle göra honom, medan hon själf med resällskap från staden företog sin första resa till utlandet.

Nästa termin kom John också om söndagarna och stannade då kvar för att följa med lektorskan i aftonsången. När senare en elakartad feber utbröt i arbetarkvarteret, ställde fru Berger om att hennes unga skyddsling kunde dröja kvar öfver

natten hos henne, så att hans skolgång ej behöfde afbrytas.

Från denna tid blef det ej mera fråga om att gossen skulle vända tillbaka till sitt fattiga hem, och han blef af alla betraktad som lektorskans fosterson. Då han slutat folkskolan kom han till stadens högre läroverk för gossar. Han började kalla sin beskyddarinna „tant Lotten“ och umgicks med borgmästarens och prostens söner, som voro hans sidokamrater på klassen.

God vård och kraftig föda gjorde honom snart till en duktig pojke, som artade sig väl. Men med läsningen gick det ej flinkt, därtill var John för ifrig sportälskare. Han var alltid den främste, då det gällde skidfart eller skridskoåkning. Fru Berger följde uppmärksamt hans utveckling, men något egentligt sällskap hade hon ej af den lifliga gossen, som älskade friluftslivet framför allt annat. Det gaf ju dock alltid ett visst intresse att hafva en ungdom i huset, och det var ett nöje för henne att i allt sörja för hans behof.

Kanske var det också till stor del för Johns skull, för att skaffa honom en treflig uppehållsort under sommaren, som hon beslöt att bygga sig en villa ganska långt utom staden och i närheten af hafvet.

Här kunde hon inrätta sig ännu mer efter sin egen smak än i den hyrda bostaden inne i staden, och det befanns, att hennes smak var både fin och rik.

Allting på villan både inom och utom hus tedde sig stilfullt och vackert. Fru Berger hade råd till

det, och resultatet blef helgjutet. Också naturen i skärgården bidrog till stället behag; trots närheten af hafvet funnos vackra skogar, och luften var stark och hälsobringande.

Efter första sommarens vistelse på „Granskogsvik“, som stället nu benämndes, återvände både John och hans tant stärkta och uppfriskade till staden. Det var ju ett talande vittnesbörd om huru lycklig fru Bergers idé varit angående byggandet af en villa ute i hafsbandet. „Det måtte ju vara ett paradiskt lif ni föra där ute“, sade någon, som gjort ett besök där. Sådana yttranden upptog lektorskan med mycken belåtenhet. Både hon och John trufdes ju också förträffligt på landet. John hade egen båt och blef med tiden en ifrig fiskare. Lektorskan åter ägnade sig åt trädgården, som snart vann beröm i hela nejden för sina blommor och frukter.

John var nu tretton år, en stor, välbyggd gosse, omtyckt af både lärare och kamrater för sitt redbara väsen. Men med lärdomen gick det fortfarande sakta framåt. Vid vårterminens slut hade han villkor i två ämnen, och det blef ej annan råd än att skaffa honom en informator för sommarferien.

Naturligtvis tedde sig detta som en inskränkning i hans härliga frihet på villan, men då han genom egen försumlighet ådragit sig detta tvång, fann han sig resigneradt i, hvad som ej kunde undvikas.

Lektorskans bemödanden att erhålla någon hygglig ung man, som ville taga lärareplats under

ferien, kröntes genast med framgång. En af stadens egna studenter, en fattig yngling, son till en afliden handtverksmästare, anmälte sig som aspirant och blef på goda grunder antagen. Arthur Sundell var en ungdom om par och tjugo år. För att kunna fortsätta sina studier måste han anlita den gamla utvägen att konditionera under mellanterminerna.

Att informera en enda elev i ett godt hem ute på en vacker villa, föreföll honom emellertid ingalunda som en tung plikt, allra minst då han anlände till Granskogsvik och såg den hvita villan ligga inbäddad i grönska och blommor som en vacker saga. Mottagandet var äfven det vänligaste han kunde begära, och redan innan den första kvällen gått till ända, voro lärare och elev i bästa förstånd med hvarandra.

Unge Sundell var nämligen ett „söndagsbarn“ i mer än dess bokstafliga bemärkelse. Han var visserligen uppvuxen i ett obemedladt hem, men hade dock aldrig erfarit fattigdomens bitterhet. Ett ovanligt gladt lynne gjorde honom lifvet lätt, på samma gång han därigenom tillvann sig välvilja och vänlighet af alla, med hvilka han kom i beröring. Hans solskensnatur tycktes alltid sprida ljus och värme omkring sig, och allt hvad han företog sig hade framgång. Rikt begåfvad på hufvudets vägnar, gingo äfven hans studier förträffligt, och det hette ofta om honom „Sundell har tur med sig“.

Detta gällde nu äfven om hans plats som informator för lektorskan Bergers fosterson. Alla

visste ju, huru komfortabelt hon lefde, och hur liberal hon var i fråga om lön för bevisade tjänster.

Den unge mannen tyckte nog också själf, att han haft lyckan med sig, då han hamnat på Granskogsvik. Det vackra, välmöblerade rummet, ostörd frihet mellan lektionerna för egna studier och ett godt treffligt hemlif — hvad kunde man mer önska sig! Då arbetet för dagen var slutfördt, kunde lärare och elev göra en lång segeltur ut till hafs, ifall det råkade vara kvällsbris, eller rodde de inåt sunden och satte försåt för aborrarna. Det var ett idylliskt sommarlif man lefde här ute. Sundell blef riktigt entusiastisk både för villan och tant Lotten, som han med ungdomens mottaglighet höjde till skyarna.

De vackraste ängsblommorna och de mognaste bären lade han som hyllningsgård ned för henne, och tacksam därför sökte hon i gengäld på bästa sätt sörja för de ungas materiella välbefinnande och trefnad i öfrigt.

Alla deras favoriträtter kommo på bordet. Små utfärder i det gröna, eller till sjöss, med läckra matsäckskorgar företogos ofta. Med ett ord alla deras önsknings blefvo i vidsträcktaste mått uppfyllda. — Det var ju klart, att man skulle trifvas! Med dessa ord slog den unge mannen ut med handen på sitt lifliga sätt, som om han i förtjusningen velat omfamna hela världen, den glada studenten med de strålande blå ögonen och den vackra, leende munnen med sina flickaktigt mjuka läppar.

Till tack för allt var han också särdeles nitisk med Johns undervisning. Då hösten kom, blef gos-

sen med heder uppflyttad till högre klass. Själfröste läraren för fortsättandet af egna studier in till hufvudstaden. Egentligen hade han lust för teologin, och det var hans moders hopp att en dag få se honom i predikstolen, men hågen för läsning var så stark, att han beslutit att — kosta hvad det ville — först taga magistergraden. Med sitt goda, lätta lynne fruktade han ej de mötande svårigheterna. Alltid måste det ju reda sig på något sätt, var hans tröstegrund, och hittills hade den äfven hållit att stöda sig på.

Under julferien, då han vistades hemma, var han åter en daglig gäst hos lektorskan. Hon visste, att hans mor lefde i ganska tarfliga förhållanden, därför öppnade hon välvilligt sitt vackra, behagliga hem för den unge mannen. Den som var trägen vid arbetsbordet behöfde också god, stärkande föda, och hon såg till, att han fick det hos henne.

Att hon också till julen ihågkommit honom med värdefulla presenter var en själffallen sak. — Då han vid feriens slut sade farväl, tryckte hon en större sedel i hans hand — på långlån!

— Ack, tant Lotten, huru skall jag kunna motaga så mycket? — Hans vackra ögon skimrade med fuktig glans.

— Åh, tala inte därom! Du får betala igen, när du blir rik — skämtade hon.

— Det blir en hedersskuld — bedyrade han, när han stoppade sedeln i sin tunna plånbok. Gud allena visste hur välkommen och behöflig den var just nu.

Glädjen af att ha kunnat i någon mån hjälpa

honom framåt spred emellertid ljus öfver hennes lif i långa tider, och sedan kommo breffven, som han lofvat henne. Han skref ovanligt ledigt och var synnerligen meddelsam, och, då gamla fru Sundell var trög att skrifva samt saknade uppfostran och förmåga att följa sin sons intellektuella intressen, blef det lektorskan, som erhöll alla hans förtroenden.

De voro hennes sällskap i ensamheten, dessa kära, långa bref, som så tydligt återspeglade hela hans personlighet. Alla hennes tankar koncentrerade sig snart helt naturligt kring Arthur Sundell; hans studier, hans sträfvanden, hans tycken och åsikter sysselsatte henne oafslätligen och gaf ett nytt, aldrig anadt intresse åt hennes dagliga lif.

Då hon satt allena, sysselsatt med något vackert handarbete, hvarmed hon ville glädja honom vid återkomsten, kunde hennes hjärta klappa helt lifligt, medan blodet med hast sköt upp i kinderna, då hon erinrade sig ett eller annat af hans yttranden, när de senast råkades eller hans uttrycksfulla blick vid det eller det tillfället. Hon mindes ju alltsammans så väl!

Ofta såg hon honom också för sig, då de en gång slagit läger i en vacker björkhage, där smultronen mognade i den soliga backslutningen, huru han satt på en mossklädd sten och log emot henne med sitt oemotståndliga, ljusa leende, en personifikation af ungdomen själf i hela dess strålande fullhet. Aldrig hade hon förr skådat något så vackert och så poetiskt fint.

Hon var så glad och lätt till mods den vintern. Ingenting tröttade henne, och hon kände en sådan

lust att vara vänlig och tillgänglig mot alla hon råkade. Därför gick hon också ganska mycket ute, besökte sina grannar och bekanta och ställde till små omtyckta kafferep. Sålunda kom hon också att föras tillsammans med Ingrid West, den unga folkskollärarinnan, som efter jul kommit till staden att vikariera för en sjuk väninna.

— Det var en söt flicka. — Så lydde fru Bergers omdöme efter deras första möte, och denna tanke bevisade sig längre fram vara i alla stycken riktig. Ingrid var den piggaste, liffullaste unga varelse i världen, lefnadsfrisk och belåten med allt och alla omkring sig. Hon hade ett godt, ansedt hem i en stor österbottnisk prästgård, men verksamhetslusten hade drifvit henne att gå igenom ett seminarium, och alla sade enstämmigt, att hon var som skapad till lärarinna. Man måste hämta sol och fröjd in i skolsalarna för att värma och upplifva de ofta halft förfrusna små plantorna, och just det ägde Ingrid i rikaste mått. Hon älskade barnen, och de återgäldade hennes kärlek af allt hjärta.

Hon blef snart en stor gunstling hos fru Berger och en gärna sedd gäst i hennes hem. Mången skymningsstund sutto de småpratande vid brasan i den vackra salongen, utbytande tankar, medan tant Lotten knäppte nötter eller stekte äpplen åt sin unga vän.

Ofta rörde sig samtalet äfven om Arthur Sundell; han var ju så inväfd i alla fru Bergers föreställningar. Hans vällyckade fotografi stod i ram på skrifbordet, gungstolen i hörnet var hans favoritplats, och på étagèren stod hans rökverk för att

alltid vara till hands, när han kom. Ingrid påstod skrattande, att Johns lärare „gick igen“ där i huset, så ofta hade hon hört talas om honom. — Jag känner honom redan mycket väl — skämtade hon.

— Ja, Arthur är minsann inte heller svår att komma under fund med — sade lektorskan leende. — Han är ju öppen som den klara dagen. Om du dröjer här öfver påsken, får du själf taga reda på den saken. — Det gjorde Ingrid också.

Innan en dag förgått pratade de med hvarandra som två goda kamrater, och lektorskan satt och njöt af att höra de unga, glada rösterna i sitt tysta hem.

Då påskhälgen inföll sent detta år, kunde man promenera utåt landet och plocka de första blåsiporna. Kyrkklockorna tonade så vackert mot den blå vårhimlen, och det var sabbat öfver allt, tyckte de.

Om kvällarna kommo de två unga gärna upp till tant Lotten för att musicera. Arthur hade en vacker baryton och Ingrid ackompanjerade honom. Då han på långfredagsaftonen sjöng den gripande hymnen „Men en smärtornas väg det var och till Golgatha det bar“, droppade tårarna stilla från fru Bergers ögon. Aldrig hade hon ju varit någon gudsförnekerska, tvärtom besökte hon alltid gärna kyrkan, ehuru väl — om hon ville vara fullt ärlig — hon ofta gått dit, emedan lektorn med ovilja såg andra promenader, och det alltid medförde någon omväxling i hennes enformiga lif att bevista söndagsgudstjänsten. Men nu, då lifvet plötsligt blifvit så rikt och fullt för henne, nu kände hon, att hon älskade Gud och kunde tacka Honom som ett barn för alla hans välgärningar.

Hvad regnet ej förmår, det kan sommarens blida sol — locka fram blommor i ödemarken också i ett människolif, om det också sker på sensommaren.

John skaffade sig som vanligt villkor till ferienöje, och hans förra lärare var åter villig att antaga sig honom. Det föll också numera af sig själf, att Arthur Sundell skulle tillbringa sommaren på Granskogsvik. Han hörde ju nära nog till familjen. Dessutom hade han i staden ej annat logi, än en liten kvaf vindskammare hemma hos modern.

— Tant kan inte tro, huru jag njuter af att åter vara här ute — sade han vid sin ankomst. Han drog därvid ett djupt andetag, liksom för att riktigt insupa den friska luften och den blomsterdoft, som fyllde den. — Hvad stadens kvalm kändes tryckande, och de knaggliga stenarna brände under fötterna. Och här, här är det ju riktigt bedårande skönt! —

Hon smålog mot hans strålande blick.

— Jag tror verkligen, att du trifs med oss, Arthur? —

— Ingenting är så visst, tant Lotten. — Här skulle man ju vilja både lefva och dö. —

Man såg att han talade uppriktigt, och fru Berger tyckte kanske i denna stund ungefär det samma. Hvarenda en af de långa soliga sommar-dagarna var som ett „gästabud“ för henne. Hon vaknade tidigt om morgnarna, men låg kvar i båd-

den en stund i ett slags ljuft drömmeri. Och hur daggfriskt var det icke där ute! Luften så ren och blad och blommor så förtjusande nya hvar-enda dag hon betraktade dem. Och fågelsången sedan! Aldrig hade hon känt den klinga så, riktigt så, att man kunde förstå, hurusom tonerna voro ett uttryck för den sällhet de kände och för deras tacksamhet.

Allt var så stilla omkring henne. John kunde gå ut redan klockan fyra om morgonen för att göra sällskap med den gamle fiskaren från strandstugan, och Arthur tyckte om att sofva länge. Hon brukade vandra i trädgården och pyssla om sina kära blommor, binda upp en gren eller skära af en vissnad kvist och sedan plocka ihop en bukett af de allra vackraste för frukostbordet.

Då studenten slutligen vaknade och kom ned, stod måltiden så inbjudande uppdukad på verandan. Man hade bara att slå sig ned och göra heder åt anrättningarna för att glädja värdinnan. Här ute fanns också en bekväm gungstol i det svalaste hörnet och alldeles i närheten ett litet bord med rökverk, idel fina, väl doftande saker. Just härifrån hade man den vackraste utsikten öfver fjärden med sina holmar och sund långt i fjärran. Ibland blef Arthur sittande där timme efter timme i stilla drömmeri, medan fru Berger sysselsatte sig med ett handarbete i soffhörnet midt emot.

— Det är för galet, jag kan rakt inte slita mig härifrån — brukade han ibland skämtsamt säga. — Där uppe vänta böckerna på mig, och hvart ögonblick är jag beredd att höra Johns raska steg

på vägen, men likväl dröjer jag! Hvarför kör inte tant Lotten bort en sådan drönare, säg? —

— Ja, hvarför inte? — Hon bara log mot honom och lät sin blick hvila på hans vackra, något veka drag, på den höga, rena pannan, bakom hvilken hon alltid tyckte sig läsa idel goda, ädla tankar. Han såg lycklig ut, och det var ju just, hvad hon helst önskade, att han skulle vara. Då han satt och småpratade på sitt eget halft reflekterande vis, blef blicken, som gled utåt det vida vattnet, allt mera drömmande. Hon kunde icke se sig mätt på dess djupa glans. Det kom öfver henne som en förtrollning. Hon skulle icke kunnat röra sig från stället, så länge han satt kvar.

Om kvällarna åter rodde de ut på tu man hand i den lilla lätta ekan. Hon styrde och Arthur satt vid årorna; men ofta lät han dem hvila för att sjunga någon vacker gammal visa, i hvars enkla ord han inlade hela sin unga, svärmiska själ. Också dessa aftnar voro högtidsstunder att minnas.

Fru Berger hade inbjudit Ingrid West att besöka henne under sommaren, och i medlet af juli, då högsommaren stod i sitt flor, kom hon.

— Här är festligt! — utropade hon, då hon första dagen såg sig omkring på villan. — „Se Neapel och sedan dö“, heter det ju. Jag säger „se Granskogsvik och sedan lefva“! —

— Ja, så tycker jag också — utropade studenten

entusiastiskt. Det föll sig ofta så, att deras tycken och tankar möttes.

Nu följde en glad tid. Hvarje dag kom Ingrid med nya planer och projekt. Hon var beundransvärdt uppfinningsrik, och allt ville hon se.

— Du vet säkert bättre besked om trakten på tre dagar, än jag på tre år — skämtade lektorskan. — Och det var nog sant.

Ingrid kände snart hvarenda utsiktspunkt i vida omnejder, alla ställens namn och hvem som bebodde dem samt hvarenda holme i fjärden, för att inte nämna hvar de bästa skogsbären mognade. Hon ställde till fiskefärder till yttersta skären, bärplockningspromenader ute på mossen och kafferep på de mest ovanliga och aldrig förut upptäckta platser.

Stundom skulle de ut att åka med en gammal häst, som fru Berger brukade anlita till körslor för villans behof. Hvad vistelsen på sjön beträffade, kunde med skäl sägas, att man halft om halft bodde i båten, så ständigt var den i bruk.

Vädret var också gynnsamt för deras små lustfärder. Tant Lotten måste nödvändigt vara med öfverallt. Det var inte roligt eljes — försäkrade de båda unga enstämmigt. Själf hade hon nog inte heller något däremot. Hon kände sig allt fortfarande så lätt om hjärtat. Nu först kom hon också underfund med, att hon egentligen hade en ovanligt frisk och sund kroppskonstitution. Aldrig minsta krämpe, ej ens en känsla af trötthet efter långa strapatser, och likväl sof hon ovanligt litet dessa veckor. Kanske det var glädjen, som höll

henne vaken. Vanligen var hon den första i rörelse om morgnarna, huru sent de än lade sig de underbart vackra, ljusa sommarkvällarna. Och icke bekymrade hon sig om hvad hon åt eller drack, hon endast funderade ut hvad som skulle smaka hennes unga gäster.

Hon tyckte ibland, att lifvet inte var riktigt verkligt, att det gled bort som en dröm, ljufligare och vackrare än någonting hon kunnat föreställa sig, och hon önskade blott, att den alltid måtte fortfara.

Då Ingrid, som låtit öfvertala sig att förlänga besöket vecka efter vecka, äntligen reste, var man redan långt inne i augusti. Arthur sade, att han nu kände sig fullkomligt säker på Johns matematik, och att han lofvat göra en turistfärd med några kamrater före sommarens slut.

Således blef lektorskan en kort tid allena med sin fosterson på villan, men denna stillhet var ej ovälkommen. Dels hade hon ett och hvarje att ombesörja, som blifvit åsidosatt under de sista veckorna, dels hade hon så mycket roligt att minnas, att det gaf hennes tankar full sysselsättning. Arthur Sundell skulle återvända till staden, innan han reste till universitetet; det kom öfver henne som en solblink hvar gång hon erinrade sig det. Han skulle kanske också på sin lilla lustfärd göra en invikning i Ingrids hem på den trefliga prästgården. Så var det aftaladt emellan de unga, och tant Lotten skulle sedan få alldeles varma hälsningar, då han kom hem.

Det var godt och väl alltsammans. Och när John åter lyckades i sin examen, kände lektorskan sig så innerligt tacksam, att hon nödvändigt måste på något sätt gifva uttryck däråt. Därför begaf hon sig åstad med en sedel i fickan för att se efter, huru Johns sjukliga mor hade det. Hon brukade ofta komma ihåg henne med än ett, än annat, isynnerhet nu sedan hennes man lämnat henne och yngsta gossen — en stackars krympling — och rest till Amerika.

Då hon kom fram till gården, där Johns mor bodde, sade man, att hon låg sjuk. Lektorskan skyndade in och fann henne liggande medtagen och matt i feber och bröstvärk, tydande på någon lungåkomma. Hon orkade ej tala mycket, men var nöjd, då fru Berger lofvade sända läkare och sjuksköterska. Rummet var torftigt, men ytterst snyggt. De äldre barnen hade redan tjänster, så att de kunde försörja sig själftva, endast den yngste satt med snöblekt ansikte och stora, sorgsna ögon, hopkrupen vid moderns bädd och stirrade oafbrutet på henne.

— Han är så rädd, att jag skall dö, Wille stackarn — hviskade modern med sin matta stämma. — Han har ju ingen annan än mig att hålla sig till. —

Barnets blick förföljde lektorskan hela dagen efter besöket hos den sjuka, som hon genast förskaffade all den hjälp hon behöfde. Tyvärr såg läkaren betänksam ut. Det var en allvarsam lunginflammation, och patientens krafter voro mycket nedsatta.

Tre dagar senare kom Arthur tillbaka från sin utflykt. Lektorskan var hos Johns mor, då han sökte henne, men han hade lofvat komma igen på eftermiddagen.

Den sjuka var nu döende. Hon talade med svårighet och sade sig vara nöjd att gå bort från ett lif, som skänkt henne så föga glädje; hennes enda bekymmer gällde den lille krymplingen, men, då fru Berger lofvade taga vård om honom, blef hon helt lugn och drog snart utan kamp sin sista suck.

Då lektorskan ej genast hade klart för sig, huru hon skulle infria sitt löfte till den aflidna, bad hon en grannhustru taga gossen till sig så länge. Hon skulle nog före kvällen låta höra af sig.

Då hon vid hemkomsten talade med John om moderns död, tog han sorgebudskapet lugnt, ty han hade på flera år haft föga gemenskap med sin mor, ehuru hans fostermor alltid påminde honom om att besöka henne. Wille höll han likväl mycket af. — Tant skulle låta honom flytta hit — bad han med ett uttryck af varm känsla i sina ögon

— Jag skall tänka på saken — sade fru Berger. — Mitt hjärta ömmar nog för gossen, må du tro. —

John nickade utan att svara. Han var just ej meddelsam, då samtalet ej rörde sport, och dessutom, såsom pojkar pläga vara, föga böjd att visa sina känslor. Då han ätit middag, begaf han sig på en lång exkursion för att botanisera med kamrater i den så kallade „stadshagen“, och lektorskan satte sig att vänta på Arthur. Hon hade själf

dukat ett prydligt kaffebord med en bukett purpurröda astrar i en hög vas midtför hans kopp, en förgylld med små ängsblombuketter på hvit botten, ur hvilken han alltid brukade dricka, då han var där. Äfven en kaka, just kommen ur ugnen, doftade på bordet. Hon tyckte, att tiden inte alls ville gå i dag. Arbetet hade hon lagt bort, och nu följde hon blott visarens gång på pendylen under glaskupan. Ändtligen hörde hon hans steg i förstugan, dem kunde hon aldrig misstaga sig på. Han tog flere trappsteg i sänder som han brukade, då han var riktigt glad och upprymd. Ja, också ringningen på tamburklockan tillkännagaf en liknande sinnesstämning.

— Goddag, goddag tant Lotten! — Hon hade ej hunnit resa sig från sin plats, innan han redan stod framför henne, glad och strålande som aldrig förr.

— O, tant, jag är så utsägligt lycklig! Tant är den första, som måste få veta det! Ingrid älskar mig och har med sina föräldrars fulla samtycke lofvat blifva min hustru! —

Hvad det var besynnerligt, men ett ögonblick trodde hon verkligen, att golfvet helt plötsligt sviktade under hennes fötter, så att hon måste gripa fatt i bordskanten för att söka stöd. Hela tiden såg hon dock oafvändt in i den af sällhet skimrande blick, som mötte hennes, viss om sympati och förståelse, där han alltid förr funnit den. Ja, ja, naturligtvis förstod hon honom äfven nu, bara saken blef klar för henne. Han talade ju om att

han var lycklig. — Käraste Arthur, jag gläder mig af innersta hjärta — mumlade hon.

— Det visste jag — jublade han. — Men det var likväl godt att få höra det af tant Lottens egna läppar. Och nu skall tant sätta sig ned, så skall jag tala om alltsammans från början till slut. Jag har ju aldrig haft några hemligheter för min kära tant, min fostermor, som jag väl nästan kan säga?

Hon svarade ej, bara böjde på hufvudet, och så började han berätta. Det var en lång historia, som tog sin begynnelse, då han just i detta rum blef presenterad för Ingrid under påskferien. Han tänkte genast, att hon hade så ljufva ögon och ett så sympatiskt väsende.

Så talade han om sommaren och deras sammanträffande på villan. Det hade varit en tid af både oro och lycka, det senare dock mest, emedan han inom kort anade, att den känsla, som flammat upp i hans bröst, äfven var besvarad.

Huru han kunde tala om sin kärlek, denna första, rena ungdomskärlek, då hon, som man älskar, står upphöjd på en piedestal, höljd af idealismens rosenskimmer. Hans röst blef därvid så vek, och orden bundo sig tillsammans likt fagra blommor i en ändlös krans. Så beskref han den gränslösa sällheten, då Ingrids egen mun bekräftade hans bäfvande aning; det gick som en skälfnings genom hela hans gestalt, och rösten sjönk ned till en hviskning, som om ämnet han berörde varit någonting heligt. Han var skald i denna stund, en högstämd skald, som sjöng den evigt unga kärlekens höga visa.

Om Ingrid's hem talade han också med liflig förtjusning. Prästgården var säkert den vackraste och hemtrefligaste han sett, och alla där togo emot honom som en gammal bekant. Det var en oförliknelig gästvänlighet. Från första stunden kände han sig hemmastadd bland Ingrid's egna, far och mor, syskon och kusiner, ty hela huset var fullt af glada vänliga människor. Prosten själf ingaf ett sådant förtroende, att han, ehuru ung och omedlad, utan fruktan vågade tala om, hvad som låg honom på hjärtat. Aldrig skulle han glömma den vörndnadsvärda mannens godhet, när han tog honom såsom en son i sina armar. Och Ingrid's älskade mor sedan, hennes välsignelse öfver dem lockade ännu tårar fram i hans ögon.

— Ja, tant Lotten — slutade han — jag är den lyckligaste människa under solen och det alldeles oförtjänt. Jag har riktigt djupt känt betydelsen af orden „blotta nåd“, när jag nu under hemresan haft tid att öfvertänka den lott, som tillfallit mig. — Jag blir präst, kära tant, äfven det har nu blifvit mig klart. Om par år kan jag vara färdig, och då gifta vi oss genast. —

Lektorskan böjde åter sitt hufvud till bifall. Hon hade under hela berättelsen suttit alldeles tyst, men det gjorde ingenting, ty Arthur hade i sin glada ifver alls inte lagt märke därtill. Dessutom fordrade hans ord egentligen intet svar; han hade ju kommit för att riktigt få utgjuta sitt hjärta för henne, och en bättre åhörarinna kunde han inte begära.

Kaffet kallnade, och den rara kakan blef glömd, ingen tänkte därpå. När Arthur tystnat, gick han till pianot, anslog några ackord och började med sin vackra baryton sjunga den gamla folkvisan „Den jag i hjärtat bär, den som jag har så kär . . .“ Kanske uttryckte den bäst hans känslöstämning i denna stund.

Lektorskan satt stilla kvar. Hon hade en förnimmelse af, att hon ej skulle förmå röra sig ur stället. En sådan besynnerlig domning hade det kommit öfver henne, och hon hörde tonerna som på långt afstånd. Nu tystnade sångaren emellertid lika plötsligt, som han begynt. — Jag har sjutton lif i blodet på mig i dag — sade han leende, då han kom tillbaka till henne. — Jag kan omöjligt hålla ut med något, och därför skall jag nu säga farväl och springa till skogs. Det finnes bestämdt ingenting så välgörande som en lång vandring, helst i den tysta skogen, då man befinner sig i en upprörd stämning. —

Lektorskan sade någonting om kaffet, som hon själf tyckte lät besynnerligt, men Arthur såg inte alls förundrad ut, utan log bara och menade, att han inte brydde sig om mat och dryck i dag. — Farväl nu, lilla kära tant *mamma* och tusen, tusen tack för allt. Jag kan inte ens med min egen mortala så öppet som här, där jag alltid mötes af en så full förståelse. — Han fattade hennes hand och förde den varmt till sina läppar. Sedan ilade han bort. Hon kunde höra hans lätta steg i trappan, nere i förstugan och ute på den tysta gatan, där

han gnolade den gamla folkvisans första strof om och om igen.

Då han gått bröts förtrollningen med ens. Hon såg allting klart som vanligt och förnam hvarje ljud med skärpt hörsel, barnens skrik vid lekarna på gården och Selmas skramlande med kastrullerna i köket. Hon steg upp och begynte duka af det orörda kaffebordet, satte undan kakan i skänken och ställde bort vasen med blommorna. Tänk att de alla voro röda, eljes skulle hon i morgon lagt dem i kistan hos Johns mor.

Var det verkligen i dag på morgonen, som hon satt vid dödsbädden där borta. Kunde det vara så? Det föreföll henne så länge sedan, ja, som en tilldragelse långt tillbaka i tiden. Nu hade hon intet mer att syssla med. Jo, blott att ställa undan rökverket, som hon ställt fram åt Arthur. Därvid kom hon att gå förbi skrifbordet, och blicken föll på hans fotografi. Tungt satte hon sig ned på skrifstolen och betraktade det länge, som om hon skulle skiljas från bilden för alltid och därför noga måste inpräglade hvartenda drag i sitt minne.

— Arthur och Ingrid, Arthur och Ingrid! — Hvad namnen passade bra tillsammans, hon upprepade dem mekaniskt flera gånger. Sedan strök hon sig öfver pannan, som om hon plötsligt erinrat sig något. Hon hade ju lofvat att komma och se efter lilla Wille på eftermiddagen, och det måste genast ske, ty solen började redan sjunka.

I detsamma hördes bullret af hjul på den ojämna stenläggningen utanför, och då hon blic-

kade ut genom det öppna fönstret, såg hon John, som kom dragande sin lilla vanföra bror i en grönmalad spjälvagn. — Tant Lotten — ropade han upp till henne — jag gick på hemvägen för att hälsa på Wille, och när han grät så mycket och inte ville låta mig gå, lånade jag Engbergskans barnvagn och hämtade honom hit. —

— Det var rätt gjordt af dig, min gosse — ljöd svaret; men innan fru Berger hunnit trappan utför att möta dem, kom John raskt upp med krympningen på sina starka armar.

— Han får ju stanna — sade han lågt och skyggt, medveten om att det var någonting stort han denna gång begärde af sin moderliga beskyddarinna.

— Ja, John, hädanefter skall Wille också hafva sitt hem här — svarade hon med fast röst, i det hon tog krympningens lilla magra hand i sina båda. — Säg, stannar du gärna hos John och tant Lotten? —

Gossen svarade ej, smög sig blott, fasthållande stora brors arm, förtroendefullt intill henne, som om han förstått, att här fanns ett stöd i stället för modern, som han i dag förlorat.

— Då är det afgjordt. Nu skola ni två äta kaka i matsalen, medan jag går och ställer om en bädd åt lilla Wille inne hos mig. —

Selma sändes ned till magisterns i första våningen att låna en liten järnsäng, eftersom deras flicka just i dag rest på besök till landet. Lektor-skan sökte fram sängkläder och linne ur egna rika förråd. Då hon flyttade undan de vackert brode-

rade buntarna i skåpet — allt nytt och pråktigt som hon lagt sig till sedan hon blifvit änka — tänkte hon på det blifvande prästhemmet, som de två unga snart skulle reda åt sig. Arthur stod henne ju så nära, och hans mor hade intet att gifva. — Om hon skulle . . .? Men nej, Ingrid fick nog ett pråktigt utstyre från sitt förmögna hem; de skulle helt visst sörja väl för sitt barn och för honom med.

Hon kom ihåg, att Ingrid en gång sagt: — Den som pappa antagit sig, den har kommit i en god hamn. — Ja, där var Arthur nu. Det skulle hon vara riktigt, riktigt glad öfver och inte sörja därför, att han ej behöfde henne mer. Säkert var det också bara glädjetårar, som föllo mellan de vackra linnekläderna, innan hon stängde skåpdörren.

Lilla Wille låg i sin mjuka, hvita bädd med den vackra röda filten öfver sina små förtvinade lemmar.

— Han har det som en prins — sade John förnöjd och log. Men tant Lotten såg, att det hängde tårar i barnets ögonhår, och förstod, att gossen midt i sitt nuvarande välstånd längtade tillbaka till det fattiga hemmet och mors hjärta.

— Stackars lilla Wille! — Hon kände en så förunderlig medkänsla med hans längtan och ensamhet.

— Skola vi nu bedja aftonbönen tillsammans, vännen min — hviskade hon och lutade sig ned mot barnet. — Jag är ett litet, litet lam, som hvi-

lar trygg i herdens famn — stammade de skälvande läpparna.

Fru Berger nickade ett tyst amen. — Gud välsigne lilla Wille och låte honom en gång få sin plats i himmeln tätt invid sin mamma! —

— Ja, ja — utropade gossen leende genom tårarna, i det han slog sina armar kring fru Bergers hals. —

— Godnatt du kära lilla barn, godnatt! —

Fru Berger satt länge uppe denna afton. Hon satt vid fönstret i sitt sofrum och såg ut öfver den tysta staden, som augusti-månen bestrålade med sin silfverglans. Hon tänkte litet tillbaka i tiden, icke synnerligen långt likväl. Barndomstiden i föräldrahemmet och hennes lif som gift — allt det där var nu egentligen ingenting att minnas; det hade kommit och gått och var nu förbi, utan att ha kvarlämnat någon hågkomst att dröja vid. Men hon drog sig nu till minnes den tid då hon blef bekant med Arthur Sundell. Hon kom så tydligt ihåg dagen, som om det skett i går! Hon hade just varit ute i staden, och när hon kom hem, stod han och väntade på henne i trappan, ty han hade hört, att hon sökte en lärare för John. Den hvita mössan satt så käckt på hans högt burna hufvud, han var så smärt och rank som en ung björk, ja, just så såg han ut, en björk i vårskrud, så ljus, så ungdomsfrisk.

Hon antog honom utan vidare; ett ansikte som hans behöfde ingen rekommendation, det kunde

icke bedraga. Hon sade nu till sig själf med stort eftertryck, att hon aldrig hade blifvit besviken på Arthur Sundell, aldrig! Sådan hade han stått inför henne i dag, varmhjärtad, öppen och förtroendefull. Där fanns ingen fläck på denna karaktär, Gud ske lof, icke en dold vrå i själen, som dess spegel, hans strålande ögonpar, velat gömma för henne.

Det var något härligt att icke bli bedragen på en person, som kommit att stå henne så nära. Den gåfvan kunde hon nu tacka för riktigt ur djupet af sitt hjärta. — Och så var det Ingrid den kära, söta flickan!

Tänk, att det var just hon, tant Lotten, som fört dem tillsammans och sålunda omedvetet fått vara ett verktyg att befordra deras lefnads lycka; ty hon hoppades så säkert, att de skulle blifva lyckliga. De voro ju som skapade för hvarandra, och hon undrade bara öfver, att hon inte förr kommit att tänka därpå! Ja, Gud välsigne dem och gifve dem en sällhet, så rik, som hon i denna stund önskade dem. Det var ju ingenting att gråta åt, och hon visste inte, hvarför hon just i dag hade så lätt för det. Men glad var hon för de kära ungas skull, som funnit hvarandra. Ja, just unga, de voro *unga!* En ung man och en ung flicka, och hon var deras *gamla* tant, som höll af dem båda och menade dem så innerligt väl.

Hon måste småle, när hon kom ihåg, huru lätt till mods hon känt sig i somras, alldeles som om hon glömt bort sin ålder. Det var nästan löjligt tyckte hon, då hon mindes den ljusröda blusen som sömmerskan på våren försäkrat klädde

henne så väl och hatten med liljekonvaljerna! Hon som hade grå hårstrån vid tinningarna redan på sin tjuugoåttonde födelsedag! Ibland kan man, underligt nog, alldeles förgäta årens tyngd, men det skulle inte hända henne mer, ty nu visste hon, hvad ungdomen betydde. Det hade Arthur och Ingrid lärt henne.

„O ungdom, huru fager du är!“ Var det inte så han brukade sjunga i somras, medan Ingrid leende ackompanjerade sången. De förstodo nog hvarandra så väl, det var bara hon, som hvarken hörde eller såg. Sådan var ålderdomen, som nu plötsligt tycktes närma sig henne med stora steg.

Hon reste sig och sträckte på sig. I kväll var hon trött för första gången på hela året. Nå, det var väl tillåtligt för den, som icke hade långt kvar till femtiotalet. Arthur Sundell var tjugutre år, just i dag hade han nämnt därom i anledning af förlofningen. Vid den åldern hade man lifvet för sig. Där hon nu stod, gled det däremot omärkligt nedåt.

Det var en bra vacker natt, så lugn och stilla; hon kom att tänka på Johns mor. Hvad hon måste hvila godt efter sin mödosamma lefnadsvandring. När man var riktigt trött, var det ljuft att få slumra bort från alltsammans. Stackars madam Lind, bara hon miste oron för lilla Wille, slöt hon genast ögonen till den långa sömnen.

Lilla Wille! — Hennes tankar fingo snart en annan riktning, och sakta smög hon sig fram till hans bädd. Han låg med ena handen under hufvudet och andades lugnt. En tår hängde ännu kvar i den långa ögonfransen, men ett lyckligt

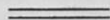
leende, reflexen af någon barnsligt glad dröm, hvilade öfver de rena dragen.

Hon svepte ömt filten tätare omkring honom. — Han skall bli mitt sällskap i ensamheten — tänkte hon. — Lilla Wille kommer aldrig att sporta som stora bror, och han har äfven ett helt olika lynne, det har jag redan märkt. Med Guds hjälp skall jag nog uppbjuda allt som står i människomakt för att stärka hans hälsa. Jag tror, jag känner det i kväll alldeles tydligt, att Herren själf sändt den här lilla krymplingen för att fylla och förljufva mitt återstående lif. — Hon klädde af sig och gick sakta till sängs för att ej väcka det sofvande barnet, men när hon lade hufvudet på kudden bröto tårarna fram på nytt.

Hon borrhade ansiktet i dynan för att ej störa den lille moderlöse med sina snyftningar, men hon grät själf i denna stund som ett öfvergifvet barn, tyst, hopplöst och länge.

— Gud, Gud förlåt — bad hon med darrande läppar. — Jag vet, att jag har så mycket att vara tacksam för, men det är bara så sorgligt, att aldrig i lifvet ha varit ung och — älskad.

Då månen senare sände en afskedsblick in i rummet, kysste den mildt en sofvande kvinna och ett slumrande barn, hvilkas händer lågo tätt slutna i hvarandra, medan nattens ostörda frid hvilade öfver dem båda.

FRÅN DET GAMLA ÅBO.

I.

Man skref 1827. Den gamla Aurastaden lefde sitt lugna lif utan aning om kommande fara, om den eldröda reflex, som redan tycktes dallra i luften ofvanom den. Det var lugnet före stormen. Nu åttio år senare dyker tanken gärna ned i minnets schakt och samlar ihop de spridda drag, som ännu lefva kvar på bleknade läppar från skräckens dagar under Åbo brand.

I de två hemmen vid Nylandsgatan, hos den rika änkefru Augustin till Näse gård i Bjärnä och hos hennes lika rika som själfständiga dotter Katharina, hade det hela veckan varit fest och glädje. Man firade nämligen närvaron af kära anförvandter från Sverige, som kommit på besök till sina finska släktingar. Då för tiden gick det inte så lätt som i våra dagar att göra en resa öfver Bottenhafvet, hvarför en sådan visit uppskattades så mycket högre.

Emellertid stod nu afskedets stund för dörren. Det var den fjärde september, och de kära gästerna skulle vända åter till sitt land. Afskedets vemod och det allvar skilsmässan alltid innebär, isynnerhet för de äldre, låg som en beklämning öfver det nyss så glada sällskapet. Därtill bidrog äfven en besynnerlig förutsägelse, som de svenska gästerna fingo med på resan.

Det fanns nämligen i staden en gammal kvinna af „bättre familj“, som det heter. Hennes namn, liksom hennes skugglika tillvaro för öfrigt, har längesedan förgåtits; man erinrar sig blott, att hennes existens utgjordes af en regelbunden kretsgång af visiter hos de flesta mera kända familjer, hvilka af medlidsamhet fördrogo den småfjolliga mamsellen för hennes fattigdoms skull.

Hos den gästvänliga fru Augustin saknades aldrig ett välvilligt bemötande. Hennes gästfrihet har till och med såsom ett vackert släkterf gått igen hos barn och barnabarn till den dag, som i dag är. Sålunda syntes äfven den sällsamma gamla bland den skara af gäster, som afskedsdagen samlats för att bjuda de svenska resenärerna farväl.

En besynnerlig oro tycktes hafva gripit den åldriga kvinnan, och vid åsynen af förberedelserna för resan upprepade hon gång på gång med synbar ångest: — Skynda, skynda bort härifrån, lämna Åbo, ty olyckan bidar bakom eder. Ve, ve den arma staden! —

Med denna hotfullt dunkla spådom hade hon äfven, såsom man senare konstaterade, uppvaktat

många andra personer i staden de närmast föregående dagarna. Så föga man än fäste sig vid den stackars gummans ord, genljöd dock denna olycksprofetia i mångens öra med det hemlighetsfullas fängslande makt.

Äntligen slog afskedets timme. De resande förfogade sig ned till åstranden, där fartyget, som skulle föra dem öfver till Sverige redan låg färdigt att lyfta ankar. Vänner och fränder ledsagade dem under månet hjärtligt afskedsord. Snart gled skeppet långsamt utför ån, medan manskapets manövrer vid tackel och tåg förtogo alla öfriga ljud, och endast de på stranden kvarblifnas lifliga näsduksviftningar sände ett sista farväl efter de bortfarande.

Sedan återvände enhvar till sitt med hjärtat tungt af skilsmässans vemod. Men på stranden stod den gamla kvinnan ensam kvar vinkande med sin knotiga hand och åter och åter upprepande: — Skynda, skynda, olyckan hastar, ve, ve öfver staden! — Ännu några flyktande timmar och den hemska profetian hade gått i uppfyllelse. Det berättas, att i en gård i Multavieru-trakten en tjänarinna ovarsamt handskades med en kittel sjudande talg. Elden fattade uti det lättantända ämnet, och nästa ögonblick stod rummet, snart äfven huset och gården i lågor. Från denna härd utbredde sig sedan det rasande elementet öfver hela staden. Inom kort gällde blott „rädda sig den som kan!“

Hos änkefru Augustin var huset ännu fullt af gäster från landsbygden, mest kvinnliga. Så fort

man förnam det skräckingifvande ropet „elden är lös“, begynte enhvar samla ihop husgeråd och dyrbarheter af olika slag. Främst gällde dock allas omtanke den åldriga värdinnan, som till följd af lamhet ej kunde röra sig ur stället.

Allt gårdens husfolk hade, yra i hufvudet af förskräckelse, rusat ut i staden, och goda råd voro nu dyra. I denna brydsamma belägenhet anlände några af familjens manliga umgängesväänner och erbjödo damerna sitt bistånd. Hästar blefvo utledda ur stallet och förspända med största skyndsamt, hvarefter den gamla frun på starka armar bars ned för trappan och placerades i åkdonet.

Härvid yppade sig dock en ny svårighet. Branden hade nämligen redan så utbredd sig, att gatorna voro fyllda af rök, genom hvilken lågorna framskymtade, färgande himlen i blod. Skrämda häraf vägrade hästarna att gå fram. Lyckligtvis fann då någon af de närstående på att binda för djurens ögon och därefter leda dem vid betset vidare i riktning mot närmaste tullport, dit skarör af folk, med och utan fordon och dragare, oafbrutet strömmade.

De i huset kvarblifna ombesörjde bärgningen af de rika förråden så godt sig göra lät i den allmänna förvirringen; men därvid inträffade, hvad erfarenheten visat att ofta plägar ske, att det mesta som undandrogs lågorna befanns utgöra blott värdelösa småsaker eller något obrukbart bohagsting, medan silfver och gammalt arfvegods gingo till spillo.

Bland annat syntes en af husets unga damer begifva sig bort med en jättstor kalasbricka i ena handen och en söndrig kaffekopp i den andra, tvenne rariteter som hon med otroliga ansträngningar forslade fram i trängseln. Slutligen vaknade hon till besinning, och det slog henne blixtnsnabbt, huru föga nyttig en stor bricka skulle vara nu, då man hade „ingenting att bjuda på“, hvarpå hon raskt kastade den i eldhärden för att få händerna fria till nyttigare värf.

Många liknande drag kunde nämnas från denna grymma natt, då faran lamslog äfven modiga sinnen och dödsfruktan kom hjärtat att slå i takt med stormvinden. Gatorna genljödo af gråt och klagoskrin, ackompanjerade af eldens rasslande dån och klockornas dofva klang; hela nejden belystes af de härjande flammorna, hvilka målade himlen så grann, att skenet syntes vida omkring ute på landsbygden, ja till och med långt borta på hafvet, där de nyss afresta svenska gästerna ångestfullt beskådade fenomenet utan att förstå dess fäsansfulla innebörd.

Olycksspådomen i afskedets stund rann dem ovillkorligen i minnet, och beklämda af onda aningar blickade de i den tysta natten på skyarnas brand, bäfvande för kära anförvandter, som de nyss lämnat och för gamla Åbos öde.

I ett annat hus i staden vid den då ansenliga Hampspinnaregatan kämpades denna samma natt inom fyra väggar en strid på lif och död.

Några dagar tidigare hade nämligen från Kimito anländt till staden prosten och teologiedok-

torn G. Hirn's unga hustru, dotter till den aktade professorn vid akademien Hellenius, adlad von Hellens. Och där hade kort efter ankomsten hennes yngsta dotter skådat dagens ljus.

Späd och ömtålig var den lilla människoknoppen, och minsta tillstöt kunde lätt släcka det nyss tända lifvet i dess svaga omhölje, men moderns tillstånd var dock betänkligare. Här stod, som nämndt, en kamp för lifvet. Fullkomligt omedveten om den rasande brand, som härjade gård efter gård rundt omkring, låg den sjuka försänkt i en tung dvala. Vid hennes läger vakade en anförvandt, den berömde och skicklige doktor Hartman, med outtröttlig omsorg, och ute på gården stod resvagnen förspänd.

I ångestfull förbidan väntade de närstående — däribland en syster, fröken Sofie von Hellens — på doktors order att bära ut den sjuka och hennes späda barn. Närmare och närmare ljödo lågornas rassel och brakket af störtande bjälkar, men lugn och trygg, med den skärpta läkareblicken fäst på patienten, syntes doktor von Haartman.

— Icke förrän elden antänder taket öfver oss, får hon flyttas — lydde hans bestämda svar på alla bäfvande frågor. — Han ensam visste ju, att det i hvardera fallet gällde den svaga kvinnans lif!

Så underbar var ock skickelsen, att, just då branden närmade sig gården, vinden plötsligt slog om, så att huset, i hvilket den sjuka befann sig, skonades från lågornas härjande framfart, hvarigenom såväl moder som barn blefvo räddade åt „en älskande krets af ömma anförvandter“. Den af alla

älskade, goda och ädla kvinnan fick såsom maka, moder och vän ännu länge framlefva en lycklig tillvaro.

Af den lilla blomknoppen, väckt till lifvet vid dödens portar, blef med tiden en älsklig ros, mångas glädje och lycka; hon skördades af dödens lie i sin ålders sommar och hvilat vid sin moders sida på Kimito vackra kyrkogård.

Naturligtvis hade de hemmavarande släktin-garna under den hemska natten äfven burit på dystra aningar, ty till och med så långt ut i skär-gården som till Kimito ö syntes reflexen af eldske-net mot horisonten; och vinden förde med sig dit rester af förbrända papper — kanske ett värdefullt, oersättligt dokument, kanske en räkning på salt och sill från en hökarbod — hvem visste det, endast att de utgjorde tysta vittnesbörd om förstörelseverket vid Auras stränder.

Äntligen grydde så morgonen efter den skräck-fyllda natten.

Septemberdagens gråa ljus såg ned öfver den rykande staden, där allt som nyss utgjort dess rike-dom och välstånd nu var tillintetgjordt. Bleka och förstörda irrade människorna likt vålnader bland de svartnade murarna, det enda som återstod af de forna hemmen. På fälten rundtom staden hade man slagit läger midt ibland hopar af bärgadt hus-geråd, halft förbrända möbel — däribland ärkebiskop Tengströms lätt igenkända blåa sidenkanapé — och dyrbara mobilier från de gamla, rika köpmans-husen, alltsammans räddadt utan besinning och reda under den nattliga förvirringen.

Här syntes stadens fina damer sysslade bland sotiga pannor och grytor för att af de matförråd som funnos att tillgå, reda en måltid åt de svultna skaror, som hemlösa och förtviflade samlades omkring dem. Under denna olyckans tid rådde en hjärtevinnande kommunism, därvid en hvar som något ägde, delade med sig åt mindre lyckligt lot-tade. Alla lumpna små intressen voro fullkomligt glömda, och i den stora gemensamma sorgen drunknade hvarje enskildt groll. Man led tillsammans, och lidandet gjorde alla till bröder.

Hvartenda hem i grannsocknarna öppnades äfven gästvänligt för de brandskadade. Ehuru mången visserligen ägde anförvandter i stadens omnejd, utgjorde skyldskap icke något villkor för ett hjärtligt mottagande. Visthus och loft anlätades träget för att mätta och kläda de olyckliga, som nöden dref att söka likars barmhärtighet. Ja, det fanns utanför tullportarna knappt en stuga så arm, att den icke dessa första dagar efter olyckan här-bärgerade gäster och det till och med af stadens mest ansedda invånare.

I en sådan armodets boning återfunno omsider medlemmarna af den Augustinska familjekretsen hvarandra, glada att vid återseendet ingen af de kära saknades och att ingen blifvit skadad till lif eller lem, samt ifriga att få meddela de skiftande erfarenheter enhvar pröfvat på under elds-vådan.

Något tillfälle till „förtroenden i enrum“ funnos likväl icke under förhandenvarande förhållanden. Samma koja inrymde både gamla och unga,

män, kvinnor och barn, däribland en ung moder med sin nyssfödde och några af akademins herrar professorer, hvilka här på torparfolkets grofva furubord, på några lösryckta papperslappar, gåfvo det öfriga landet och brödrafolket på andra sidan hafvet del af den olycka, som drabbat Åbo och deras kära lärosalar.

Kanske förnummo de redan då med en dyster förkänsla, hvad denna brand skulle komma att betydta särskildt för akademien och för dem.

Huru många saknadens tårar, huru mycken smärta, förlust och grämelse knöto sig icke fast vid denna så sorgligt minnesvärda dag, den 4:e september 1827; men i sorgens mörker skeno dock som klara stjärnor alla de vackra, ädla känslor en stor, gemensam olycka bringar fram i ljuset, hjälpsamhet, ädelmod, gifmildhet och kristlig barmhärtighet. En skön återspeglung af det gudomliga, som återfinnes på djupet af äfven det armaste människohjärta. Och detta är och förblir den ljufvaste balsam för de svidande sår pröfningen orsakar.

Länge varsnades ännu spåren efter den härjande branden, och årtal behöfdes för att fullständigt utplåna dem. Förlusten af stadens stolthet den älskade akademien, gjorde ock sitt till att bibehålla saken efter det gamla Åbo. Denna förlust var och förblef oersättlig, på samma gång äfven talrika familjers lif och förhållanden genom flyttningen till den nya universitetsstaden under-

gingo en genomgripande förändring. Småningom blef dock talesättet „före eller efter branden“ förgätet. Så spänstigt är människolynnet, så underbart vis naturens ordning, att intet stillestånd någonsin kan äga rum, och till följd däraf utplånades ock omsider de härjningar elden åstadkommit. Ett nytt, ett vackrare och mera tidsenligt Åbo har vuxit upp på de en gång så hemska ruinerna efter den stora branden. Så återstår nu af olycksnatten ingenting annat än några bleknande hågkomster och en anteckning om händelsen på historiens blad.

II.

Våra minnen blekna, det förgångna smälter bort och skingras såsom dimman för morgonsolen. Den nya tiden med sitt mångbrokiga lif, sina ständigt växlande intryck för detta med sig.

De gamla kunde berätta så mycket, de visste förtälja så många intressanta saker ur det förflutnas historia, dessa små drag, som göra det hänsvunna så personligt, så underbart rikt och levande för tanken. Hvad skall nutidsmänniskan hafva att omförmäla en dag? Har hon af sin samtids personer och förhållanden samlat lika rika intryck för en spörjande eftervärld?

Låtom oss taga vara på våra minnen — äfven de rent personliga — innan de helt förflyktigas. De gömma i all sin enkelhet tidsbilder, som kunna äga intresse äfven för en kommande generation.

Bland de första hågkomster från min tidigare barndom, som genomlefdes i gamla Åbo, framträder, klar som en vacker silhuett, moster Eklunds vördnadsbjudande gestalt.

Det var alltid högtid för barnen i hemmet, när deingo följa med till gamla moster.

Hattar och kappor kommo på i en handvändning, och små otåliga fötter trampade af ifver i trapporna, redo att anträda färden längs den långa gatan utför Nylandsbacken och öfver dåvarande träbron fram mot Aningais tull. Där judiska handlande i en senare tid haft sina klädesstånd, reste sig då en stenig backe, och omkring den gjorde gatan, eller rättare vägen, en väldig krök mot tullen med sina små låga hus i stadens utkant.

En af de tarfliga gårdarna utmed vägen utgjorde målet för promenaden. En mycket gammal, grå byggnad — kvarstående från tiden före Åbo brand — vette med fyra låga, af blott fyra rutor bestående fönster utåt vägen, som vår och höst tedde sig tämligen oftrafikabel för fotgängare.

Barnaögat såg dock ej detta obehag. I stället spanade man så mycket ifrigare efter de små välkända fönstren med sina täta, virkade jalousier. Gårdsplanen var ytterst liten; på ena sidan om den gamla porten, som alltid hängde snedt på sina rostiga gångjärn, låg ett uråldrigt litet bageri, och midtemot inbjöd en skranglig trappuppgång besökaren att stiga på till husets mörka förstuga.

Hela lägenheten bestod af tre rum och ett litet kök bortom sagda iskalla farstu, genom hvilken

man således alltid måste passera med både „mat och fat“, en olägenhet som dock betydde föga för forna tiders härdade och vid allt slags bekvämlighet ovana släkte.

Inne i första kammaren, hvilken, så otroligt det än låter, på samma gång utgjorde tambur, matsal, mottagningsrum, sängkammare och — försäljningslokal för brödet från bageriet, mötte värdinnan med gammaldags gästvänlighet i den tarfliga omgifningen. Hon stod så värdig i sin svarta änkedräkt med spetsmössan öfver det grånade håret, att barnens nigning omedvetet blef djupare än vanligt, medan blicken från hennes milda, lugna ögon blidt välkomnade de små gästerna.

De äldre slogo sig nu ned i tageltygssoffan med den raka ryggkarmen, och barnen fingo sitta på taburetter vid fönstret. Där roade de sig med att genom de omtalade jalousierna, enligt vår fasta öfvertygelse oflyttbara, söka uppfånga skynten af förbifarande forbönder och torghandlare, som i skumrasket lusteligen skramlade ut genom tullen.

Vanligtvis stannade en eller annan af dem i förbifarten för att handla en bulle eller skorpor för två kopek hem åt mor. Då blef det ett extra nöje för oss att betrakta, huru denna affär uppgjordes i bortre ändan af kammaren vid det rödmålade fällbordet, som oftast stod barrikaderadt af högt upp-tornade skorpkorgar. Allt gick ytterst enkelt till väga och var så primitivt som möjligt.

Vi barn trodde förstås, att moster Eklund bara sålde bröd för nöjet att leka handelsbod, hvilket utgjorde ett af våra käraste tidsfördrif under lof-

stunderna. Senare klarnade det dock för oss, att denna småhandel invid tullen var det lefvebröd nöden påtvingat den gamla, som fordom sett "sin ungdom i välstånd förflyta".

Aldrig förnams dock ett knot från hennes förbehållsamma läppar. Stolt bar hon sina ekonomiska bekymmer, och värdigt som en furstinna delade hon ut korgarnas innehåll och räknade upp de slitna kopparslantarna ur knotiga näfvar.

Troligen var det af sparsambetsskäl, som förmaket till höger aldrig var eldadt, utom till den tjugufemte mars, då moster regelbundet firade sin nannsdag med ett högtidligt kalas. Man såg då där en talrik samling från stadens medelklass, representerande alla dessa gamla namn, hvilka på den tiden ägde en så god, aktningsvärd klang, Åkerman, Blomqvist, Brummer, Björman m. fl.

Naturligtvis var undfägnaden både riklig och god enligt gammaldags bruk. Kaffebrödet både krusadt och siradt, sockerbröd till den söta bischoffen samt ett slags hvita karameller i papper med svulstiga deviser, som vi aldrig sågo hos någon annan.

Detta förmak i sin kyliga högtidlighet betraktades emellertid af oss barn under hvardagsbesöken som ett slags helgedom, inrymmande många intressanta och sevärda saker, såsom en spegel i förgylld ram med bord af marmor, en antik pendyl, höga ljusstakar och möbel af mahogny med öfverdrag af svart barakan, så halt att man ständigt höll på att skrinna ned från stolsitsarna. Men

inom förmaketets väggar kom man aldrig utom på nämnda högtidsdag.

Vida intressantare föreföll oss äfven rummet till vänster, nyttjadt såsom handkammare. Därur framkommo alla de läckerheter, hvilka gjorde våra visiter hos gamla moster så efterlängtade. Af fruarnas samtal förstodo vi litet eller intet, men moster genomskådade lätt barnens hemliga önskan och sörjde för att den blef uppfylld. Kaffe med dopp i svartblommiga koppar af urgammal form och kaneldoftande te med väldiga saffransflätor, „franska skorpor“ och stora bruna pepparkakor hörde alltid till saken.

Ack, dessa pepparkakor, så jättelika till sina dimensioner, så bruna och glättade! Måne någon af oss barn någonsin under de flydda åren förgätt dem eller deras säregna smak, som inga andra pepparkakor i världen någonsin ägt för oss. Man mumsade och åt, och mosters tjänarinna, Askungen, med de runda, svarta fågelögonen, som alltid uppenbarade sig med den svartnade porslinskannan ur det skumma kökets outgrundliga gebit, trugade och bjöd på äkta gammaldags manér enligt värdinnans order.

Kort förrän afskedstimmen slog, försvann moster i handkammaren, därifrån hon trädde ut med en rågad tallrik pepparkakor. Våra ögon lyste till, ty nu visste vi vår lycka, som alltid en liten stund föreföll oss oviss, ehuru pepparkakorna till vägkost alltid uppenbarade sig lika regelbundet som urverkets slag från det gamla klockskåpet i vrån.

Med väldiga näsduksknyten i händerna anträdde man nu gladeligen den något ruskiga hemfärden i svartaste mörker, alldenstund denna stadsdel var nästan fullkomligt lottlös i fråga om någotslags eklärering. Också skulle vi utan att vara företrädde af „en jungfru med tänd lanternorna“ säkert gjort åtskilliga mindre behagliga kullerbyttor i vägens dy.

I dessa enkla förhållanden, inom denna tarfliga ram är det minnet återser den värdiga kvinnogestalten, som lefvat sin ungdomstid „före branden“ och småningom sett ett nytt Åbo växa fram ur det gamlas grus. Andra tider, andra seder! Änka sedan länge hade hon sett föräldrar och vänner en efter annan sjunka i grafven. En halvesyster och dennas barn öfverlefde dock den gamla. Nu stod hon kvar bland ett yngre släkte, vackert representerande den „gamla, goda tiden“, då en handverksmästare af gamla stammen visste att akta sitt yrke och stånd, och hans hustru förstod att skicka sig värdigt till och med på en kungabal.

Det fanns kärna hos människorna förr och hållning i lifvets olika skiften. Kanske gled moster Eklunds tankar mången gång tillbaka till de dagar då ungdomen gjorde hennes steg lätta och färgade hennes kinder med friska rosor; den tid då Maria Hildebrand säkert var en af gamla Åbos vackraste tärnor, som sirligt trådde „långdansens“ turer vis å vis med sin svägerska, den för sin ståtliga skönhet bekanta „Multavieru-drottningen“.

Nu satt hon gammal och glömd i det låga rucklet vid tullen. Här bidade hon, undergifven

under sitt långa lifs pröfningar återföreningen med de många, kära som gått förut ur lifvet. Ännu i sin ålderdom var hon ett ädelt föredöme för den unga generationen genom sin sträfsamhet, sin förnöjsamhet och den stilla värdighet, med hvilken hon helgade det anspråkslösa arbete hon vidblef tills hennes krafter sveko henne. — Regelbundet med julen kommo till vårt hem mosters välgräddade *kusor* och *kasor* af gulaste saffransdeg, rikt späckade med russin. Dessutom erhöll hvart och ett af barnen sitt särskilda julbröd. Välsignad vare den hand, som aldrig glömde att bereda fröjd åt de små!

Omsider skulle dock denna kärleksgärning se sin sista jul!

På vårvintern sjuknade moster i en svår och tärande sjukdom, som redan länge försvagat hennes krafter. Tåligt och med samma storslagna lugn, som utmärkt henne i det enkla hvardagslifvet, bar hon sitt lidande intill slutet.

Det var en klar och solig vårdag jag såg henne för sista gången. Hon låg då i sin stora bädd i förmaket, hvars slutna helgedom dödens annalkande öppnat, för att den sjuka där skulle få större ro. Hennes blick var klar och mild som förr, och på den bleka pannan hade den siste budbäraren redan tecknat sitt säregna märke.

Vackert och vördnadsvärdt hvilade det hvita hufvudet på sina kuddar. Man såg att den gamla pilgrimen långtansfullt bidade slutet af sin långa resa; men de goda ögonen hvilade ännu kärleksfullt på barnet såsom till en blid afskedshälsning.

Var det i den unga själen en instiktlik förnimmelse af dödens majestät — hvem kan utgrunda det — men intrycket af denna dödsbädd har outplånligt stannat kvar i minnet. Kort därefter stod jag utanför den gamla porten — inom den kom min fot aldrig mer — med två jättestora pepparkakor i handen och blicken bländad af majsolens skimmer på fönstren med de oföränderliga jalu-sierna.

Ute på Skansen, Åbo vackra, åldriga kyrkogård sofver den gamla sin sista sömn, medan en ny tid sopat bort hvarje spår af den grå gården vid tullen, där hon så många år haft sitt hem.

Må dessa rader, frammanande bilden af en ädel och värnadsbjudande kvinna från det Åbo som gått, ägnas hennes minne och bindas samman till en sentida, anspråkslös krans på hennes glömda graf.

III.

En plats, som i det forna Åbo utan tvifvel intog en viss betydelse, var Kuppis hälsobrunn och badinrättning. S:t Henriks källa, känd ända från midten af tolfte århundradet, då enligt sägnen Finlands apostel, biskop Henrik, här döpte de första af landets innevånare, torde alltsedan i folktron åtnjutit ett visst anseende såsom helig och helbrägdagörande.

När under århundradenas lopp någon vetenskapligt bildad person tagit sig anledning att närmare

undersöka vattnets halt, samt dess — ej blott legendartadt — hälsogifvande beskaffenhet, däröfver hvilat emellertid ett visst dunkel. Från förra delen af adertonhundratalet framträder Kuppis redan som en omtyckt och välbesökt brunnsort, där jämväl bad af diverse olika slag serverades. Så tidigt som 1829 synes man begynt sörja för de tillstädeskomna brunns- och badgästernas nöje. Ut i brunnsalongen fanns nämligen då någotslags teater, där åtskilliga „comedier och skådespel“ uppfördes, såsom *Villervallan eller Konstmakaren den fjärde* och *Versvurmen eller Den pådiktade galenskapen*, båda komedier af 1—5 akters längd, respektive författares namn ej nämnda.

Också ett historiskt skådespel, *Johanna af Monfaucon*, förekom å samma scen.

Vid början af trettioalet reparerades och renoverades såväl brunns huset som salongen, hvaraf kan slutas, att stället en längre tid begagnats för sitt ändamål. Parkens underhåll synes äfven varit en ofta förekommande omsorg för direktionen.

I Åbo Underrättelser för 1832 blir allmänheten genom kungörelse underrättad om, att „brunnsdrickningen vid S:t Henriks källa som vanligt börjas den 7 juni och fortsättes till den 7 augusti“. Terminerna äro dock under åren tämligen varierande.

Man får äfven veta, att „det därstädes beredda Carlsbadervattnet kunde afhämtas kallt på buteljer efter föregående rekvisition, men drickas varmt på stället endast från den 12 juni till den 12 juli“. I anseende till de för tillfället mycket gängse sjukdomarna, gastriska febrar, magåkommor och fros-

sor m. m., uppmanade brunnsläkaren, doktor Carl von Haartman, mänskligheten att begagna sig „af en ordentlig brunnskur“ för att bota ådragna sviter af ofvannämnda epidemier.

Denna sommar rådde öfver hela Europa en kulen och oblid väderlek, och fruktan för koleran spökade i sinnena. — Man roar sig dock i gamla Åbo med diverse „spektakler“ som likväl numera, troligen efter salongens reparation, ej äga rum på Kuppis utan å teatern i societetshuset.

Bland då gifna stycken må nämnas: *Kronofogdarna eller Slätterölet*, *Qvinnorna och Förtroendet*, *De tjänstvillige eller Man gör allt för att behaga publiken*, och till och med *Hamlet* och Schillers *Kabal och Kärlek* gingo öfver tiljan.

Äfven andra förströelser, såsom panorama och buktaleri „på ett sätt som ej tillförene blifvit utfört“ af den berömde monsieur Louis, bidrogo till omväxling i badgästernas lif, något som alltid väsentligen ansetts höra till kuren.

Hvarje vår meddelade tidningarna den ärade publiken en utförlig redogörelse angående Kuppis brunns- och badinrättning, och år efter år synes den i ett eller annat afseende utvidgat sig, allt som frekvensen af gäster tilltog. Prisen voro honetta. Den som ej styrkte sin medellöshet ägde att till brunnskassan erlægga 3 Rbl., i läkarearfvode 2 Rbl., samt för prästerliga tjänstgöringen 1 Rbl.

Såväl varma som kalla bad funnos att tillgå, och mångahanda slags mineralvatten, såsom Ferdinands quelle, Marienbaden Creutzbrunn m. fl., an-

tingen hos herr apotekaren Julin eller å själfva Kuppis.

Läkare voro under olika perioder ofvannämnde doktor von Haartman, doktorn herr Lars Henrik Törnroth och doktorn och riddaren herr A. W. Wallenius.

Teatern utgör fortfarande under somrarna ett stående nöje för de resande, som för hälsans skötande uppehålla sig på orten.

Herr C. U. Westerlund annonserar flitigt sina spektakler. Man uppför ömsom sorgespel af Grillparzer och lustiga komedier. Ehuru stadens egna innevånare till en del flyttat till landet, ter sig dock lifvet på gatorna, tack vare badgästerna, ganska rörligt. Unga, täcka damer i små „svarta manteleter“ och italienska halmhattar, ornerade med gräs och brokiga vårblommor, lifva ock upp taflan, samt ådraga sig många beundrande blickar från skapelsens herrar, som flanera i parken till tidsfördrif mellan glasen.

Längre fram lämnas hugade badgäster äfven tillfälle till saltsjöbad genom anlitande af en liten ångslup, som gör lustfärder till närmare och fjärrare trakter. I handlanden Ollonqvists villa nära Kuppis, serverar enkefru Eva Christina Radin „tjänlig färsk och god mat“, samt äfven te åt dem, som önska taga sig en aftonpromenad i trädgården, där kägelbana äfven finnes att tillgå.

Teaterdirektör Weijlandh bjuder publiken på Schillers „Räuber“, och monsieur Prosper Sainton, förste violinist hos hans majestät af Frankrike, konserterar upprepade gånger för talrika åhörare.

En annan sommar utebli teatersällskapen. Man får då höra den omtyckta sångerskan, fröken Johanna von Schoultz, och en konstnär på luta ger en musikalisk soiré. Antagligen förlänar äfven en eller annan celeber vigsel i domkyrkan någon omväxling i det dagliga livvets enformighet, exempelvis då den kände godlynte „Rilax grefven“, Alexander II:s vän, grefve Adolf Aminoff sammanvigdes med fröken Sofia Magdalena Björkenheim den 22 juni 1840.

Denna sommar får man ock se balettmästar Selinder utföra några graciösa pas på „de bräder som föreställa världen“.

Vid själfva Kuppis begynner man nu äfven för badgästernas trefnad att utföra „Harmoni-musik“ tre aftnar i veckan från 6—10 i det fria, om vädret är vackert, och är afgiften för denna aftonunderhållning frivillig. En gång i veckan gör ångbåten Solide lustturer till en eller annan ort i närheten, hvilket ger de resande från landets olika trakter tillfälle att bese Åbos vackra omgifningar. Gröna udden, Emboda vid Kustö färja och Sunnis på Harfvarön, för att ej nämna Runsala, utgöra turvis målet för lustfärderna. Då jämväl musik och en god restauration funnos ombord kan man godt antaga att dessa utflykter voro mycket omtyckta. Biljettpriset var ej heller vidare drygt, 50 k. för fullvuxna och hälften däraf för barn.

Äfven brunnsbaler togo sin början under trettioalet, dock förekommo de sällan. De anställdes i brunnsalongen mot en afgift af 1 Rbl. 50 k. för

damer och 2 Rbl. för herrar och begynte klockan sex eftermiddagen.

Det största evenemanget sommaren 1843 var dock för visso Jenny Linds konsert, som försiggick i teatern lördagen den 15 juli, således midt under säsongen. Tillströmningen var stor ej blott från staden utan ock från närliggande landsbygd.

En liten notis i följande veckas Åbo Underrettelser, där enligt dåtida sed något omnämmande af publika nöjen och slika händelser för dagen sällan förekommo, vittnar i sin mån om den förtjusning sångerskan uppväckte. — „Mamsell Linds konsert sistlidne lördag“ — heter det — „besöktes af omkring fyrahundra personer och var i mer än ett afseende den briljantaste man på lång tid härstädes kan påminna sig. Efter afsjungandet af den sista arian nedföll ett regn af blommor framför den älskeliga sångerskans fötter, hvilken därefter visade publiken den artigheten att taga plats vid pianot och ännu afsjunga trenne omtyckta svenska visor“. —

Så djupt var intrycket af Jenny Linds sång, att personer, som då voro i tillfälle bevista denna konsert, däraf behöllo ett outplånligt minne för hela lifvet, ett minne hvilket ännu i ålderns höst framkallade den lifligaste entusiasm, då talet föll därpå.

Äfven mindre anmärkningsvärda lustbarheter förekommo denna sommar. Nya teaterns i Stockholm sujetter gäfvo här några mycket omtyckta föreställningar. Äfven kunde man beskåda „ett

mycket sevärdt och högst intressant“ Konst-Automat-Museum.

Följande somrar konserterade sångerskan fröken Mathilde Gelhaar och tenorsångaren vid Kongl. Operan i Stockholm Julius Günther. Äfven den berömda Nagel torde låtit höra sig.

Mot slutet af årtiondet fanns å Kuppis egen restauration, där de af bad- och brunnsgästerna, hvilka icke bodde hos anförvandter i staden, eller därstädes i hyrd lokal höllo eget hushåll, kunde intaga sina måltider.

Att inrätta sig „såsom hemma“ var dock ganska vanligt, och det förekom, att personer från så pass aflägsna orter som Tammerfors anlände till Åbo med barn och blomma i eget ekipage med egna hästar, egen kusk och tjänarinna för ombesörjandet af de husliga göromålen. Man åkte då dagligen helt bekvämt till badet i egen vagn. Barne-ningo, medan far och mor följde sin läkare-regim, leka i badhusparken, och vid porten inväntade hästarna lugnt sitt husbondfolks återkomst.

Äfven kunde man tack vare hästarna, utan anlitande af ångslup, om söndagarna göra utfärder till vänner och fränder på landet i stadens grannskap.

Under säsongen 1846 profvades för första gången en vattenkurbehandling efter „Priessvits metod“. Afgiften var 1 Rub. 40 k. i veckan och 2 Rub. i månaden åt den därvid fungerande läkaren. Tjänlig kost för dem som begagnade sig af kuren stod att fås å stället och äfven i staden för 40 k. om dagen, enligt öfverenskommelse med anstaltens be-

styrelse. Ty man gjorde sig gärna en liten inkomst under sommaren med att bespisa badgäster eller åtminstone genom att hyra ut rum åt dem. — Så annonserar fabrikör Candolin, konsul Lundström, kyrkoherden Hertzberg m. fl. om passande kvarter.

Äfven detta år gästades Åbo under badsäsongen af sujetter från Kongl. Svenska teatern i Stockholm. De gåfvo några särdeles intressanta representationer med herrskapet Almlöf i hufvudrollerna. Bland annat uppfördes komedier af Johan Jolin hvilka väckte stormande bifall.

En stark värme rådde på försommaren, hvilket dock icke lade hinder i vägen för de soirés dansantes, hvilka ofta anställdes och därvid „alla till societeten hörande damer hafva fri entré, medan af herrarne löses inträdesbiljett med 30 k. silfver“. Badinrättningen var äfven särdeles väl besökt denna säsong, åtminstone efter dåtida förhållanden, och torde listan på de upptagna namnen hafva sitt intresse. Den har följande utseende:

Domprosten Nykopp, prostarna Almberg och Hellstedt, lagman de la Motte, lektor Törnudd, assessorerna Gottsman och Hallonblad, häradsh:ne Archenholtz och Avellan, doktor Dahl, postmästar Hildebrandt, pastor Hallén, v. pastor Ticklén, magistrarna Segerkrantz och Rancken, borgmästar Tengström, advok.-fiskal Tennberg, löjtn:ne Leboff och v. Kraemer, häradsskrifvare Gisiko, fruarna v. Willebrandt och Silén, fröknarna Rouget de St: Hermine och Granfelt, kommissions-landtmät. Mohell, stadsfiskal Brander, banko-bokhåll. Perón,

exp.-fogden Wallén, ingenjör Hypén, hofrätts auskult:na Höckert och Jernefelt, kronolänsman Birkman, kontorsskrifvaren Schottman, landtmät.-auskult. Engström, handl. Clayhills med fru, handl:ne Broman, Trygg och Cajander, stud:ne Renfors, Alopaeus, Dahlbeck, Ruth, Lampenius, Grönholm, Nystedt, Rydman och Wasz, mamsell Lax, landskontoristen Mandell, herrarne Wirenius, Sucksdorff och Blomqvist samt bonden Kassonen.

Ännu flere tillkommo efterhand, och om man antager, att de flesta hade med sig familj eller åtminstone en eller flere reskamrater, så kan man lätt föreställa sig, att sällskapslifvet ställde sig ganska angenämt för de unga och dem, hvilka ej af allvarlig ohälsa uteslötos från umgänget med andra.

Den 8 augusti afslutade de svenska aktörerna sin mycket gouterade sejour, och efterträddes af det Mineur-Billingska teatersällskapet. Dessutom hade man nu hvarje afton i trädgårdsföreningens lokal mandolin- och gitarrspel af en italienare, herr Zella, och flere representationer af „ett briljant fyrverkeri“ med grekiskt vattenfyrverkeri och vattenkonster etc., anställdt af herr W. Elster från Nordhausen i Preussen. Brunnsbalerna försiggå äfven nu trägnare än förr, och af allt detta torde kunna slutas, att denna säsong varit en af de mest lysande i Kuppis annaler. Därtill bidrog väl ock det nästan hela sommaren uthållande torra och vackra vädret.

Vid årets tvenne sista brunnsbaler upptogs afgift äfven af damerna, emedan behållningen skulle användas för gemensamt bästa, förbättringen af pro-

menaderna vid hälsokällan. Detta ansågs väl nu mer än någonsin vara af nöden, då bad- och brunns-gästernas antal ständigt tillväxte, och Kuppis som kurort i alla afseenden måste söka motsvara sitt goda rykte.

Från badlifvet nästföljande somrar kan annoteras lustresor med „järnångslupen“ Runsala två à tre gånger i veckan. Några föreställningar gåfvos af Delandska sällskapet, därvid med biträde af amatörer äfven uppfördes stycken af inhemska författarne N. H. Pinello och J. A. von Essen. Aftonunderhållningar med sång- och nationaldanser höllas af en tysk familj, Fredriksson. Danssoiréerna i brunns huset fortforo ock regelbundet. I juni 1847 hölls intresset vid makt af de glada nyheterna från hufvudstaden, där doktors- och magisterpromotion anställdes den 21—23 juni. Vid den senare fungerade som promotor prof. J. J. Tengström, och den unga kransbinderskan *) väckte genom sin älskvärdhet allas beundran, där hon på balen uppträdde med en dyrbar klocka, som de unga magistrarna samma dag förärat henne såsom minne, samt med lockarna smyckade af frisk lager.

Det Tengströmska namnet hade alltid, särskildt i Åbo, haft god klang, och släkten ägde ännu där kvarboende anförvandter.

Väderleken var ombytlig med ofta förekommande regn. Den 10 juli gaf herrar Zelle, Derlieu och Wasenius, med benäget biträde af fröken Mina Boije, i brunns salongen en konsert jämte bal. Den

*) Fröken Sofie Tengström, sedermera professorskan Kjellgren.

14 dansade man på den vanliga soirén och desslikes den 31. En nyhet för sommaren var öppnandet af Konstföreningens måhända första exposition i Abo med 100 taflor. Säkert försummade man icke tillfället att besöka den ovanliga utställningen.

Harmoni-musik utfördes onsdagar och fredagar vid brunnen af herr Sibers kapell, andra musikaliska prestationer att förtiga.

Den 26 juli 1848 konserterade i Åbo fröken Betty Boije. Eljes synes badlifvet denna sommar varit något trist, så till vida att brunnsbaler och slika förlustelser blott sparsamt förekommo. Sannolikt var stämningen på orten tryckt i anledning af kolerafaran, för hvilken eftertryckliga maningar och förordningar ej saknades. Karantän för finska och ryska fartyg var äfven i Sverige anbefalld emedan den hemska sjukdomen rasade i Petersburg, och fall äfven inom Åbo stad förekommo. Man uppgifver dem till omkring åttio, hvaraf ungefär hälften med dödlig utgång. I augusti synes dock farsoten vara i aftagande i den ryska metropolen, hvarför man hoppades, att sjukdomen äfven här snart skulle vara öfvervunnen.

Emellertid kan man föreställa sig skrämseln såväl hos stadsboarna som badsocieteten, och antagligt är, att många lämnade orten i anledning häraf. Spridda kolerafall förekommo äfven i socknarna närmast Åbo, och ehuru farsoten detta år här ej hade någon hotande karaktär, fortfor den dock under hösten till september månads utgång, då inga anmälningar om nya patienter mera inlöpte.

Fyrtiotalets sista säsong bjuder till en början på ett fåtal kurgäster, cirka femtio personer, men så var väderleken äfven föga inbjudande för „en badresa“, regnig och obestämd som den då tedde sig. Nöjeslifvet var till följd däraf ock något stillsamt. Herrar Stjernström och Dahlqvist gäfvos visserligen på genomresa till och från Helsingfors några föreställningar äfven i Åbo, men för det mesta stod Thalias tempel stängdt och öde. Kolera-spöket hotade äfven med spridda fall här och där i landet, så att man hade sina dubier att lämna hemmet.

Under följande årtionde stod Kuppis anseende som brunns- och badort fortfarande högt. Den välvillige och omtyckte arkiatern, sedermera statsrådet Bonsdorff var badläkare och doktor, senare prof. Avellan brunnsläkare med yngre medicinare som assistenter.

Klockan sex på morgonen begynte brunnsdrickningen med promenader längs parkens raka gångar. Morgonbön hölls jämväl och på förmiddagen, då badsocieteten andra gången församlades, spelade ett musikkapell. Man förfriskade sig därunder med karameller och pepparkakor af de i den tidens Åbo bekanta mamsellerna Halling och Hellmans välkända tillverkningar, som i parken tillhandahöllos allmänheten. Ungdomen roade sig med lekar, såsom kägelspel, volang m. m. Nästan hvarje kväll tråddes dansen med lif och lust, och äfven före middagen grepos ofta de unga af danslust vid musikens lifvande toner.

Uppgifter angående badgästerna stå knappast till buds utom genom hörsägen. Till dem hörde bland annat doktorinnan Rosell, född Hjelderus, med dotter, Heurliner och Juliner. Antagligt är väl ock, att många af den tidens unga skönheter, exempelvis fröknarna Thams, Mannerheim m. fl., skänkte glans och tjusning åt brunnshalerna.

Också långt inpå sextioalet var Kuppis väl besökt. Men år efter år minskades dock omsider antalet af resande, isynnerhet sedan det lilla Nådendals anseende som kurort begynte stiga, och slutligen låg det fordom så glada Kuppis ensamt och öfvergifvet, rufvande på minnen från hänsvunna dagar. Dess tid var ute och af det brokiga lifvet kring S:t Henriks källa återstår nu blott ett döende eko i de tysta alleerna och ett alltmer försvinnande minne.

IV.

Den 4 september 1864 var en märkelsedag för Åbo, dagen för aftäckandet af dess berömda son Henrik Gabriel Porthans minnesstod, betydelsefull äfven för hela landet, alldenstund det var den första minnesstod man hos oss rest till åminnelse af en landsman.

Flera dagar före själfva festen, försiggingo i staden storartade förberedelser. En mångtalig sångarkör under den skicklige organisten, svensken Karl Boströms ledning, inöfvade de sånger, som skulle utföras vid aftäckningshögtidligheten. I högre

elementarskolans gymnastiksal vid Strandgatan sysslade stadens unga damer med att på uppspända rep binda ändlöst långa girlander, som skulle smycka festplatsen.

Hela dagen hördes härinne ett gladt sorl, likt surret från en bikupa, medan de gröna bladen och kvistarna fogades samman med röda pappersblommor, ej grannare än tärnornas blomstrande kinder. Så godt som hvarenda familj af det dåtida Åbos sällskapskrets representerades här af en eller flere medlemmar. — Huru många af dessa unga, glada skönheter finnas väl mera kvar i lifvet! *) Det var ett nöje lika mycket som en heder att erbjuda sin tjänst vid detta arbete.

Gatorna vimlade af för tillfället inresta landsbor, och festgästerna från hufvudstaden, Cygneus, Lönnroth m. fl., inväntades med gladt intresse.

Den 4 september uppgick härlig och klar, ett verkligt festväder, och feststämning låg äfven i luften. Framför platsen där stoden var rest, hade Nylandsgatan med rep afstängts för trafiken och var rikt sirad med gröna girlander mellan här och där uppresta flaggstänger. Äfven talarestolen i hörnet af festplanen, placerad så, att talaren hade den åldriga domkyrkan till höger, var vackert smyckad med festoner och blommor. Allt detta i förening med de för den lätta vinden fladdrande flaggorna och de festligt klädda människoskarorna i septem-

*) Den skönaste bland dem, Fanny Hjelt, sedermera gift med bibliotekarien H. Wieselgren i Stockholm, hvilat i svensk jord.

bersolens gyllene glans, utgjorde en på en gång liffull och minnesvärd tafla.

De officiellt deltagande samlades i den vackra solennitetssalen, där Elias Lönnroth höll ett högstämmt tal till Porthans minne, hvarefter man i ordnad procession begaf sig till festplatsen, där högtidligheten klockan elfva tiden begynte med sång.

Fredrik Cygneus, dagens festtalare, som aldrig syntes i talarestolen utan sin beryktade kappa, hvilken han „enligt de gamla romarnes sed“ likt en toga draperade öfver skuldrorna, hade nu till all otur kvarglömt sagda outhärliga plagg i Helsingfors.

Goda råd voro nu dyra. Lyckligtvis hade hofmålaren Ekman i sin ägo en snarlik kappa, som han ställde till Cygnæi disposition, hvarefter denne med sin vanliga värdighet höll ett af sina mest formfulländade tal, så anslående vackert att forna åhörare ännu bevara det i minnesgod hågkomst. Då täckelset slutligen föll, dånade väldiga kanon-skott, förkunnande tilldragelsen i vida nejder; ja, deras dån förnams till och med ända ut till Kimito ö, dock rätt aflägsen från Åbo.

Sångkören sjöng nu till melodin af Haydns Kejsarkvartett Aug. Ahlqvists kända ord:

Nouse riennä, Suomen kieli
Korkealle kaikumaan . . .

En festdikt på romarspråket, författad af professor E. af Brunér, utdelades till de församlade. Dess fullständiga titel lyder:

Carmen
Beatus Manibus
Henrici Gabrielis Porthan
Dicatum
die IX Septembris a MDCCCLXIV,
qum statua aenea Viro Immortali Aboae posita,
detegeretur.
Cecinet Eduardis a Brunér.

Efter den högtidliga aktens afslutning sågs ännu i timmar, ja dagen i ända skaror af människor på närmare håll betrakta minnesstoden och läsa dess inskrift. Sedan följde naturligtvis festmiddag för de officiellt deltagande å Societetshuset, medan äfven stadens alla öfriga värdshus och restaurationer voro öfverfyllda af gäster, som också i mat och dryck ville fira dagen. Samtidigt intogs äfven i smärre kretsar och inom familjerna festmiddag efter råd och lägenhet.

I ett hem, för tillfället gästadt af kära resande från landsorten, firades dagens betydelse vid det festligt prydda middagsbordet med sång af åtta unga damer. Verserna, för tillfället diktade af en af de åtta och ännu bevarade i minnets gömma såsom en glad hågkomst af den enkla, festen må här meddelas:

„Hell dig du dyra fosterjord
Du Suomis vida land!
Hell fria tanke, fria ord
Du sköna språk i högan nord
Ljud högt från strand till strand.

Ett glas nu vänner höjom gladt
För dig du fosterbygd!
I glädjens dag, i sorgens natt
Du har vär kärleks rika skatt
Den blifver städs ditt skygd.

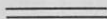
Äfven dessa rader vittna i sin mån om den entusiasm och fosterlandskänsla, som vid Porthansfesten besjälade sinnena.

På eftermiddagen ägde en vacker festkonsert rum i domkyrkan, där sången från läktaren besvarades af ekot från kören bortom högkoret, frambringande en oförgätligt härlig verkan under de höga hvalfven. Om kvällen var hela staden, särskildt festplatsen rikt eklärerad. Det vimlade af glada människor, som rörde sig fram och åter för att beskåda den då för tiden rätt sällsporda härligheten.

Så slutades i septembereftonens lugn en af de vackraste festdagar den gamla Aura-staden hittills upplefvat.

Följande dag invegs jämväl med en enkel högtidlighet minnesstenen öfver Henric Gabriel Porthans graf midtemot ingången till solennitetssalen. Å den gröna kullen — fordom benämnd Unikan-kari — som, täckt af skuggande träd, omgifver domkyrkans åldriga murar, hvilat den ädle fosterlandsvännen och vetenskapsmannen, hvars hågkomst dessa dagar velat hugfästa åt en sen eftervärld.

Generation efter generation läser där hans namn, i den grönskande skvären påminner den vördiga minnesstoden vandraren att ägna honom en vördsam hyllning. Festdagarna i samhället äro som märkesstenar på vägen i nationernas lif, det hvilar öfver dem en glans och ett skimmer, som kastar sitt återsken öfver hvardagsvärlden i en långt aflägsen framtid.

VILDFÅGEL.

I

Det var ett underligt lif, som lefdes på gården alltsedan husbondens död. En sörjande kvinna, härjad af sjukdom och bunden inom fyra väggar, ett ensamt barn utan vård och hägnad och allt öfrigt lämnadt åt sitt öde. Sådana voro förhållandena på Sundby.

Dödsfallet hade kommit som blix från klar himmel. Det var hjärtslag, som ändade den kraftfulle öfverste Brandts lif och bröt en verksamhet, som — mänskligt sedt — ännu varit behöflig, särskildt för hans närmaste omgifning.

Efter att hafva tagit afsked från sin tjänst som dragonofficer, hade öfversten slagit sig ned på sin hustrus arfvegods och ägnat sig med nit och intresse åt jordbruket. Vid sin bortgång var han ej fyllda femtio år och till följd af hans ståtliga yttre skulle ingen hos honom kunnat förmoda någon sjuklighet. Några påstodo, att hans äktenskap varit mindre lyckligt, men då han var afgudad af sin hustru och hade ett gladt och jovialiskt

lynne, var detta antagande synbarligen falskt. I hvarje fall var detta inte skälet till det hjärtlidande, som han — enligt hvad doktorn senare yttrade — troligen länge oanadt burit på.

Denne högröstade, något bullersamt glada herre med sitt smittande skratt och sina krigsmanna later förde lif och rörelse med sig, hvart han kom. Hans oförmodade bortgång verkade därför som ett förlamande slag på hans omgifning. Det var som när ett väl uppdraget ur med ens går i olag. Allt arbete gick ur sina vanliga gängor, så helt hade husbonden utgjort driffjädern i det hela.

Särskildt förkrossande kändes naturligtvis öfverstens död för hans änka, som alldeles tillintetgjord af sorg och förtviflan nedlades på sjukbädden. Det blef en bedröfvansens tid för husets enda barn, lilla Dotty, en förkortning af hennes ståtliga namn Dorothea.

Öfversten hade alltid kallat henne så. Han var ytterst svag för flickan, som han ända från hennes spädaste barndom sysselsatt sig med under alla sina lediga stunder. Modern hade efter barnets födelse varit klen och ej mycket befattat sig med den lilla, hvarför fadern kanske kommit att egna henne dubbla omsorger.

Hvarje man vid regementet kände „miss Dotty“, som förtjust stoltserade framför sin far på hästryggen vid exercisen och helt nådigt vinkade åt soldaterna med sin knubbiga hand. Hvar än man varnade öfverstens resliga gestalt, kunde man vara säker om att se den lilla hvitklädda Dotty i hans

närhet. När han sedan bosatte sig på Sundby, tog han sig än mer an barnet.

Ute på fälten, i skog och mark, öfverallt var Dotty hans trogna följeslagerska, hans ständiga sällskap. Hon hade ej fyllt sex år, då Sundby blef hennes hem. Vid faderns död var hon elfva.

Öfverstinnan, som hittills funnit flickans lifliga väsen alltför oroande för sitt känsliga nervsystem, tycktes emellertid i sin sorg på dottern öfverflyttat den kärlek hennes hjärta ännu inrymde. Hon ville ständigt ha henne hos sig och kallade henne sin enda tröst och glädje. Så tvangs den vid ständigt friluftslif och stark motion vana flickan att dag efter dag vistas inne i moderns sjukrum, där det rådde samma heta, torra luft hela året om. Ehuru hon blef bortklemad med både snask och smekningar och hvad annat ett barnahjärta anses åstunda, samt kände sig i viss mån smickrad af den betydelse man fäste vid hennes lilla person, vantrifdes hon emellertid alldeles ofantligt i dessa förhållanden. Hennes bruna kinder bleknade också snart, och det friska barnet begynte hänga hufvudet som en vissnande blomknopp, tills ortens läkare vid ett besök hos öfverstinnan fäste sig vid hennes förändrade utseende och åstadkom en ändring i hennes lefnadssätt.

Vid sin hemkomst sade han skämtsamt till sin unga hustru: — Jag fick ett återfall af historiska reminiscenser, som du vet stundom händt mig, ty den där veklagande öfverstinnan och den vid hennes sjukbädd fängslade flickan i det mörka rummet förde mig till minnes Gustaf Adolfs änka, högt-

salig Maria Eleonora och drottning Kristina i deras svartbremade sorggemak. —

— Tror du, att den stackars fru Brandt kommer att förlora förståndet af sin öfverdrifna sorg — frågade doktorinnan deltagande?

— Nej, det tror jag inte, men hon tyckes alltid varit en excentrisk människa, som fritt fått följa sin egen böjelse. Hon är icke mäktig själfbehärskning och det är betydelsefullt nog. —

Doktorinnan nickade. — Jag tycker synd om barnet — sade hon. — Hvilken uppfostran kan hon få i en sådan omgifning? —

— Ingen alls — svarade doktorn lakoniskt, och han hade rätt.

Varnad af hans yttrande om Dottys hälsa, gick den sjuka från den ena ytterligheten till den andra. Efter att under flera veckor ha hållit henne inomhus, gaf hon henne med ens full frihet att ströfva omkring så mycket hon behagade.

Tillåtelsen, som meddelades med en nervpatients impulsiva ifver, begagnades lika hänsynslöst, och Dottys befrielse ur sjukrummets tvång påminde om när fölungen från kättan släppes ut på bete.

Hon var formligen vild af förtjusning öfver att åter känna den friska luften smeka sin kind och att kunna springa, hoppa och skrika, utan fruktan att störa modern. Den återvunna frihetens lycksaliga berusning varade likväl ej länge. Efter några excursioner kring gården och den gamla parken vände Dotty med sänkt blick och kufvadt mod tillbaka. Hon blef nu först fullt medveten om hela

vidden af sin förlust och saknaden efter fadern återkom med fördubblad styrka. Hon gick omkring som i sömnen och hade förlorat all håg för sina forna sysselsättningar. Den förr så lifliga flickan kunde nu långa stunder sitta orörlig i någon vrå af trädgården, försänkt i sorgsna tankar.

Så förgick en längre tid, men slutligen tog dock hennes sunda natur och barnsliga sinne ut sin rätt, och Dotty återkom till sina gamla vanor och sitt frihetslif, som hon nu fick fylla med egna påhitt i sin ensamhet. Gårdsfolket, som tyckte synd om barnet och äfven hyllade henne för faderns skull, voro alla benägna att gå hennes önskuningar till mötes, och så blef hon en liten enväldshärrinna i sin värld. De visste ju också att fast Dotty var ett barn, så skulle hon ju i alla fall en gång blifva arfvinge till gården och det var en ganska viktig omständighet.

Lyckligtvis var Dotty af naturen godhjärtad och sanningskär. Den senare dygden utgjorde snart sagdt den enda uppfostringsprincip öfversten strängt hållit på. Eljes plägade han som hästkarl gärna tala om att „dressera i frihet“, och den régimen hade han troget följt i fråga om sin lilla dotter.

Uppväxt bland gårdens arbetare var Dotty i bokstaflig mening folkelig; hon räfsade hö på ängen i kapp med tjänarinnorna, hon matade hönsen och deltog efter förmåga i alla förekommande göromål. Stallet var dock hennes egentliga verksamhetsfält, hägen därför hade hon ärft efter sin far. Då hon med den gamle kusken diskuterade hästarnas fel och förtjänster, använde hon gärna hvarjehanda

uttryck, som hon hört öfversten begagna och som nu på hennes barnaläppar ljödo högst besynnerliga.

I stallet fanns ej en häst som hon ej försökt som ryttarinna, och gamle Anderson — en riktig vante i den kraftiga Dottys händer — lade inga hinder i vägen för henne.

Då förmyndaren assessor Winge, en aflägsen släkting till öfversten, tid efter annan besökte Sundby, skakade han alltid på hufvudet åt Dotty. — Min bästa kusin Constance — brukade han yttra till öfverstinnan — flickan är, hm — en liten yrhätta; man måste tänka på hennes uppfostran, hon har inte fått lära sig någonting. —

— Ack, kära vän, Dotty är ännu bara ett barn. Hvarför så tidigt binda hennes frihet — klagade modern. — För resten är det inte min mening, att hon skall blifva ett lärdt fruntimmer, en kvinnlig student — hu då! Nej, förskona oss ännu så länge från dessa bekymmer! Jag försäkrar er, att Dotty ännu har god tid på sig. —

— Visserligen, men — — — — assessorn teg plötsligt. Öfverstinnan kastade sig tillbaka i soffan och sökte efter sin näsduk. Om det var någonting i världen han hyste fasa för, så var det ett hysteriskt anfall, och ett sådant låg alltid nära till hands, när man talade med Dottys mor om någonting oangenämt.

Vid middagsbordet, på tu man hand med flickan, tog han henne på allvar i förhör. — Kan du läsa, barn? — Läsa — jag! — Dottys ton uttryckte den djupaste grad af undran, blandad med

en ej ringa portion af öfverlägsenhet. — Jag har alltid kunnat läsa — förklarade hon lugnt.

— Godt! Nå, än skrifva då — huru reder du dig med pennan? —

— Jag skrifver aldrig några bref — ljöd det korta svaret.

— Aj, aj min lilla, jag förstår nog, hur det står till. — Assessorn runkade på hufvudet mer än vanligt. — Du har väl ej läst en läxa sedan fars tid? —

— Åja, för mamma ibland, då hon inte har hufvudvärk. Dessutom läser jag historia och naturvetenskap för att det roar mig — upplyste Dotty godhetsfullt.

Assessorn såg bekymrad ut. Här var nog något att ställa till rätta, men huru skulle han gå till väga. Att resonnera med öfverstinnan hade han längesedan funnit vara lönlös möda, och Dottys viljestyrka hade han äfven erfarenhet af. Han var ingen initiativets man, och med en suck, härledd från ett anklagande samvete, sköt han den obehagliga plikten ifrån sig till nästa år.

II.

Följande höst hade assessorn äntligen genom ett raskt beslut befriat sig från alla samvetskval i fråga om Dottys uppfostran och anskaffat en lärarinna. Fröken Walle var en mycket ung, blyg nyss blifven student med närsynta ögon och vekt lynne.

Dotty, som ägde vissa psykologiska anlag, genomskådade henne vid första sammanträffandet och beslöt genast att taga henne i sitt beskydd. Följaktligen var det eleven, som bestämde icke blott läsetimmarna, utan äfven hvad som skulle läsas. Förgäfves protesterade den stackars lärarinnan, förgäfves vädjade hon till öfverstinnan, som alltid hade en förskräcklig hufvudvärk, när fröken Walle bad att få tala med henne. Dotty, som med kyligt lugn lyssnade till alla klagomål, behöll alltid segern.

Den unga studenten, första gången ute bland främmande, vantrifdes i yttersta grad på det ensliga Sundby, där hon både saknade sällskap och förströelse, ty för sin elevs favoritsysselsättningar hyste hon en nästan utpräglad skräck. Att komma i närheten af hornboskapen, eller tvingas att räcka fram ett stycke socker åt Dottys favorithäst, förekom henne så fasansfullt, att hon vid sådana tillfällen helst tog till flykten, medförande sin elevs förakt för sin dumma „sjäpighet.“ Därmed var också fröken Walles dom fäld. När hon reste hem till julferien, var det tydligt för både henne och Dotty, att de inte passade för hvarandra. Hon kom således aldrig tillbaka, till stor fröjd för hennes frihetsälskande elev, men till bekymmer för den stackars förmyndaren, som åter måste se sig om efter en person till efterträderska på lärarinneplatsen.

Denna gång föll hans val på ett äldre fruntimmer med större lifserfarenhet och följaktligen större utsikt att kunna finna sig i Sundbys något egendomliga förhållanden. Tyvärr röntes äfven detta

andra försök ringa framgång. Lärarinnan numro två försökte metoden att taga uti med hårdhandskarna, men därvid reste sig det inneboende egen-sinnet hos Dotty. Hon blef lika motspänstig som den envisaste af hennes gunstlingar i stallet och skakade sina tyglar med dolsk energi. Lärarinnans stridslust väcktes då äfven. Hon ville visa, att hon kunde besegra en sådan där illa uppfostrad barnunge, men hon hade misräknat sig. Kampen blef henne för besvärlig, och efter några veckors inbördes krig var hon glad åt att till påsken få draga sina färde.

— Jag har gjort mitt bästa med flickan och äfven vädjat till modern, men att tala förnuft med en fjolla och tvista med ett bortskämdt barn tjänar till intet — skref hon till assessorn såsom förklaring på sin afresa.

Den arme mannen ref sig i håret utan att veta sig någon råd mer. Till all lycka stod sommaren för dörren, och då unnade man ju alla barn den sköna friheten. Dotty finge nu i fridens namn sköta sig bäst hon ville. — Det var ännu långt till hösten, och man måste väl finna en utväg. Nu hade han viktigare saker rörande Sundby att tänka på.

Den gamle fogden på stället klagade öfver sjuklighet och trötthet vid att förestå det vidlyftiga jordbruket. Assessorn trodde också, att gubben länge sedan bort ersättas med en yngre och driftigare person, helst en bildad landtbrukare. Synnerligast då han själf icke det minsta förstod sig på egendomens skötsel och dessutom blott då och

då var i tillfälle att göra ett kort besök på Sundby. Godset var verkligen allt för dyrbart att på något sätt försummas, det insåg den plikttrogne mannen blott alltför väl.

Han var därför nu betänkt på att söka en lämplig person till förvaltare, helst någon som efter väl genomgången kurs vid något landtbruksinstitut äfven praktiskt befattat sig med jordbruksarbetet, så att han själfständigt kunde antaga sig godsets vård.

Sedan han satt alla krafter i rörelse för att vinna ett lyckligt resultat, lyckades assessorn, på rekommendation af en vän, få besked om en ung man, som par år praktiserat med största framgång på dennes rationellt skötta egendom. Bref växlades, man gjorde å ömse sidor upp sina villkor, och så blef herr Norden antagen såsom förvaltare på Sundby.

Kort tid därpå for assessorn själf dit för att se efter, huru den nykomne slog sig ut på stället, och fann han sig på det högsta belåten.

— Ni skall veta — yttrade han, då de två herrarna efter en kortare rond kring gården slog sig ned för att samspråka — att jag i fråga om jordbruksangelägenheter fullkomligt saknar omdöme och erfarenhet. Det har därför orsakat mig ej ringa bekymmer att som förmyndare här i familjen blifva tagen till råds i hithörande frågor. Jag har verkligen i detta afseende helt och hållet fått lita till de gamla tjänarne och taga deras uppgifter på god tro. Jag hoppas därför mycket af ert bistånd, herr Norden, och att veta ställets skötsel i

goda händer skall kännas som en ofantlig lättnad, det kan jag försäkra. —

Den unge mannen midtemot honom gjorde en lätt bugning. — Jag skall göra mitt bästa för att tillmötesgå ert förtroende — sade han — och skall skriftligen hålla er underrättad om hvad som händer och sker här. —

— Tack, tack, det är mycket bra. Mätte ni blott komma att trifvas i denna enslighet. Sundby har just inga grannar, och kyrkbyn, där det finnes präst och läkare m. m., är ganska aflägsen. Det var annorlunda hos min goda vän, kaptenen på Holmsund! —

— Ja, där var nog ett gladt sällskapslif, men jag hann föga taga del däri; då man har sitt arbete, tager det tid och tankar fullt i anspråk. —

— Godt, godt, här blir ni också en verklig friherre — skämtade assessorn. — Fullkomligt själfständig, så godt som husbonde på gården. —

Herr Norden böjde på hufvudet, ett välformadt hufvud, betäckt af kortklippt mörkt hår. — Han ser ej illa ut — tänkte assessorn. En reslig, kraftigt byggd gestalt och frisk brun ansiktshy vittnade om att han mycket vistats i det fria. Dragen voro ganska regelbundna, och de allvarliga, mörka ögonen hade en tankfull, något inåtvänd blick. Öfver hufvud gjorde herr Gunnar Norden ett godt intryck, tyckte han, och svårigheten med förvaltarskapet var nu ledt till ett lyckligt slut.

Kanske äfven Dottys angelägenheter finna en

lika god lösning. — Assessorn kunde likväl icke undertrycka en lätt suck, då han just i detsamma såg flickan rusa förbi fönstret med flygande hår och fladdrande kjolar, hatten i nacken och en bastant knölpåk i handen, redo att jaga ut några vilsekomna kalvvar, som förirrat sig in på mangårdens område.

— Mitt sorgebarn — sade han, då han märkte, att den unge förvaltaren följt hans blick. — Hon är som en fåle, som aldrig känt af tygeln, och jag har rakt inga händer med henne. Men nu måste vi väl öfvergå till böckerna. —

De två herrarna sutto snart fördjupade i räkenskaper. — Dotty å sin sida företog en liten excursion på stallsvinden för att söka upp ett hönsbo, som hon efter tusen intriger mot den ståtliga laighorns matronan lyckats spåra upp.

Hon kom in till middagen med en stor refva i sin urblekta och krympta bomullsklädning och en massa höstrån fasthängande i det tjocka, blonda håret.

Då den forna barnsköterskan Mina vågat sig fram med några svaga invändningar härom, ljödo orden för döfva öron. Toalettfrågan hade aldrig varit Dottys starka sida. Inte ens förmyndaren tillät sig en anmärkning. Men när Dotty vårdslöst sträckte sig efter brödkorgen öfver herr Nordens fyllda sopptallrik, tog han helt stilla flickans arm och sköt den undan, medan han vänligt försedde henne med det hon önskat. Allt gick så tyst och snabbt, att assessorn, som var något närsynt, ingenting observerade.

Om han sett upp i detta ögonblick, skulle han visserligen häpnat öfver Dottys uttryck. Hon var formligen förstenad af öfverraskning, och först en lång stund efter det lilla intermezzot, då herr Norden redan fördjupat sig i ett lifligt samtal med assessorn, flög plötsligt en mörk harmens rodnad öfver flickans kinder, det blixtrade till i de stora gråblå ögonen, och som en vind var hon uppe från bordet och ute ur rummet.

— Hvad nu? — Assessorn blickade förvånad mot dörren, bakom hvilken den ljusa kjolen just försvann. — Det måtte väl icke fastnat något i halsen heller? —

Herr Norden log ett humoristiskt löje, som märkvärdigt föryngrade hans allvarliga ansikte. — Det tror jag ej — sade han. — Den unga damen fann kanske blott bordssällskapet mindre angenämt. —

— Ja, ja — nickade assessorn. — Miss Doty är nyckfull af sig, man vet aldrig, hvad hon kan taga sig till. — Jag önskade att — han kväfde med en sked soppa det uppriktiga uttalande, som, klädt i ord, skulle lydt ungefär sålunda: — Jag önskar sannerligen, att jag vore henne kvitt. —

III.

Det var på sensommaren en vacker eftermiddag. Förvaltaren hade varit ute på hafrefältet, där skörden som bäst pågick, och återvände nu med raska steg mot gården.

Rundt omkring honom lågo vidsträckta åkrar och ängar, odlad mark så långt ögat nådde, och en jord så bördig, att det låg rikedom i hvarenda fotsbredd däraf. Hans landbrukarehjärta fröjades hvar gång blicken drogs ut öfver fälten. Här fanns arbete och verksamhet för honom så mycket han kunde önska sig och därtill utsikt, att arbetet skulle belöna arbetarens möda.

Han sträckte ofrivilligt på sig, så att musklerna spändes. Ja, ödet hade gunstigt nog ställt honom på en plats, som han kände sig vara vuxen och där hans gåfvor kunde finna användning och brukas till gagn.

Lifvet på Sundby behagade honom, trots den enslighet som rådde där. Dagens värf togo alla hans krafter i anspråk, därför saknade han ej heller sällskap, som han dessutom, då han hade en ledig stund, ersatte genom läsning. Hans hälsa var förträfflig, ja han kunde ej ens ända från barnåren påminna sig en enda dag, då han skulle legat sjuk. Detta kanske till stor del tack vare den härdande uppfostran han åtnjutit i hemmet.

Hans mor, som lefde i små ekonomiska förhållanden och skött ett stort hushåll och sex lifskraftiga gossar, hade haft föga tid till något slags klemighet vis à vis barnen. När hennes make vid jämförelsevis unga år afled, måste sönerna tidigt ut i lifvet för att själfva skaffa sig sin utkomst. Sådant stärker i flera afseenden både själ och kropp.

En af bröderna plöjde hafvets vågor, två hade ingått på apotekarbanan, och en försökte sin lycka i Australien. Gunnar, som var näst den äldste i

syskonkretsen, hade redan som barn ifrigt deltagit i skötseln af faderns arrendegård. Därför låg vägen klar för honom, då modern som änka lämnade stället, och han hängaf sig med all den energi han ägde åt studiet af landtbruket, såväl teoretiskt som praktiskt. Efter få år var han redan i stånd att bistå modern med bekostande af den yngste broderns skolgång. Lifvet hade lärt honom att hafva få behof och att ställa de största fordringarna på sig själf, något som ländt honom till stor nytta. Det låg någonting sundt och enkelt öfver Gunnar Nordens hela personlighet, som verkade tilldragande. Man kände, att denne man klart såg sin väg och visste, hvad han ville både af sig själf och andra.

Han påstod alltid, att han af alla bröderna fått den bästa lotten i lifvet, men kanske kom sig detta främst af hans goda lynne och den tillfredsställelse arbetet skänkte honom. „Hvarhelst hans fot berör en plogfåra, där känner han sig hemma, så fäst är han vid den kära torfvan“, brukade hans bror sjömannen säga.

Eftermiddagen var varm, och Norden hade gått snabbt; därför stannade han ett ögonblick vid parkgrindarna och tog af sig hatten för att svalka sin panna, som — tack vare det skyddande brättet — bjärt kontrasterade mot ansiktets friska, bruna hy. Han drog djupt efter andan och såg med välbehag inåt den skuggiga grönskan framför sig, då i detsamma en roffågels vingslag förnams öfver hans hufvud, medan någon i ilande språng rusade framåt sandgången under träden.

— Min hvita dufva, min stackars lilla hvita dufva — skrek Dotty, som plötsligt störtade öfver vägen in i ett tätt snår på andra sidan.

— Hvad står på? — Norden öppnade raskt porten, som föll igen bakom honom med ett lätt buller.

Flickan, som ej förr varseblifvit honom, ryckte till och såg sig tillbaka.

— Dufvan — flämtade hon.

— Har höken tagit den? —

— Nej, men jagat och sårat den stackaren så grymt, att den gömde sig inne i häcken här; jag såg det alldeles tydligt, då jag klappade i händerna och skrämde bort höken. Nu ligger hon där och pinas, arma lilla Snöhvit! — Utan betänkande bröt hon sig in i buskaget med sina bara händer och armar.

— Akta dig barn, låt mig hjälpa dig! — — Norden tryckte hatten åter på hufvudet och följde efter flickan. — Var inte för oförvägen, Dotty, du kan inte nå fågeln från denna sida. Se här är en öppning! Jag kan se den nu! —

— Rör den inte — skrek Dotty i sin gällaste kommandoton. — Jag vill taga den! Ni får inte, ni krossar den! —

Hon försökte stöta undan Nordens arm med sina starka bruna händer, men han lät ej förhindra sig, lutade sig blott djupare ned och grep så, försiktigt men stadigt, den darrande fågeln kring de blodstänkta vingarna. Dotty hade släppt sitt tag och dragit sig åt sidan. Ej ens då hon såg den älskade hvita dufvan i förvaltarens händer, när-

made hon sig för att mottaga den, men hennes trotsiga blick hvilade under de sänkta ögonlocken oafslåtligt på det lilla befvädrade hufvudet.

Hvad den kraftiga handen ömt och varsamt strök öfver fågelns hals. — Han skulle nog icke krossa djuret, nej då.

— Jag känner, hur det lilla hjärtat slår — sade han och såg vänligt bort till flickan. — Tyvärr har den ett sår under vingen, så att den ej kan flyga; men jag skall bära hem den och pensla såret med en läkande salfva. Du skall få se, att din Snöhvít snart är frisk igen. Låt oss nu gå raskt på, så att du får bädda ned dufvan i en korg. —

Han nickade åt Dotty, som motvilligt och på något afstånd följde honom. Då han från flygelbyggnaden, där han hade sina rum, hämtade ut den omtalade salfvan och satte sig ned på trappan för att sköta om djuret, kom flickan emellertid närmare. Till slut stod hon tätt invid honom och iakttog med intresse hans förehafvande. — Du skall veta, att jag pysslat om sjuka djur ända från pojkkåren — berättade han. — Jag förstår mig nog på ett och annat i den vägen. Seså, nu har jag gjort det bästa möjliga med lilla Snöhvít. Tag nu vård om den så godt du kan, men erkänn, att matmors hjärta bultade i kapp med dufvans, då höken slog efter henne. — Han log skälmskt och lade fågeln i hennes famn, men Dotty vände honom hastigt ryggen utan ett ord till svar.

— En liten besynnerlig varelse — tänkte Norden alltjämt leende. — Hon står liksom väpnad

till tänderna mot mig, alltsedan jag djärfdes korrigera hennes bordsskick. — Han skrattade muntert. — Nå, det gjorde henne minsann ingen skada. Ledsamt att hon skall vara så långsint! Jag trifs ju annars så godt med barn och hyser dessutom ett uppriktigt deltagande för denna stackars lilla vildfågel. — Alla hans bemödanden att komma ett steg framåt i bekantskapen med Dotty hade nämligen hittills varit fullkomligt fåfänga. Hon formligen skydde hans närvaro, intog sina måltider i köket hos sin forna sköterska, som nu utgjorde ett slags faktotum i huset, och så fort hon såg en skymt af förvaltaren var hon flux sin kos.

Han hoppades nu, att det lilla äfventyret med dufvan skulle verka ett närmande dem emellan, och detta skedde äfven på sätt och vis. Den sjuka fågelns vård och behandling gaf ämne till åtskilliga samtal, och småningom lyckades Norden äfven väcka Dottys intresse för andra frågor, tills hon slog sig ned vid middagsbordet af idel lust att höra berättelsen om en dresserad hund.

Klokt nog gjorde Norden ingen anspelning på denna ändring i förhållandena utan tog alltsammans helt naturligt, och sålunda vann han gradvis Dottys förtroende. Ofta såg han tankfullt på sin unga bordskamrat, då hon ej lade märke därtill. Med sitt smala ansikte och de outvecklade dragen omgifna af krusigt, blondt hår, samt den kantiga, hållningslösa gestalten liknade hon i själfva verket ingenting annat så mycket som en ofjädrad fågelunge. Äfven i hela hennes väsen låg någonting omoget. Hennes uppfattning var dock snabb

och minnet osvikligt, hvaraf han slöt, att hon ägde begåfning. Han kände med djupt medlidande, att det ensamma barnet saknade omvårdnad både till kropp och själ. Ingen hade väckt till lif några ideella instinkter i den unga själen. Van som hon var vid obunden frihet, fanns det heller ingen, som frågade efter, om hon frös, då det var kallt, om hon glömde att äta eller gå till sängs på lämplig tid.

Där fanns dock möjligheter hos detta barn, det anade han, kanske rika nog; hon hade ett öppet sinne för naturen och njöt af dess olika skiftningar mer än det är vanligt vid hennes ålder, och hon ömmade för sjuka djur, ja, för allt lidande och svagt hon mötte. Hon saknade säkert blott ledning för att utvecklas till någonting ädelt. I sin medkänsla för stackars Dotty egnade förvaltaren henne mången dyrbar stund af sin lediga tid, isynnerhet då han såg, att hon var mottaglig för undervisning, blott den meddelades på ett för hennes egendomliga naturell afpassadt sätt. Inom jämförelsevis kort tid försvann sålunda helt och hållet Dottys skygghet för Norden. Hon begynte gå med honom på fälten, såsom förr med fadern, och satte synbarligen ganska stor tillit till hans ord och ömdöme. Han iakttog henne emellertid noga och förstod, att om hon ock lik en halftämd fåle tog bröd ur vårdarens hand, skulle hon dock icke tåla någon tygel, och han rättade sig i sitt sätt mot henne klokt därefter.

IV.

Vintern var förbi, Nordens första vinter på Sundby, och den hade gått öfver förväntan väl.

Då assessor Winge under våren gjorde sitt sedvanliga besök där ute, uttryckte han sin fulla belåtenhet med förvaltarens anordningar. Han fann folket till freds och godsets angelägenheter så väl skötta, att han villigt biföll till alla Nordens framtida planer i fråga om byggnader och nyodlingar. Af de väl förda böckerna kunde han ju se, hvilket godt resultat förvaltarens verksamhet hittills medfört, och för första gången tänkte han med lugn på Sundby. Ja, han kände sig så nöjd, att till och med hans stackars myndling syntes honom i en ljusare dager, eller hade kanske Nordens inflytande äfven här verkat fördelaktigt?

— Jag tror ni utsträckt er verksamhet äfven till uppfostringsområdet — sade han halft skämtsam, när de båda herrarna efter middagen sutto vid sina cigarrer. — Aldrig har jag förr sett Dotty uppföra sig så hyggligt! —

Förvaltaren log. — Hon har god uppfattningsförmåga och rättar sig lätt, om hon bara själf finner behag däri. —

— Ja, det tror jag gärna. — Assessorn skratade. — Flickan är så envis som en getabock, hon slår nog hellre hufvudet i vägg än gifver vika. —

— Hon är dock i grunden godhjärtad — menade Norden. — Hvad hon förnämligast saknar är en uppfostrarinna.

— Ja, ja visst! — Assessorns samvete rörde åter på sig. — Jag har länge grubblat på, huru jag skall lösa detta problem, som Dotty försvårat för mig. —

Den andre smålog. — Hon har nog berättat mig lustiga interiörer från sin korta studietid — sade han.

— Just så, men jag försäkrar er, att det ingalunda varit någon lätt sak att finna en lärarinna för flickan. Miss Dotty är svårhandterlig, ser ni. Därmed vill jag dock ej kasta någon skugga på hennes fars pedagogiska principer. Han skulle kanske fått bukt med henne, om han också aldrig tilldelat sin dotter någon lärd uppfostran. Hvad han främst fordrade var, att hon skulle blifva en rask sportmänniska, kunna dansa bra och äga ett gladt humör. Märkvärdigt nog just de egenskaper, som hans hustru saknar; ett exempel på inkonsekvens, som jag ej kan förstå. Naturligtvis måste man med allvar tänka på Dottys framtid, blott man kunde få modern att taga reson. Nervösa damer äro min fasa. — Assessorn ryste. — Till all lycka är syster Hilda ett undantag. Doktorn påstår, att hennes hufvudvärk är af nervös art, men jag skulle vilja svära på, att hon har inga nerver alls, och ni kan tro mig på mitt ord, det är en härlig sak i ett hem. I sju år ha vi syskon nu kamperat tillsammans, och aldrig har jag sett en tillstymmelse till nervositet å hennes sida. Stackars kusin Constance och — —

— Stackars lilla Dotty — afbröt Norden med en vink, att föremålet för samtalen var i antågande.

Assessorn var belåten öfver att få byta om samtalsämne och ingå i en diskussion angående

pensionering af gamla trotjänare, som Norden föreslagit.

Sommaren blef ovanligt vacker och gynnsam för jordbrukaren. Norden var „i farten“, som han sade, från arla morgon till sena kvällen, än åkande, än till fots eller på hästryggen, då det bar af till utgårdarna, hvaraf Sundby ägde flera. Gällde det en ridd, hade han vanligen Dotty vid sin sida.

Hon var en hänsynslöst oförlägen ryttarinna, och Norden var den förste, som vågade göra inskränkingar i hennes frihet härutinnan. Han förbjöd den gamle kusken att låta henne taga hvilken häst hon ville ur stallet och bestämde en stadig, väldresserad gångare för henne.

Gamle Andersson mottog tyst dessa bestämda order, men inom sig undrade han, huruvida miss Dotty skulle rätta sig efter herr Nordens föreskrifter. Han kände ju af erfarenhet hennes starka vilja, som ännu ingen på gården haft makt med.

— Hon sadlar minsann en häst lika vant som en dragon — mumlade han.

Förvaltaren tog saken till tals en dag vid frukosten, därtill manad af att man nyss begynt köra in en unghäst, som var synnerligen bångstyrig, något som åter eggade Dottys intresse och kom henne att flera gånger upprepa, att Rapide just skulle blifva en trefflig ridhäst för henne.

Norden föreställde henne nu helt vänligt de faror och obehag hon kunde utsätta sig för genom att rida ett ungt, otämdt djur, och att hon äfven kunde skada hästen genom att låta den få fria tyglar, om hon ej förmådde hålla dem. — Det blir

dessutom ett ansvar för mig — slutade han — både hos öfverstinnan och din förmyndare.

Dotty åhörde honom under tystnad, och Norden märkte till sin ledsnad, att hans ord knappt verkade annat än en viss förbittring hos henne.

Då de rest sig från bordet, och flickan just stod i beråd att aflägsna sig ur rummet, vände hon sig plötsligt mot honom och sade tvärt: — Tror ni inte att jag tyglat värre djur än stackars lilla Rapide. Se på mina händer bara! — Hon sträckte trotsigt fram ett par små bruna, men städiga näfvar, hvilkas ovårdade skick vittnade om att de sällan sett handskar, vare sig i värme eller köld.

Norden log sitt glada, friska löje. — Jag tror, att du skulle ha lust att utmana mig, miss Dotty, men de där små bruna fingrarna skulle ändå försvinna i min ena hand. Ser du bara! — Han lät orden följas af handling. — Lofva mig nu, barn, att inte på trots företaga dig något oförsiktigt streck! —

Flickan svarade ej. Bland hennes mest utpräglade karaktärsdrag var begreppet om hederns fordringar det främsta. Öfversten hade strängt hållit härpå, och att svika ett gifvet löfte skulle Dotty aldrig förmått.

Norden var också viss om att blott han finge hennes ord, var allt godt. Han tänkte därför uppfordra henne att gifva det, då han i detsamma blef bortkallad för att tala med en arbetare. Sedan glömde han, att löftet aldrig blifvit gifvet.

Så förgingo några dagar. Norden var strängt upptagen af höslåttern och såg knappt till Dotty, som i faderns gamla boksamling funnit några defekta häften af „Tusen och en natts“ brokiga sagor, i hvilka hon nu fördjupat sig. När hon fått tag uti en underhållande bok, läste hon alltid utan uppehåll, tills hon vändt det sista bladet.

Vid sådana tillfällen hvarken hörde eller såg Dotty någonting af sin omgifning och var absolut omottaglig för yttre förnimmelser. Hon glömde till och med att äta och dricka. Då var det förvaltaren, som påminde gamla Mina att se efter flickan i det hänseendet. — Om ni låter henne svälta på det här sättet, tar hennes hälsa skada — sade han missnöjd. — Kom ihåg att gifva henne duktigt mat innan kvällen — förmanade han, förän han åter begaf sig ut på fältet.

Då han några timmar senare återvände, höll solen på att dala, och aftonsvalkan drog med en lätt bris öfver den upphettade jorden. Tillfälligtvis irrade hans blick vid passerandet af stora alléen bort mot stallet. Bakom den gamla knotiga pilen skymtade alldeles säkert en brun hästrygg och flicken af en ljus kjol. — Dotty — mumlade han, och som en blix slog honom den tanken, att det var Rapide hon tänkte rida. Nästa minut var han redan på platsen och nådde den, just då miss Dotty med ett lätt språng kastade sig upp på unghästens rygg. Hästen drog öronen bakåt, såg skyggt åt sidan och slog med hofven i marken. — Dotty! — Hon vände sig om. — Tänk på hvad du gör! — Rösten ljöd klar och bestämd.

— Jag har ej afgifvit något löfte — svarade flickan trotsigt och höjde ridspöet för att gifva hästen ett manande slag på halsen.

— Det får ej ske! — Snabbare än tanken hade Norden med ett järngrepp fattat det fnysande djuret vid betset. — Kom vackert ned, barn, så leder jag Rapide tillbaka till stallet — sade han. — Vega står ju alltid till din disposition, och aftonen är vacker nog för en ridt. —

Han räckte ut handen för att hjälpa henne ur sadeln. Då böjde hon sig pilsnabbt ned öfver den, och nästa sekund ryckte förvaltaren med ett lätt rop ett steg tillbaka. Dottys friska hvita tänder hade huggit ett djupt bitt i hans hand.

En mörk rodnad, om af smärta eller harm, flöt som blod öfver den unga mannens energiska ansikte. — Hvad menar du, barn? Trodde du verkligen, att jag skulle släppa hästen? — Rösten skälfde lätt, och hans mörka ögon betraktade henne stadigt.

Dotty svarade ej. Hon gled blott skyggt och likasom bruten af blygsel ned på marken och ilade bort.

Norden såg ett ögonblick efter henne. Sedan strök han lugnande det oroliga djuret öfver halsen, innan han förde det tillbaka i spiltan. Då han kom in och undersökte handen, fann han nedanför tummen ett litet sår, därur en bloddroppe sipprade fram. Han kylde det med friskt vatten och gjorde ett förband så godt han kunde. Vreden — om han för en sekund känt en tillstymmelse därtill — var borta, och han tänkte blott med ledsnad på att

Dottys svårt förvärfvade vänskap nu förmodligen gått förlorad för honom.

Till hans förvåning syntes flickan dock vid kvällsvarden, men försagd och med nedslagna ögon. Han kunde se, att hon gråtit, något som han nu iakttog för första gången. Flickan satt stum och rörde knappt vid maten. Under de sänkta ögonlocken smög sig blicken oafbrutet till den förbundna handen.

Plötsligt satte hon båda händerna för ansiktet och började krampaktigt snyfta.

— Hvad står på, Dotty? — Norden såg vänligt bort till henne.

— Gör det mycket ondt? — stammade hon med darrande läppar.

— Min hand? Nej inte det minsta, det skall du ej oroa dig för. I morgon är den nog bra igen. —

— Ånej — sade flickan och lyfte upp det sänkta hufvudet. — Sådana bett äro farliga, och för resten blir det ett ärr, som aldrig går bort. Dundas, pappas setter, bet mig en gång i handlofven, och se där har jag ännu märket kvar. — Hon sträckte fram sin magra, späda arm.

— Å, det är väl skillnad på Dundas huggbetar och dina små mjölkttänder — skrattade han. Men Dotty skakade sorgset sitt hufvud. — Hvar gång ni ser ärret på er hand, skall ni minnas hvilken stygg flicka jag är. —

— Inte stygg, bara själfrådig och häftig — svarade han vänligt. — Ingen har lärt dig att lägga band på ditt lynne, och det gör mig så ondt om

dig, ty sina öfverilningar får man vanligen bittert ångra. —

Dottys tårar föllo ännu ymnigt, men lugnare, ehuru den gängliga flickgestalten ofta genomlades af en häftig ryckning.

— Se här, Dotty, låtom oss skaka hand och bli vänner igen. Säg vill du det? Och så låta vi den här historien vara glömd. —

Flickan såg upp. Det låg ett uttryck af på en gång smärta och tacksamhet i hennes ljusgrå ögon, när hon lade sin hand i hans, ett uttryck, som bekräftade Nordens omdöme om Dotty — att hon hade ett godt hjärta.

V.

Det varade länge, innan Dotty efter den lilla fejden återvann sin vanliga liflighet. Det föreföll Norden, som om hon till och med blifvit verkligt förändrad på ett eller annat sätt. I synnerhet var hon mån om att följa hans minsta önskan och tog hans uppmaningar såsom en lag för sina handlingar; hennes gamla trotsighet tycktes verkligen hafva fått en allvarsam stöt.

Norden kände det ibland nästan som ett ansvar att handleda detta ensamma barn, som ödet så att säga kastat i hans väg. Hon följde ju honom som en skugga, tog alla hans yttranden på god tro och satte till honom en nästan obegränsad tillit. Det var under dessa förhållanden, han sökte

använda sitt stora inflytande öfver flickan till att lära henne inse nyttan af att inhämta kunskaper.

SjälF sökte han obemärkt föra henne in i det ideellas värld — för henne ännu fullkomligt ett „terra incognita“. Mången sommarkväll sutto de sida vid sida på trappstegen till den gammalmodiga verandan, Norden föreläsande någon fosterländsk dikt och Dottys ögon fästa vid hans läppar med ett uttryck af vetgirig hänförelse. Han ville lära henne att tänka, ville i detta unga sinne väcka ädla och höga tankar till lif, och detta så mycket mer som han hos henne fann mottaglighet därför, dubbelt mer än han kunnat förmoda.

På detta sätt öfvertygade han henne äfven småningom om, att uppfostran och undervisning icke bestod uti våld på den personliga friheten, som hon värderade så högt, utan att tvärt om just den okunnige var den mest bundne. Dotty lyssnade fogligt till hans utläggningar i ämnet. Och så inträffade det märkliga, att myndlingen själfmant bad förmyndaren om att få en ny lärarinna.

Assessorn mottog denna underrättelse, då han en morgon satt midt emot sin syster vid frukostbordet.

— Förvånansvärdt, högst förvånansvärdt! — utropade han med brevet tätt intill de närsynta ögonen. — Jag har aldrig i mitt lif blifvit så angenämt öfverraskad! —

— Ja, så ser det ut — sade fröken Hilda, som med sin vanliga raskhet skar det färska brödet. — Hvarifrån härleder sig då egentligen den där skrifvelsen? —

— Från min kära myndling högst egenhändigt, det allra första bref jag mottagit af henne — svarade assessorn och räckte fram kuvertet. — Tänk dig, Dotty ber — märk *ber* — att få en guvernant. Det är ett underverk, och jag är verkligen som fallen från skyarna. —

— Nå, kära vän, inte är väl saken ändå så märkvärdig, som den förefaller dig. Flickan bör väl nu vara 13—14 år, och då brukar förståndet vakna, ifall individen inte artar sig till en idiot. —

— Du känner icke Dotty. — Assessorn skakade betydelsefullt sitt hufvud. — Här ha nog andra inflytelser verkat. Jag tror, att det hela är Nordens förtjänst. Nu gäller det bara att sätta sig i rörelse för att söka upp en lämplig person. Kusin Constance får sedan jämra sig bäst hon vill. Jag kan inte längre fästa afseende vid hennes nerver; ty nu gäller det på allvar Dottys framtida väl. —

Assessorn hade skjutit tallriken ifrån sig. — Det är bara det svåra i saken, att min tid nu före min långa resa skall vara så ytterst kringskuren. — Jag får väl försöka annonsera. —

— Och vänta på svaren och korrespondera åt sjutton olika håll kanske? —

— Ja, det blir en krånglig affär, men hvad vill du, att jag skall göra? Nog satte jag stort värde på öfversten i tiden, men det här förmynderskapet, brrrr — — — — —

— I detta fall lär du nog anse goda råd dyra — sade systemen, som lugnt fyllde uti en kopp kaffe åt honom.

— Visserligen, visserligen. Jag undrar blott, hvem som skulle vilja gifva mig dem — svarade han smått förtretad. — Jag försäkrar, att den här frågan förtager mig aptiten. — Den gode assessorn såg bedröfvad på fatet med förlorade ägg och på kalfbressen, som doftade alldeles i hans närhet.

— Hvad skulle du säga, om jag åtog mig att fara till Sundby och taga hand om Dotty? —

— Du — du? — —

— Ja, just jag. Se då inte så förbluffad ut för den skull, kära Lorenz — sade fröken Hilda på sitt trygga sätt. — Jag har verkligen funderat på att företaga mig något, medan du är borta, och här yppar sig ju genast ett tillfälle. —

Assessorn lade ifrån sig knif och gaffel. — — Det skall väl vara ett skämt, det här? —

— Nej, för ingen del, om du bara tror, att jag duger? Det är visserligen fem år, sedan jag lämnade min lärarinneplats i B. för att komma hit till dig, men. . . .

— Skulle du inte vara kompetent — afbröt han henne ifrigt — du, som ansågs så skicklig. För resten är ju Dotty komplett okunnig, och modern predikar jämt för henne, att lärda damer äro en styggelse. —

Fröken Winge nickade. — Du bifaller då till mitt förslag! —

— Ja, af hela mitt hjärta, om det är ditt fulla allvar! Du lyfter en sten från mitt bröst, kära syster. —

— Skrif då med nästa post till Sundby, att jag den första dagen af terminen skall vara på ort

och ställe. Medan du i södern botar din angripna strupe, skall jag försöka mitt bästa med din myndling här hemma. — Jag tyckte om Dotty trots hennes egenheter, då jag för par år sedan besökte Sundby, och med Constance kommer jag nog öfverens! —

— Ja, det betviflar jag ej. En härlig idé i sanning! Ingenting kunde vara lämpligare, och så har man lugn ett år framåt. Det blir väl någon råd sedan. Du med ditt orubbliga lugn och ditt jämna, glada lynne är som skapad att fördraga svårigheterna på Sundby. Allt kommer att gestalta sig förträffligt. —

— Det skola vi hoppas — sade fröken Winge leende, i det hon steg upp från frukostbordet.

Sålunda kom det sig, att Dotty, snabbare än hon kanske föreställt sig det, fick sin önskan uppfylld och att fröken Winge kort efter sin brors afresa med pick och pack installerade sig såsom lärarinna på Sundby.

— Jag hade bestämdt gjort mig vissa besynnerliga föreställningar om stället och dess innevånare — skref hon några veckor senare till assessorn. — Allt hvad jag exempelvis tänkt mig angående Dotty är mer eller mindre skeft. Hon är en liten snäll flicka, ganska tystlåten nu till en början, men med ett godt förstånd och ett utmärkt minne. Hon ger sig ej så lätt, det har jag märkt, men jag hoppas med tiden vinna hennes förtroende. De egendomliga förhållanden, i hvilka hon vuxit upp, hafva gjort henne till ett ganska besynnerligt barn, och hennes utveckling är betydligt

försenad. Dock synes herr Norden — en högst sympatisk ung människa — bidragit att göra världen vidare för dessa nyvaknade blickar, som nu vetgirigt skåda omkring sig.

Han har varit en god vän för stackars lilla Dotty, „vildfågel“, som han betecknande nog kallar henne. Hon är honom äfven varmt tillgifven. Det ligger nästan något af en trogen hunds hän-gifvenhet i hennes fullkomliga tillit till honom. Jag vet inte, hur det kommer sig, men man fäster sig ofrivilligt vid Dotty. Hon äger nämligen vissa karaktärsdrag, som jag särskildt värderar. Det är en omutlig sanningskärlek och något öppet och frimodigt, som utestänger hvarje skymt af falskhet. Dessutom är hon en liten trofast varelse, gentemot såväl människor som djur. Den gamla sköterskan älskar hon mer än sin mor, tror jag. Och då öfverstens gamla jakthund härom dagen dog, sörjde hon djupt. Till all lycka har herr Norden lofvat henne en ny hund, en äkta setter, och det var ju på visst sätt tröstande; men jag vet nu, att Dotty aldrig kommer att svika en gammal vän för en ny.

Hvad Constance beträffar har hon flere gånger tackat mig för „min uppoffring“, som hon kallar det, att komma hit till Sundby som Dottys guvernant. Saken är den, att hon inte generas af min närvaro i huset som af en främmandes.

Jag har också förmått henne att då och då flytta sig från sängkammaren ut i stora förmaket, som jag ordnat till ett trefligt hvardagsrum. Sof-fan här är lika bekväm, och ombytet af luft gör

henne mer godt, än hon själf tror. Här har hon också tagit emot herr Norden, så att vi nu hafva ett ganska trefligt hemlif, hvilket Dotty tyckes finna utomordentligt roligt.

Stackars barn! Hon har verkligen hittills haft föga begrepp om ett hem. Det är dock endast i ett godt sådant en ung människoblomma kan växa och utveckla sig. Vi hafva mycket talat om Dotty, Norden och jag. Han gläder sig uppriktigt öfver att någon på allvar antagit sig henne, på samma gång han dock medger att hon — sedan hans ankomst till Sundby betydligt förändrats till sin fördel. Kanske skulle stackars lilla Walle också numera kommit till rätta med sin då så bångstyriga elev.

Emellertid finner du nu, kära Lorenz, af dessa utförliga meddelanden, att allting här artat sig väl, så att du i största lugn kan genomföra din kur där borta. Och jag kommer nog i alla afseenden att trifvas på Sundby.

Så långt brevet, hvilket gjorde assessorn verklig glädje, ty han visste, att systemen icke slösade med ord, utan att hvad hon yttrade var väl betänkt.

Lifvet på landet behagade henne i själfva verket rätt mycket; stillheten och den regelbundenhet man kunde iakttaga i sina dagliga vanor, stämde väl öfverens med hennes lugna natur. De svårigheter hon beredt sig på att möta här, tycktes vid närmare påseende mindre betydande. Kanske också att hennes femtioåriga lifserfarenhet verkade detta och kom henne att så väl afpassa sig efter de därvarande förhållandena, att allting utjämnades, som för andra förefallit hindersamt.

Länge räckte det dock, innan hon lyckades vinna Dottys förtroende, men hon hade ej heller velat framtinga det. Därför slöt sig flickan slutligen innerligare till henne, än hon vågat hoppas. Hon hade ej haft tillfälle att fästa sig vid många under sitt korta, hittills så fattiga lif, som tvärt om gjort henne otillgänglig gentemot främlingar. Men när hon kände sig mötas af en förståelsefull vänlighet, gaf hon sig helt med sitt ensamma unga hjärtas fulla värme.

Under uppfostrarinnans förståndiga ledning förvandlades det förvildade barnet så småningom äfven till sitt yttre skick och uppträdande. De urvuxna kläderna, likasom de vårdslösa vanorna, försvunno förunderligt fort, och Norden såg med glad förvåning, huru snabbt Dotty tillägnade sig fröken Wings goda råd, som alltid gäfvos på sådant sätt, att det gamla trotset ej fick något tillfälle till utbrott.

Fröken Hilda var en utomordentligt verksam kvinna; hon blef därför icke blott Dottys uppfostrarinna utan sträckte äfven sin vårdande hand öfver hela hemmet. Det var första gången man här erfarit en verklig värdinnas närvaro, och därtill en värdinna, hvars kloka blick hade en ovanlig förmåga att uppfatta ända till minsta detalj på det husliga området.

— Du är en beundransvärd människa, snälla Hilda — suckade öfverstinnan ofta. — Allting förstår du dig på, och allting hinner du med. Jag kan verkligen icke utgrunda, hvarifrån du tager tid till allt. —

— Å, kära vän, hela hemligheten är inte märkvärdigare än att jag har för vana att indela min dag efter mina sysselsättningar — skrattade fröken Winge muntert. — En enda försummad kvart tar man inte igen på hela dygnet, det betyder jag. —

— Ja, ja, det kan väl du gå i land med, som är så frisk och stark; annat är förhållandet med en stackars sjukling, sådan som jag. Hela dagen går bara till att sköta om den usla kroppen. —

Fröken Winge nickade. Hon ville ej såra sin kusin med en antydning om att litet mindre pjunk med „den usla kroppen“ säkert skulle gjort patienten vida större nytta. För resten var hon fullt öfvertygad om, att öfverstinnan också i sin hälsas dagar tillhört dem, som låta tiden ila förbi sig. Det var ju lyckligt nog, att hon inte illa upptog de nya anordningar hennes släkting nästan på eget bevåg infört, utan tvärt om var henne tacksam därför.

VI.

Assessor Winge, hvars sjukdom betydligt förbättrats under vistelsen i södern, hade, då han på våren återvände norrut, blifvit af läkare förordnad att ännu under sommarmånaderna genomgå en badkur vid en berömd kurort i Tyskland. Hans syster stannade då till allmän belåtenhet kvar på Sundby äfven under ferien.

Om ock de flesta barn med glädje hälsa läseterminens afslutning och jublande skynda genom skolans öppnade dörr ut till frihetens åtrådda rike, kände Dotty alls ingen längtan att lägga böckerna å sido. Fröken Winge hade förvandlat lektionstimmarna, som en gång varit hennes plåga, till dagens roligaste stunder. Detta därför, att hon, då hon lärt känna flickans natur, insåg att tvångsläsning aldrig skulle gagnat henne, då däremot kunskap meddelad i berättande form verkade vida mer fruktbringande.

Det blef en lycklig sommar för Dotty. Hon tröttnade ej att föra tant Hilda omkring på alla sina favoritplatser hela Sundby rundt, och när hon ensam ströfvade omkring, eller följde med förvaltaren på åker och äng, var hon alltid viss om att hemma finna ett intresserad deltagande för allt, hvad hon hade att berätta. Tant Hilda blef aldrig störd af hennes prat eller nervös, om hon rusade in med fart eller med buller slog igen en dörr, allt sådant som gaf hennes stackars moder anledning till jämmer, hvaraf flickan hade en bedröflig erfarenhet. Det var ej underligt, om Dottys besök i det kvafva sjukrummet blefvo tämligen afknappade, då sommaren log så vackert där ute och drog henne med all makt till naturens öppna famn. Det var ju vida treffigare att botanisera med tant Hilda och göra långa vandringar i skogen, hack i häl följd af Ruff, den älskade brunfläckiga kamraten, som herr Norden skaffat henne.

Dotty och hennes hund voro så goda vänner, att man, då man såg den ena, kunde sluta till, att

den andra fanns i närheten. Flickans förkärlek för djur, särskildt hundar och hästar, som oftast utgjort hennes enda sällskap, var fortfarande lika stark.

Tant Hilda fick nog höra en oändlig mängd historier från detta Dottys kamratskap, och i de flesta fall flätades Nordens namn med i berättelsen. Ingen förstod sig ju så bra på hästar som han, och han var dessutom stor vän af alla andra djur. Till och med dufvorna kände honom, så äfven kanariefågeln i sin bur i matsalen och den gamla vresiga bandhunden i sin koja.

— Tant Hilda skulle bara se honom tygla den skengalna Lisette! Och stark var han så det förslog; han lyfte en plog såsom andra ett pennskaft. Det var muskler af stål, och man kunde alls icke märka, att det var något kraftprof. — Förvaltaren var synbarligen Dottys ideal hvad manlig styrka vidkom, men likväl undrade hennes lärarinna ofta öfver den nästan blinda lydriad flickan visade för hans minsta önsknigar.

En gång gjorde hon äfven en anmärkning härom, då de samspråkade om Dotty.

— Huru har ni lyckats förvärfva er en sådan makt öfver denna starka vilja — frågade fröken Winge leende.

— Jag tror, det var det stackars barnets ensamhet, som först dref henne till mig — svarade Norden tankfullt. — Vildfågeln har trots sin obundna frihet haft en föga lycklig barndom, allt sedan hennes far dog, och moderns tilltagande sjuklighet hindrade henne från att sysselsätta sig med flickan.

— Ja, så är det — nickade fröken Hilda. — Constance har alltid gått till öfverdrift åt ett eller annat håll, så både i sin kärlek och sin sorg. Hon älskar nog äfven Dotty på sitt sätt, och flickan besvarar hennes ömhet, men hon känner instinktmässigt, att hon ej som andra barn kan söka råd och hjälp hos sin mor. — Det blir nog snarare hennes sak i världen att själf vara ett stöd åt modern, eller hvad tror ni? —

— Det är mycket antagligt. Karaktärsfasta personer blifva nog oftast ett stöd för sina närmaste. Men öfverstinnan är äfven beklagansvärd genom sin lifslånga sjuklighet. Till all lycka tyckes Dotty brås på sin far, som lär ha varit en duktig karl. —

— Ja, det var han nog, men Dotty är vida mer begåfvad på hufvudets vägnar. Jag måste tillstå, att hon förvånar mig under lektionerna genom sina intelligenta svar. Vi äro på god väg med studierna, hvarför jag också uppgjort en plan att förmå Constance att i höst låta flickan följa med mig till staden. —

— Min bror tänker visserligen på att sända henne till en schweitzisk pension, och det vill jag ej motsätta mig för språkkunskapens skull, men dessförinnan har Dotty ännu mycket annat att inhämta, och jag vill ogärna släppa henne ifrån mig, innan hon åtminstone fyllt sexton år. —

— Det vore säkert en stor förmån för henne — sade han öppet. — Och Dotty följer nog gärna med er! —

— Ja, isynnerhet om hon har löfte att få komma hem till alla ferier. Största svårigheten blir nog

att vinna moderns bifall, men jag tror ändå, att jag skall lyckas. Trägen vinner. — Fröken Winge smålog med sin trygga min, som alltid ingaf en säker tro på sanningen af hennes ord.

Hon spådde också rätt. Sedan fru Constance rest upp berg af svårigheter, dem hennes kusin lugnt slog ned, den ena efter den andra, tröttnade hon i kampen och förklarade med några hysteriska snyftningar, att hon var beredd till det offer man fordrade af henne.

Men Dottys bifall var det mindre lätt att vinna än hennes vänner förmodat. Hon satt helt tyst, då tant Hilda utlade sina planer för henne, men efteråt gick hon flere dagar omkring, ordkarg och sluten.

Det föreföll som om hon velat komma öfverens med sig själf, huruvida hon skulle kunna skiljas från hemmet och allt, som där var henne kärt, och om i så fall saknaden verkligen skulle uppvägas af att få vara tillsammans med sin kära lärarinna och fortsätta läsningen för henne.

Fröken Winge gjorde Norden uppmärksam på denna sinnesstämning, men ingendera sökte med ord eller antydningar inverka på hennes beslut. Omsider kom Dotty och föll tant Hilda om halsen med den förklaringen, att hon ändå gärna ville resa med henne till staden för att lära sig „att bli lik andra flickor“, som hon sade.

Norden hade nämligen en gång fällt yttrandet, att hon var „en originell liten varelse,“ och Dotty, som alltid ville vara honom till lags, kunde ej frigöra sig från tanken att uttrycket innebar ett hemligt

klander. Kanske var detta den driffjäder, som starkast pådref hennes beslut. Men när Dotty en gång gifvit sitt ord, tvekade hon ej mer, utan beredde sig lugnt till afresan, som skulle äga rum i slutet af augusti.

Det var ju också mycket som flickan hade att uträtta, innan hon företog denna sin första resa. Hon skulle taga afsked af allt och alla och sörja för sina skyddslingar bland djuren.

Ensam ströfvade hon flera dagar omkring i park och trädgård, tittade in i hvarje stuga och hade ett vänligt ord för hvar och en. Också följdes hon af mången vänlig blick, och alla sade „välkommen tillbaka“ af uppriktigt hjärta. Dotty hade ju vuxit upp bland dem; de kände henne så väl.

I stallet dröjde hon längst. Hennes gamla ridhäst fick ett stycke socker till afskedsgåfva, men kring Rapides smärta hals lade hon ömt båda sina armar.

— Då du kommer hem i nästa sommar, skall Rapide få bära dig — sade förvaltaren, som råkade vara närvarande vid detta afsked. — Hon börjar redan blifva helt förståndig, och jag skall själf rida in henne åt dig. —

Dottys strålande blick tackade honom bättre än ord.

Hela den sista dagen var hon ovanligt vek till sinnes. Modern smekte hon, och från Ruff ville hon inte en minut vara skild. Efter kvällsvarden satte hon sig vid Nordens sida. — Ni lof-

var ju att skrifva till mig om allting här hemifrån — bad hon.

— Det skall jag göra, Dotty! —

— Och tänk på dufvorna och hönsen, de måste ibland få en extra ranson, ty Stafva är så glömsk, som ni vet, och Ruff — — — hon stannade ett ögonblick, som om orden stockat sig i halsen — Ruff måste få följa med er, den får så ledsamt efter mig. —

— Du kan lita på att jag tager vård om hunden — svarade han allvarligt. — Men du skall också skrifva till mig, barn, om dina studier och om allt nytt och roligt du kommer att upplefva därborta! —

Hon nickade bifallande. Därpå lade hon plötsligt sitt finger på märket efter de små tänderna, som ännu tydligt skönjdes på hans hand. — Gör det ännu ondt ibland, det där — hviskade hon med glödande kinder.

— Aldrig ett grand, Dotty, det kan du vara lugn för — svarade han i samma ton. — Gör du dig verkligen ännu samvete af denna bagatell? —

— Jag kan ännu bli lika häftig — sade hon lågt, medan ögonen fylldes af sällsynta tårar.

— Tyvärr få vi nog kännas af våra brister hela lifvet igenom — svarade han med en suck. — Men jag vet, att du kämpar ärligt mot ditt uppbrusande lynne. Och så barn, glöm inte, att Gud hjälper den, som har en allvarlig vilja. —

Hon såg en sekund fast in i hans öga, sedan sprang hon sin väg utan att säga godnatt.

Nästa morgon, förrän solen ännu hunnit alltför högt på himlahvalfvvet, hade lärarinna och elev redan lämnat Sundby långt bakom sig.

VII.

Dotty trifes bättre i de nya förhållandena än fröken Winge kunnat förmoda. Där var så mycket att se och lära känna, och hon hade ett vaket intresse för allt, som mötte henne. Till och med assessorn, som hittills af flera skäl hyst föga sympati för sin myndling, fann ett nöje uti att föra omkring en så uppmärksam åskådarinna och medgaf, att Dotty förde ett nytt och mer lifaktigt element in i deras tysta hemlif.

Men, ehuru hon fann sig väl, gingo hennes tankar dock med trofast hängifvenhet till Sundby och allt hvad hon lämnat där. Nordens bref utgjorde verkliga skatter för henne. Också vände hon med lätt hjärta tillbaka, då julen kom, för att som förr njuta af vinterns nöjen och tumla om med Ruff i den mjuka snön, ännu fullkomligt samma barn som då hon for.

Men då Dotty efter vinterterminens slut återvände hem, tyckte Norden, att hon vuxit. Äfven denna sommar följde fröken Winge med till Sundby. Hennes broder besökte åter en utländsk badort, och öfverstinnan hade så enträget uppmanat kusin Hilda att skänka dem glädjen af sitt sällskap, så att hon ej velat neka. Hon trifes ju ock själf så

väl i det landtliga lugnet. — Norden hälsade henne på det hjärtligaste välkommen.

— Nu förvandlas Sundby åter till ett hem för mig — skämtade han. — Dessa flydda månader har det på sätt och vis blott förefallit mig som en uppehållsort, där mat och dryck stått kroppen till buds, men där själen stundom både frusit och hungrat. Jag har saknat min lilla kamrat mer än jag kan säga. Öfverstinnan ser man ju ibland knappt på flera veckor. —

Fröken Winge såg belåten ut. Hon var aldrig mer i sitt element, än när hon med sin verksamhetslust kunde skänka trefnad åt sin omgifning, och det måste ju glädja henne att se, huru hon på Sundby förmådde göra det i rikaste mått.

Skada blott att sommarn „alltid var så kort“, som Dotty sade. Den ilade förbi som en glad dröm, huru mycket hon än bemödade sig att hålla den fast. Så kom än en gång skilsmässan från hemmet med den nya läseterminens ingång.

Nu var afskedet lättare för Dotty. Hon visste nu, hvad hon gick till mötes i staden. Också hade hon lärt sig att finna sig i det nödvändiga. Ännu ett år eller kanske redan nästa vår skulle schweitzerresan blifva en verklighet, det hade assessorn bestämdt föresatt sig. Sedan var Dottys uppfostran enligt hans åsikt fullbordad.

När julen kom var öfverstinnan klenare än vanligt. Dotty fick lof att sitta inne för att hålla henne sällskap. Med undantag af någon promenad då och då med Ruff, hade hon inte mycket nöje af sin landsvistelse denna gång. Nu gällde det att

ställa alla sina förhoppningar till nästa sommar. Hon skulle nog strida emot den där långresan med all sin kraft, om ock onkel Lorenz bad henne aldrig så mycket.

Huru skulle hon kunna försaka en sommar på Sundby? Nej, då var det inte någon sommar alls! Med denna föresats återvände Dotty till staden. Nu hände det sig emellertid, att onkel Lorenz, som hela vintern gått på spaning efter ett passande resällskap åt sin myndling, lyckades i detta bemödande alldeles öfver förväntan väl. En älskvärd fru af deras närmare bekanta skulle före midsommar föra sina två unga döttrar till Genève, samt lofvade äfven åtaga sig Dotty på resan.

Tillfället var för gynnsamt att förkastas. Och när tant Hilda lade sina bevis därför till sin broders, måste Dotty efter ett ganska segt motstånd slutligen gifva vika. Det var förbi med hennes dröm att få hälsa Sundby i sommarskrud. Hon fick nu äfven mycket annat att tänka på, ty fröken Winge önskade, att hon jämte sina båda reskamrater skulle konfirmeras i staden, och undervisningstimmarna hos den allvarlige läraren fyllde Dottys unga själ med nya, oanade intryck. Hon blef stillsammare än förr och försjönk ofta i djupa tankar. Kanske var det därför hon föreföll Norden så förändrad vid det korta afskedsbesök hon gjorde i hemmet.

Då öfverstinnan öfverljuddt grät och beklagade sig, hade Dotty redan öfvertagit den lugna tröstarrinnans roll gentemot henne, och hela hennes väsende präglades af ett allvar, som i Nordens tanke innebar skuggan af blifvande kvinnlighet hos den

djärfva vildfågeln. Sina forna vanor och sysselsättningar hann hon under detta korta besök visserligen icke återtaga, men det föreföll honom ock, som om hon ej heller funnit behag i dem.

— Dotty är snart fullvuxna damen — sade fröken Winge skämtande. — Jag märker mest årens gång af förvandlingen hos de unga omkring mig. —

— Ja, tiden går snabbt — medgaf Norden. Han kunde knappt fatta, att han redan tillbragt så många år på Sundby, och plötsligt såg han in i framtiden med en häpen blick. Hon tänkte sig Dotty fullvuxen och som härskarinna på gården. Ja, då skulle där väl komma en härskare också. — Han smålog, när han klädde dessa tankar i ord.

— Dotty har goda utsikter i världsligt hänseende — sade tant Hilda med en lätt suck. — Hon blir nog en ståtlig flicka med tiden. —

Norden såg tyst bort till föremålet för deras samtal, som satt inne vid moderns hvilsoffa med hennes slappa hand i sin. Fröken Winges ord „Dotty blir snart fullvuxna damen“ genljödo åter för honom. Ja, puppan höll på att spränga sitt fängsel, och inom kort skulle fjäriln svinga sig fram. Där skulle stå en ung flicka i lifvets vår. Han började ofrivilligt nogare granska hennes yttre företeelse och såg, att de kantiga dragen mjuknat, gestalten fått mera stadga och smidighet och hållningen ett visst lugn. Också uttrycket i de blå ögonen var förändradt. Aldrig förr hade han frågat sig, huru Dotty skulle komma att se ut som fullvuxen. Nu visste han, att hon skulle anses vacker. Och

då de med långa mörka fransar kantade ögonen helt plötsligt mötte hans, slog han förvirrad ned blicken. Det var en strålgans och ett djup i dem, som han aldrig förr sett.

Dotty hade inga förmaningar till förvaltaren angående sina skyddslingar denna gång, och inte hade hon heller uppmanat honom att skriva. Hon såg litet frånvarande ut vid afskedet, och endast Ruffs sorgliga tjut tycktes rycka upp henne en smula. Kanske var det moderns stormande farväl, som gjort henne okänslig för allt det öfriga hon nu skulle lämna.

Norden höll ett ögonblick hennes hand i sin. — Nästa gång vi träffas, är allt annorlunda — sade han vemodigt. — Lilla Dotty är borta, och fröken Brandt, Sundbys unga härskarinna, har kommit i stället. — Farväl barndomsdrömmar! —

Hennes blick mötte hans med ett underligt uttryck mellan leende och tårar. — Tack — sade hon sakta med skälfvande läppar. — Sedan rullade vagnen bort öfver gårdsplanen, och Norden stod ensam kvar, stirrande efter den med den känsla af tomhet, som en skilsmässa ovillkorligen efterlämnar. Ehuru solen sken från vårens klarblå himmel, tyckte han likväl, att en kylig skugga plötsligt svepte stället i sin dunkla skymning.

Flere gånger hade han ju redan stått här och vinkat farväl åt Dotty och efter hennes bortresa saknat de outtröttliga fötterna, som så troget följt hans fjät, samt tyckt sig höra ekot af den gälla barnarösten, men aldrig förr hade skilsmässan framkallat en sådan förnimmelse af ödslighet och

saknad. Kanske var det ett förebud för framtiden. Den lilla käcka kamraten, som förskingrat ensamheten för honom, henne skulle han nog ej återfinna. Dotty hade vändt ett nytt betydelsefullt blad i sin lefnads bok. Så nära han nyss stått barnet, så fjärran skulle den unga flickan säkert en dag synas honom.

Däriifrån kom vemodet och tungsintheten midt i vårens strålande skönhet, i arbetsdagens brådskande id. — Han kände någonting fuktigt mot sin hand; det var Ruff, som med sorgsen uppsyn gömt sin fina nos däri. — Stackars gamle gosse — mumlade han och strök öfver hundens vackra hufvud. Vi skola hålla ut som goda kamrater, vi två. — Och med handen fortfarande på Ruffs hufvud, gick Norden åter tillbaka till dagens värf. Han hade ju dock sin verksamhet, som tog både tid och tankar i anspråk. Sällan kände sig också hans handlingskraftiga natur böjd för dådlöst drömmeri. Men där uppe bakom de fällda gardinerna låg en kraftlös, mjältsjuk kvinna och led, utan förmåga att bekämpa skilsmässans bittra kval! — Stackars öfverstinnan!

Han kände verkligen ett uppriktigt medlidande med henne, ehuru han sällan var i tillfälle att bevisa det. Någon gång erhöll han visserligen en högtidlig audiens, då hennes hälsa för ovanlighetens skull befann sig i ett gynnsammare stadium.

Då kunde det hända, att fru Constance blef meddelsam och berättade ett och annat om Dotty, såsom att hon först led af hemsjuka, men små-

ningom begynt finna sig där borta och att hon gått framåt i sina språkstudier m. m.

Små snedradiga skrivelser, lika dem från hennes vintrar i hufvudstaden till honom personligen, syntes aldrig till, och egentligen var det genom assessorn och fröken Winge han hörde om Dottys upplevelser i främmande land.

— Numera gör hon stora framsteg — berättade den förre vid ett af sina besök på Sundby. — Skulle du kunnat förutspå det? Nej, de kvinnorna, ingen förstår sig på dem — och assessorn skakade betänksamt sitt gråsprängda hufvud. — Aldrig vågade jag hoppas, att Dotty skulle göra mig förmynderskapet så lätt, och i en framtid — kanske rätt snar — slipper jag hela historien! En ung äkta man ser du, hm, hm, — — —

Norden svarade ej genast. Han gick tankfull fram och åter på gångmattan och stannade sedan vid ett af fönstren och blickade bort öfver fälten, den mark, där han nedlagt så mycket arbete under de flydda åren. — Jag går och grubblar på framtiden, jag också — sade han långsamt. — En lärareplats vid någon jordbruksskola är nu mitt närmaste mål. —

Assessorn såg bestört bort till honom. — Skulle du lämna Sundby? Kära vän du riktigt skrämmer mig! —

Förvaltaren smålog lätt. — Det kommer nog den tid, då Sundby inte behöfver mig. —

— Å, tala inte om den tiden. Du kan inte tro, hvilket förtroende jag sätter till dig! Jag vill ju vara en hederlig karl, ser du, och sköta om

Dottys gods efter bästa förmåga, men hvad vore jag i en oduglings händer, jag, som knappt kan skilja hvete från råg — på längre håll förstås! Du kan därför tänka dig, hvilken trygghet jag erfarit i medvetandet af att denna dyrbara egendom handhafts af en skicklig vårdare. —

Norden bugade sig utan att svara, och assessorn fäste oroligt blicken på hans ansikte. — Likväl, om det gäller din förmån — mumlade han.

Norden mötte vänligt hans blick. — Jag har funnit mig mycket väl här, och min verksamhet har varit själfständig nog. Det ligger blott en viss osäkerhet i den, framdeles menar jag, och därför gör jag ibland upp några planer, som ju dock för tillfället gärna må hvila. —

— Ja, för all del — sade assessorn lättad. — Vill du inte ha en cigarr, jag törs skryta med att de äro goda. —

VIII.

Kära tant Hilda!

Du må tro, att jag är lycklig öfver att vara hemma igen. Jag kan ingalunda säga, att jag vantrifdes där ute, tvärt om var där mycket som gaf intresse åt mitt lif, och de intryck jag mottog under min bortavaro från hem och fosterland äro varaktiga, särskildt beröringen med vår vördade föreståndarinna, madame Robert, som jag aldrig skall förgäta. Hvad hon skänkt mitt sjäslif, kan ej skattas nog högt.

Du vet ju, käraste tant, huru min barndom förflöt. Jag var ju icke något fattigt barn, som led nöd i dess bokstafliga mening, men ingen människa hittade på, att det inom min lilla rörliga kropp också fanns en stackars liflig själ, som behöfde utveckling och ans för att från okunnighetens mörker tränga fram till ljus och klarhet.

Min kära, präktiga far var förtjust öfver att se mig så rask och härdad, och mamma låg bara och grubblade öfver sina nerver; man begärde alls ingenting af mig. Herr Norden var den förste, som tog sig an min försummade varelse och begynte forma det böjliga vaxet. Gud ske lof för den mannens gärning! Nu först inser jag fullt hans värde.

Han lärde mig pliktens bud och kunskapens betydelse och tusende andra nyttiga och vackra saker. För det tålmod, hvarmed han uthärdade den stackars vildfågelns många förvillelser, har jag endast att tacka hans hjärtas ädelhet och den manliga godhet, som kom honom att ömma för ett ensamt försummadt barns nöd och behof af hjälp. Hans förtjänst, om ock indirekt, var det äfven, att du, tant Hilda, kom till Sundby likt en räddande ängel för att omskapa vildinnan till en förnuftig, tänkande varelse. Ack, du lilla rara tant, det var icke något lätt arbete för dig, men du lyckades vinna mitt barnsliga förtroende, och därmed hade du öfvertaget. Jag lärde mig hålla af dig och såg, att du menade mig väl, och därför kunde jag också, när det kräfdes, lämna hemmet och följa dig. Din kärlek har sedan gjort hvarje dag hos dig lycklig och ljus. Huru mycket har du icke skänkt mig, som

stackars mamma aldrig förmådde gifva! Jag behöfde just din sunda ledning, dina värdefulla råd, på samma gång du omedvetet meddelade mig din egen klara syn på lifvet.

Öfvergången från barndomens lekar till det verkliga lifvet, blef som jag tror, hos mig snabbare än du väntat. På några korta veckor vaknade jag till medvetande af mig själf, och där, långt borta i främmande land, där jag ju till en början kände mig något ensam, fortgick denna utveckling. Sedan kom jag att blifva helt förtrolig med madame Robert. Jag har talat så ofta om henne i mina bref till dig, att jag ej här behöfver beskrifva henne. Jag nämner blott, att med hennes bekantskap trädde ett nytt element in i mitt lif — det religiösa, heter det ju — jag säger hellre kristendomen.

Nu småler du helt godt och säger: — „Hade du då inte någon religion förut, otacksamma lilla hedning?“ — Ack, tant, det är ändå en stor, stor skillnad. Det förstår jag nu först!

Tro inte, att madame Robert ville göra en helig af mig, du, som är så rädd för allt skrymteri i ord eller tanke. Nej, långt därifrån! Hon var för resten ingen katolik, fast jag nog träffat där många älskvärda sådana, utan en gammal djupt bepröfvad protestant, som lärde mera genom eget exempel än genom ord eller öfvertalning. Hennes dagliga vandel bland alla de unga man anförtrott i hennes moderliga vård, var bättre än mången predikan. Jag vill ej tala om mina erfarenheter. Vår konfirmationslärare sade en gång, att allt som tillhör

andens område inom oss är för heligt att ordas om, och jag kände ofta, att madame Roberts tystnad var värtaligare än de vackraste yttranden, men blott det vill jag säga, att hon lärde oss inse, att en tro, som ej omsättes i handling, är död. Lefva en kristens lif är mer än både lärdom och predikan.

Kanske tröttnar du på min mångordighet, men jag tyckte det var lättare att på detta sätt öppna mitt hjärta för dig. Dessutom fick jag ju icke tillfälle att göra det muntligt, då jag ej vid hemkomsten passerade hufvudstaden utan for direkte hem.

Allting var sig så likt här hemma. Sundby stod i sin allra vackraste midsommarskrud med blommande syrener i öfverskådliga massor, och folket tog så vänligt emot mig. Mamma har blifvit fetare och ser betydligt raskare ut, ehuru hon ej rätt gärna hör det. Gamla Mina gör sig outhärlig som förr, den trogna själen, och kan ännu ej riktigt fatta, att lilla Dotty vuxit henne öfver hufvudet. Herr Norden mötte mig vid stationen. Han var lika hjärtlig som förr, och vi hade naturligtvis tusen saker att tala om under hemvägen. Men jag måste förtro dig någonting. — Jag hade glömt att han såg så ung ut! Jag hade nog föreställt mig honom vida äldre; det fanns väl kvar hos mig, några barnsliga hågkomster som förstorats under min långa frånvaro. Jag tänkte så ofta på honom där borta, min första vän, som jag alltid måste kalla honom. När jag nu mindes den gängliga flickungen, som alltid hängde honom i hämlarna, kände jag mig litet blyg. Han var ju icke

någon gammal flintskallig farbror. Tänk, att en ung man kunde stå ut med det.

I det första återseendets glädje var jag emellertid så uppsluppen och pratade så mycket, att han säkert tyckte, att jag var lika barnslig som förr. Men han hade visst öfverseende med mig, det är jag säker om, och dessutom satte min munterhet lif i tystnaden här hemma. De ha nog haft det ensligt, medan jag var borta, och jag tänker ibland, att vistelsen på Sundby mången gång tett sig som en uppoffring för herr Norden, en man i sina bästa år, som lifvet ännu har många möjligheter att erbjuda. Men det synes mig nästan orimligt att föreställa mig gården utan honom; allting här tyckes vara så beroende af honom och så lyckligt under hans kloka vård.

Jag har bedt honom sätta mig in i alla förhållanden här. Det är ju min skyldighet att taga reda därpå, och jag är äfven intresserad däraf. Ser du, hvarje människa måste ju ägna sig åt något här i världen, och den, som innehar ett jordagods, så pass stort som Sundby, har ju sin kallelse gifven. Jag behöfver icke rycka brödet från en af de många, som måste kämpa därom, och har likväl arbete fullt upp, om jag blott vill utföra det. Och jag har lofvat mig själf att också taga itu därmed på fullt allvar. Kom hit och se, hur det går för mig, kära tant. Du får eljes inte veta mycket om mig, ty jag har kvar min gamla vana, att vara en klen brefskrifvare. När jag nu gjort denna kraftansträngning, lär det nog bli ett längre uppehåll.

Veckorna ila också så snabbt, att jag knappt

hinner se mig om, innan en ny åter lagts till de svunna. Det är visst därför, att jag känner mig så lycklig hela dagen lång.

Din tillgifna och tacksamma Dotty.

P. S. Just nu kom posten och med den ditt brefkort. Hvad det är ledsamt, att du så där plötsligt skulle resa af till Sverige med onkel Lorenz, så att jag inte får visa dig, huru jag regerar som drottning på Sundby. Ja, det har uppgått en ny era med mig, må du tro. Men oroa dig inte för all del! Jag vill bara goda reformer, och dessutom skall jag gå helt försiktigt till väga, bara steg för steg framåt, lilla tant. — Adjö! —

IX.

Det hade verkligen uppgått en ny era för Sundby med Dottys återkomst som fullvuxen till det gamla hemmet; så till vida som en ung kraft alltid måste tillföra det bestående nya, friska fläktar. Med sitt glada lynne spred hon också solsken, hvar hon gick fram, och få finnas, som icke känna sig angenämt berörda af ett sådant väsende som hennes.

Dessutom hade hon såsom alla unga världsförbättrare tusen vackra planer i sitt hufvud och brann af begär att utföra dem. Lyckligtvis var Dotty icke själfkär utan insåg ganska tydligt sin oerfarenhet i dylika saker, och därför sökte hon nu som förr tillitsfullt råd och stöd hos Norden. Det föll sig ju alldeles naturligt, och han var äfven

mest kompetent att bedöma, hvad som kunde göras, han, som kände gården ända till hvarje fotsbredd af dess mark och folkets förhållanden lika väl som de själfva. Det blef både många och långa öfverläggningar dem emellan, och Norden gaf såsom fordom utan knot sin lediga tid för att uppfylla hennes önskningar, gaf den så villigt, att Dotty aldrig ens kom att tänka på, att det möjligen kunde vara ett nytt offer han sålunda erbjöd henne.

Kanske ligger det ingenting onaturligt däri, att den, som är ung och lycklig, blott alltför lätt vänjer sig att taga emot af andra. Dottys barndom hade varit fattig. Nu kände hon lifvets rika fullhet, ty allt omkring henne log henne till mötes, och hon var medelpunkten, kring hvilken allt rörde sig. Dotty tyckte, att trädgården aldrig blommat så vackert, eller fälten böljat så öfversvallande rikt. Hon blef helt entusiastisk i sitt lofprisande af gamla Sundby, och det var Norden, som främst skulle dela äfven dessa känslor med henne. Han var fortfarande den, som alltid skulle gifva. Det var därför först småningom Dotty lade märke till, att han, allt som tiden gick, blef i viss mån förändrad gentemot henne.

Hans lediga tid började krympa samman; det blef än ett, än ett annat högst angeläget arbete, som hindrade honom att stanna kvar efter middagen, såsom Dotty önskade, för att resonera med henne. Ofta satt han tyst vid bordet, med ett frånvarande uttryck i sitt ansikte och blicken inåtvänd.

Men allt detta kom den unga flickan blott

gradvis under fund med. Vänlig var han ju alltid, det var bara det, att han var så upptagen, naturligtvis icke af egna angelägenheter, det visste hon nog. Ack nej, han tänkte ju ständigt på gårdens bästa, men hon kände, att han icke riktigt följde med hennes framställningar, och det väckte hennes uppmärksamhet.

Hittills hade han också varit hennes trogne följeslagare på de ofta återkommande riddurerna, men en dag då hon trädde ut på verandan, färdig till ridd, stod Rapide ensam och skrapade sanden med sin fina hof. Nordens ridhäst syntes icke till, och själf höll han på att noga undersöka hvarje rem och spänne i sadeltyget.

Dotty såg sig förundrad omkring. — Hvar är Lorden? — frågade hon.

— Jag är tyvärr förhindrad att göra fröken sällskap i dag — ljöd svaret, medan han böjde sig ned och jämkade om stigbygeln. — Rapide är nu fullkomligt pålitlig. — Rösten hade något af sin gamla klang, och han smålog, då han omsorgsfullt hjälpte henne till rätta i sadeln.

Dotty svarade ej. Hon kunde ej dölja sin besvikenhet. Deras riddurer hade ju alltid varit så treffliga, och så var det ett så godt tillfälle att samspråka. Hon tackade blott och hälsade honom med en lätt handrörelse, i det hon gaf Rapide en vänlig påminnelse att sätta sig i rörelse.

Norden såg efter dem med en lång blick. Sedan suckade han tungt och vände sig bort. Ryt-tarinnan hade icke sett sig tillbaka; hon satt och grubblade öfver den skugga, som trots hennes tysta

protester, allt tätare lade sig mellan dem. Hvar hade den sitt ursprung, hvarifrån kom den så aningslöst smygande och hotade att beröfva henne den vän hon skattade så högt. — Solen sken klart öfver de bördiga fälten, allt såg så ljusst och förhoppningsfullt ut, och Rapides gång hade aldrig varit lättare, men skuggan som hon nyss spårat i Nordens ansikte sträckte sig äfven hit ut och fördysterade nöjet för henne.

Plötsligt drog en glödande rodnad öfver hennes friska kinder. Hon kom ihåg det lilla ärret hon sett på den hand, som hjälpt henne upp i sadeln. Då tänkte hon icke därpå, men nu visste hon, att det satt kvar där som ett outplånligt minne af hennes en gång så tygellöst häftiga lynne. Männe han ännu erinrade sig detta tillfälle? Kanske just då han åter såg henne sitta upp på Rapide. — Rodnaden på hennes kinder blef allt djupare. Ja, huru skulle han väl kunnat glömma det, då hon ännu aldrig utan den största grämelse och blygel kunde tänka därpå.

Han var ju nog för ädelmodig att därför hysa agg till henne, men likväl greps hon vid detta smärtsamma barndomsminne af en tyst beklämning, och tankfull vände hon snart hästens tillbaka mot hemmet.

Från denna dag red hon nästan alltid allena. Med hvarje flyende vecka var det, som skulle afståndet mellan Norden och henne förlängts. Dotty ryckte stundom upp sig med någonting af sin forna raskhet och beslöt att tala allvar med honom. Det var ju någonting onaturligt, att två människor, som

kände hvarandra så väl och åratat lefvat i hvarandras sällskap, så alldeles utan orsak skulle blifva som främlingar för hvarandra. För hvarje nytt intryck hon mottagit där borta i Schweitz hade hon tänkt „det skall jag meddela honom,“ och vid allt skönt hon mött i natur och konst hade hon längtat efter att få se det tillsammans med honom. Hon hade vant sig att för honom förtroendefullt uttala hvarenda tanke, hvar flyktig impuls, viss om hans fulla intresse. Nu studsade hon plötsligt tillbaka för den ovana kyla, den tysta förbehållsamhet, som allt mer slog henne till mötes, då hon ville närma sig honom.

Det kunde inte vara någonting i förhållandena, tänkte hon. För henne voro de ju så fullkomligt oförändrade. Det var rentaf hos honom själf denna förändring låg.

Hon bemödade sig ännu en tid att icke fästa sig därvid, att försöka taga allt helt naturligt. Hon låtsade antaga, att hans intresse ännu var det samma som förr och talade lika lifligt som vanligt. Men när hon såg honom sitta stilla och oberörd, kom det en kyla öfver henne, som isade det varma unga hjärtat. Så drog han sig omärkligt allt mer och mer tillbaka.

Ack, hvad lifvet, som vid sommarens början, då hon återsåg hemmet, syntes henne så ljust och hoppingifvande, nu med ens föreföll grått, lika grått som hösten, som nu med stora steg närmade sig. Hon kände sig ibland så håglös och förslöad, att hon måste uppbjuda all sin kraft för att icke försjunka i dådlös overksamhet. Hon kände ju sin

plikt och mindes madame Roberts lärdomar. Man kunde inte alltid vänta medgång och solsken.

Öfverstinnan hade med den kyligare årstidens inträde ett sämre skof, och nu led Dotty vida mer af hennes ombytliga lynne än i barndomen, då hennes samvete ej manade henne till att se om den sjuka. Detta var kanske den plikt, som föreföll henne tyngst och mest lönlös, men den låg henne närmast och måste därför fyllas. — Hon hade icke på länge skrifvit till tant Hilda. Öppen som hon var, måste alltid något af den misstämning hon erfor smyga sig in i brefven, och hon ville verkligen inte beklaga sig; feg den, som genast sviktade under första börda. Hvad skulle hon dessutom svara, om tanten ansatte henne för att få veta rätta orsaken till hennes melankoli. Om Norden var förändrad, var det väl ej därför skäl att förebrå honom. Han kunde ju hafva sina enskilda anledningar, som hon icke kände till.

Dotty tänkte nu för första gången på, huru föga hon under de flydda åren frågat efter det, som rörde honom personligen, medan hon alltid väntat, att han skulle hysa intresse för det som angick henne. Förr hade han för att roa henne berättat om sina bröder och deras nöjen och tidsfördrif, men numera visste hon verkligen nästan ingenting om dem. Hvilken grym egoist hade hon icke blifvit, eller kanske hon i grunden alltid varit det. Man har ju sagt, att människan icke känner sig själf.

Så kom det sig, att hon åter närmade sig Norden och halft blygt ställde frågor till honom, som

han äfven vänligt besvarade. Detta tycktes för en kort tid åter föra dem närmare hvarandra.

Han talade om sin mor, huru hon nu, tack vare sönerns förenade ansträngningar, fått det sorgfritt på ålderdomen efter sitt arbetsamma lifs ständiga mödor. Den äldste brodern hade redan tagit sin kaptensexamen och var nyss gift. Den yngste hoppades efter några år vinna lyran. — Dotty var så glad öfver att för en gång ha lyckats anslå en ton, som vann gensvar hos honom, att hon blef riktigt varm och visade det lifligaste intresse. Ja, hon kom till slut så långt, att hon helt oförbehållsamt berättade honom, att hon märkt en förändring hos honom och tillskrifvit den någon ledsam familjeangelägenhet, eftersom hon icke kunnat upptäcka annan orsak därtill. I sin ifver märkte hon icke, att Norden plötsligt återfick sin förra slutna stelhet och att hans läppar pressades tillsammans, som om han beslutit att förhindra hvarje ord till svar, som möjligen ville tränga sig fram öfver dem. Först då hon tystnade såg hon den förvandling som skett. — Hade jag inte rätt, säg — stammade hon förvirrad. — Om ni bär på någon sorg, så låt då mig, mig som ni så ofta tröstade i mina barnsliga bekymmer, dela den med er! —

Hennes röst darrade, och när hon lyfte blicken till honom, låg det en så innerlig vädjan däri, att han måste göra sig hård för att motstå den.

Nordens anletsdrag förvredos ett ögonblick som af olidliga kval. — Tack, tack, men jag kan försäkra er, — jag menar att, att allt står väl till hemma — mumlade han slutligen och andades tungt.

— Då måste det vara någonting annat — sade Dotty med förtviflad beslutsamhet. — Tro inte, att ni kan bedraga mig. Jag, som är förtrogen med hvarje skiftning i ert ansiktsuttryck. O, jag har för länge, länge sedan känt, att ni icke mer är densamma — för mig. — De sista orden kommo fram som en hviskning, och Dottys ögon fylldes plötsligt af tårar. — Ni var min förste vän. Låt mig också få blifva er? —

Han hade lagt handen mot sin panna, som om han erfarit en stor smärta. Dotty kunde se, huru hans ansikte bleknade ända till läpparna, men han betvang sig och sade plötsligt i en helt främmande ton: — Nå, jag får väl lof att medgifva, att jag varit tungsint en tid, eftersom jag är genomskådad. Jag tror, att de många ensliga åren här inverkat på mitt lynne, och att ombyte af förhållanden kanske vore nyttigt. Jag är verkligen inte för gammal att sätta mig in i något nytt. —

Dottys blick blef med ens torr och klar, och hon riktade den stadigt på honom. Så kall, så hård hade denna röst aldrig klingat i hennes öron, och svaret kom, utan afseende på hennes sista bön, lika hänsynslöst. När hade Norden förr än nu så nästan anklagande tydt på den tid, som flytt? Hon tyckte, att hennes hjärta likasom sammandrogs af smärta. Hon hade väntat sig hvilken annan förklaring som helst, blott icke denna.

— Jag förstår nu, hvad ni offrat för Sundby — sade hon sakta. — Tro inte, att jag någonsin skall glömma det, eller att jag vore nog egoistisk att vilja stå i vägen för er lycka. —

Han bugade sig stelt. Hon väntade ännu några ögonblick, att han skulle komma fram med en motsägelse eller göra en invändning, som kunde förtaga det plågsamma intrycket nyss. Men då han stod tyst och blickade ut genom fönstret, som om hela hans intresse i denna stund koncentrerat sig kring något, som tilldrog sig där ute, steg hon sakta upp och lämnade honom ensam.

Då dörren slutit sig bakom henne, tryckte hon handen mot sitt hjärta. Det gjorde ondt, mycket ondt. Hon tyckte, att hon förlorat något, som hon aldrig kunde få tillbaka, och kände sig i detta ögonblick mer ensam, än hon varit i hela sitt lif.

X.

Dotty var glad öfver att hon icke skulle möta Norden nästa morgon vid frukosten. Han skulle nämligen besöka den mest aflägsna af utgårdarna och stanna där större delen af dagen. Hon var emellertid tidigt uppe, som hon haft för vana ända från barndomen, och när hon drog undan gardinen, såg hon honom med tunga steg gå öfver gården bort mot stallet. Han höll hufvudet sänkt mot bröstet och händerna i fickorna, och öfver hela hållningen, eljes så rask och spänstig, låg nu någonting oändligt trött och modlöst, som rörde henne.

När alléens träd skymde hans gestalt, såg hon ännu länge grubblande efter honom, och hennes

unga hjärta fylldes af deltagande. Han bar nog ett bekymmer, som han ej ville eller förmådde meddela henne. Om det så var, måste hon i stället för att stelt draga sig tillbaka, tvärtom vara dubbelt så vänlig mot honom som förut. Så hade han ju handlat mot det ensamma barnet. När molnet, som nu skymde hans väg, försvann, såsom ju molnen pläga göra i detta växlande lif, då skulle de vara lika goda vänner igen.

Detta beslut återgaf Dotty hennes glada lynne, och ej ens Nordens kyla kunde nedslå henne eller komma henne att glömma den föresats hon fattat. Hennes tillvaro begynte åter kännas lättare och den dagliga verksamheten mer angenäm. Visserligen hade lifvet icke hållit alla sina löften, men hon hade kanske också väntat eller fordrat för mycket.

I denna stämning firade hon julhögtiden och delade med sig åt sin omgifning af sitt hjärtas värme i rikaste mått. Nu var det inte mer gamla Mina, som förordnade, huru allt skulle gå till. Det var den unga härskarinnan själf, som tänkte ut, hvad som skulle kunna glädja och lyckliggöra alla omkring henne. Det var blott en hon saknade vid festen. Norden hade önskat tillbringa denna jul hos sin mor, och Dotty, som hoppades godt af resan, var nu nästan belåten med hans frånvaro.

På nyåret skref tant Hilda en enträgen inbjudning till sin forna elev att komma och tillbringa några veckor i hufvudstaden, och öfverstinnan, som för tillfället kände sig bättre, tog ifrigt fatt i detta förslag. Dottern borde ju komma litet ut i säll-

skapslifvet för att se och blifva sedd. Här i Sundbys enslighet blef hon ju en riktig nunna, som hvarken förstod att skicka sig i societeten, dit hon hörde, eller kunde tillvinna sig andras uppmärksamhet.

Fru Constance hade själf en dag varit hvad man kallar „en firad flicka“, och nu ville hon gärna tänka sig Dotty i samma belägenhet. Således blef resan besluten, och Dotty gjorde raskt sina förberedelser. När hon en gång var kommen till den kära tanten, skulle hon nog icke så snart få lof att återvända hem. — Det stod ju i brefvet, att de två gamla behöfde äfven lifvas upp af ungdom och solsken.

Aftonen före afresan hade hon så mycket att tala om med Norden angående Sundbys angelägenheter. De sutto båda länge lutade öfver skrifbordet i öfverstens forna rum, som Dotty efter sin hemkomst förvandlat till ett slags kontorsrum, där Norden och hon, på neutral mark så att säga, hade sina konferenser.

— Nu tror jag, att ni klargjort allt detta för mig — sade den unga flickan slutligen, då hon vändt det sista bladet i sin bok, i det hon lutade sig tillbaka i den stora skrifstolen.

— Ja, jag har också velat sätta fröken fullkomligt in i allt, som rör gården — svarade han och slöt långsamt boken, som han ännu höll i handen. — Jag menar för den händelse, att jag skulle komma att lämna min befattning här på Sundby åt en annan. —

Man såg att orden kostade honom stor an-

strängning, och Dottys medkänsla dref henne att lätta denna svårighet för honom.

— Jag förstår er så väl — sade hon mycket vekt. — Huru skulle vi vara sådana egoister, att vi icke unnade ett annat verksamhetsfält förmånen af er förmåga och er rika erfarenhet. —

Han vände sig häftigt om och började gå fram och åter i andra ändan af rummet. Hon blickade förundrad upp. —

— Ni låter mig kanske skriftligt veta närmare angående edra planer? —

— Ja, det blir bäst så — svarade han och stod ett ögonblick stilla borta vid kakelugnen. — Jag skall nog se till att jag får en pålitlig efterträdare. Jag har en god vän från min vistelse vid landtbruksskolan . . . —

Dotty böjde tigande sitt hufvud till tack. Hon hade velat säga så mycket, men orden likasom stockade sig i halsen, och hon var ej heller säker på, att ej rösten skulle svika henne. På den punkt, där de nu stodo, var väl en skilsmässa i grunden det bästa för dem båda, tänkte hon. Det var dock med tungt hjärta hon denna kväll lade sig till hvila. Nu skulle hon ensam likasom börja lifvet på nytt.

Där nere i flygelbyggnaden brann Nordens ensliga lampa till långt in på natten, och med pannan stödd mot båda sina händer satt han orörlig vid skrifbordet. Dragen voro stelnade som af en outhärdlig fysisk smärta, och hans bröst höjdes då och då af en tung suck.

Nu hade det skett. Nu hade han uttalat det

afgörande ordet och för alltid öppnat det svalg, som skulle åtskilja dem. Innan Dotty återvände till Sundby, skulle han vara långt borta därifrån, det visste han. Han skulle resa för att i hennes unga varma hjärta kvarlämna misstrons stingande tagg. Hon skulle tro, att han af egennyttiga beräkningar lämnade sitt arbete här. — Detta, att likasom svika hennes tillit till honom, var det allra bittraste. Men den verkliga sanningen, som hon icke anade, den skulle hon aldrig få veta. Å, Dotty, Dotty Dotty!

Den sista sucken ljud nästan som en kväfd snyftning, ehuru hans ögon förblefvo torra och anletsdragen orörliga. — Det hade ju kommit så oförtänt, då han såg henne åter i hela glansen af ungdom och fågring, lilla Dotty, hvars muntra lekar han förr delat. Först trodde han, att det bara var en verkan af öfverraskningen, som han i lugnare stämning skulle kunna öfvervinna. Men allt efter som tiden skred framåt, och han dagligen kände inflytandet af den tjusning hennes blotta närvaro utöfvade på honom, fann han, att ögonblickets känsla blifvit hans lefnadssaga, det största och betydelsefullaste han mött. På samma gång han gaf sig fången därunder, kände han, att det innebar skilsmässa från henne.

Dotty var ung, hon hade ingenting pröfvat af lifvet och visste kanske knappt, hvard ordet kärlek innebar. — Aldrig skulle hon förstått honom, lika litet som han skulle ansett det rätt att öppna sitt hjärta för henne. Därför måste han lämna Sundby. Han kunde inte längre härda ut att dag efter dag

se henne komma med alla sina tankar och meddelanden till honom. Senast i dag hade hon suttit vid hans sida, så nära att han känt hennes andedräkt som en lätt fläkt stryka förbi sin kind. — Han rusade upp och kände, huru blodet strömmade ända upp till pannan för att nästa ögonblick lämna honom blekare än förut. — Gud, Gud jag kan det icke! Jag har aldrig förr älskat en kvinna, och hon är den enda för mig — mumlade han med skälfvande läppar.

XI.

Dotty hade ej länge uppehållit sig i sin förmyndares trefna hem, innan hon erhöll underrättelsen om att Norden blifvit erbjuden en plats vid X. jordbruksskola. Hans bref var kort, men andades en varm hjärtlighet, som djupt rörde mottagarinnan. Som om han fullkomligt förbisett sin egen insats till Sundbys förmån under de gångna åren, tackade han henne blott för hvad som varit och slutade med, att han skulle bevara minnet af denna period i sitt lif såsom en dyrbar hågkomst. Dotty kunde ej afhålla sig från att fälla tårar öfver detta bref, som beröfvade henne det bästa stöd hon ägt i sitt hem. Norden hade emellertid hållit sitt löfte angående sin efterträdare, och den nye förvaltaren var redo att när som helst tillträda sin plats. — Så till vida var allt godt, men när Dotty omsider återvände hem och såg en främling röra

sig, där hon så länge vant sig att möta Nordens välkända gestalt, slog hennes hjärta med tyngre slag än någonsin förr.

Herr Nilsson var en ännu ung man, som, till följd af den förmånliga anställningen på Sundby, nyss ingått äktenskap. Han föreföll dugande nog, och hon visste äfven, att Norden aldrig skulle anförtrott stället i ovårdsamma händer. Men veckor och år måste dock förgå, tänkte Dotty, innan hon skulle finna sig uti att med en obekant person afhandla gårdens angelägenheter. — Allting nytt medför förändringar. Den unge förvaltaren hade ett lifligt lynne och vida mindre tålmod med och hänsyn för folket än Norden. Så begynte de gamla tjänarena att draga sig tillbaka. Dotty sade ofta halft skämtsamt, halft vemodigt, att hennes förnämsta sysselsättning numera var att pensionera den äldre generationen på Sundby. Af hennes många projekt, dem Norden lofvat sin kraftiga medverkan, sågo ganska få sin uppfyllelse. Herr Nilsson hade tusen invändningar mot dem, eller visste han något motsvarande, utgånget från hans eget hufvud, som skulle visa sig vida lämpligare att utföra.

Han tyckte nog i all tysthet — det hade Dotty längesedan genomskådat — att hon var en svärnerska, som man fick lof att på artigt sätt hålla inom behöriga gränser. „En karl är ändå alltid en karl“ tänkte han med madammen i „De unges förbund“, och det lyste nog fram då och då, ehuru han bemödade sig om att dölja sin uppriktiga tanke.

Dotty var hvarken förundrad eller förolämpad däröfver. Hon nöjde sig med sina ögons vittnes-

börd, att fälten stodo vackra, och lämnade sina egna hänsyn å sido.

Där hon inte kunde gagna direkte, gjorde hon det indirekt. Alltid yppade sig för hennes goda vilja ett eller annat tillfälle till handling och för öfrigt ägnade hon sig åt allmännyttiga studier i olika riktningar för att fullända sin uppfostran på egen hand, som hon skref till tant Hilda. Det fanns ej många spår kvar af hennes forna pojkkaktighet. Minnet däraf var kanske till och med utplånadt ur Sundbys krönika; ty hvem skulle vid åsynen af denna högväxta unga dam med den reserverade hållningen och den lugna, klangfulla rösten erinrat sig vildfågeln från fordom.

Den sprittande känsla af lefnadslust, som förr så ofta genomilat henne, var också helt och hållet försvunnen, och lifvet förflöt så märkvärdigt sakta och stilla, att hon själf nästan förundrade sig däröfver. Öfverstinnan gjorde upp den ena framtidsplanen efter den andra, men Dottys „oförstånd“ kom dem alla att ramla.

— Jag begär ju ingenting annat än lugnet här på mitt kära Sundby — sade hon ibland, då hon tröttnade vid moderns förmaningar och öfvertalanden. — Vill du då nödvändigt blifva af med mig, kära mamma. —

— Nej, jag vill bara påminna dig om, att jag själf firade bröllop, innan jag fyllt nitton år — sade öfverstinnan med stolthet.

Dotty log men brydde sig icke om att svara. Hon hade aldrig ännu hört sitt hjärta tala kärlekens ord, och det var väl ändock dess röst hon

främst skulle lyssna till, då det en gång gällde att fatta ett så viktigt beslut.

Sommarens solglans låg åter en gång öfver Sundbys lunder. Dotty satt vid skrifbordet i sitt stora hörnrum mot gården och lät blicken ila från pappret framför henne långt ut öfver den bördiga nejden, alltsammans tillhörande hennes eget vackra, älskade hem.

I rummet bredvid kunde hon höra tant Hilda, som nu till hennes glädje var på besök småprata med öfverstinnan.

Fru Constance, hvars intressen till följd af hennes instängda lif med åren blifvit allt trängre och mest rörde sig kring de deltaljerade skildringar från närmaste omnejd, som gamla Mina meddelade under deras förtroliga ögonblick vid toaletten morgon och kväll, fann nu ett ombyte i kusin Hildas muntra konversation. Dock ville hon äfven gärna berätta, hvad hon själf visste.

Först var det om ombytet af läkare, och hvad hon för sin hälsa kunde vänta af den nya doktorn. Sedan kom förvaltaren på tapeten. Han fick just ej något beröm af den goda damen och hans unga hustru ännu mindre, en fjolla af första rang!

— Nå, det var ledsamma nyheter, kära Constance — sade fröken Winge på sitt lugna sätt. — Men hvad herr Nilsson beträffar tyckes Dotty hysa en fördelaktigare tanke om hans skicklighet än du. Alla kunna för öfrigt inte jämföras med herr Norden. Jag har saknat honom ofantligt. Han var en verklig vän till eder. —

— Ack ja, ja — utropade öfverstinnan, som hade

den ofta förekommande egenheten att rosa det hon för tillfället saknade. Förr hade hon föga förstått att värdera Nordens arbete på Sundby.

— Hvarför stannade han inte kvar — knotade hon. — Jag är säker på att Lorenz förhöjde hans lön, och då hade han verkligen kunnat tänka på två ensamma fruntimmar som vi. —

— Han fick, efter hvad jag hört, en mycket bra plats, som också motsvarar hans förmåga — sade fröken Hilda, i det hon tog upp en nedfallen maska i sin stickning. — En ung man måste ju tänka på sin framtid. —

— Jag tycker Dotty kunnat öfvertala honom att dröja här — invände fru Constance med egoistisk envishet. — Vi behöfde honom verkligen mer än väl. —

Det blixtrade till i Dottys grå ögon.

— Nej, mamma, aldrig skulle jag velat träda i vägen för herr Nordens personliga bästa — utbrast hon häftigt. — Hur många långa år af de bästa i en mans lif skänkte han icke åt Sundby. —

Fröken Winge såg upp med en menande blick på flickan, som så plötsligt uppenbarat sig i den öppna dörren.

— Jag tror inte någonting i världen skulle förmått honom att stanna kvar! —

— Hvar menar du Hilda? — Öfverstinnan såg förvånad ut.

Fröken Winge drog ut garn ur nystanet och svarade lugnt: — Norden hade nog också ett hemligt skäl för sin skilsmässa från Sundby. Jag är

aldeles öfvertygad om att han förälskat sig i vår Dotty. —

— Så löjligt! — Öfverstinnan sjönk liknöjdt tillbaka i sitt soffhörn. — Gamla karlen! —

— Inte ett isblock i alla fall — sade tant Hilda en smula kort.

Dotty hade försvunnit lika hastigt, som hon kommit. Nu satt hon åter, som det tycktes, fördjupad i sin skrifning, fullkomligt oberörd af samtaleet där inne. Det fina ansiktet hade dock plötsligt färgats af en varm purpur, och ögonen blickade med ett nytt uttryck ut i rymden; hon såg ut som en drömmande, som helt plötsligt blifvit väckt.

Nästa minut sköt hon pappret åt sidan och steg upp. — Jag går ut och tar mig en promenad, här är så kvaft inne — sade hon brådskande och ilade bort. Hvarthän hon styrde kosan var henne likgiltigt, blott hon kände den friska sommarluften svalka sin heta panna. Dock följde hon en välkänd kurs. Det var så skönt under parkens gamla lindar, som bildade ett skyddande hvalf öfver den smala gången; ej ens en regndroppe kunde tränga igenom det. Här var Dottys käraste promenadplats; här hade hon i naturens famn så mången gång nedlagt alla sitt unga väsens bästa drömmar, sin fröjd och sin smärta.

Äfven nu svallade det så underligt inom henne. — Huru kunde tant Hilda tro, att Norden skulle . . . Hur hade hon kommit till den slutsatsen, att han för hennes, Dottys skull, lämnat Sundby? Tanken dref ånyo en varm blodvåg till hennes kinder, men sedan satte hon sig stilla ned i gräset och begynte

nogare skärskåda saken. Till en början föreföll påståendet henne alldeles otroligt. Men när hon sedan drog sig till minnes deras sammanvoro från hennes hemkomst till den dag, då han sade henne, att de måste skiljas, då hon påminde sig minsta drag och band dem alla samman för att få klarhet — föll det plötsligt såsom fjäll från hennes ögon. Nu visste hon, att det var sant alltsammans. — Stackars, stackars Norden! — Hon knäppte tillsammans sina smala fina händer — hvilken kontrast mot de bruna näfvar hon en gång framvisat för honom — och ett vekt, ömt uttryck smög sig kring den vackra munnen.

Tänk, att han verkligen kunde! — — Det var nog medlidandet med det ensamma barnet, som lagt grunden till den andra känslan. — Hon kunde icke förmå sig att ens i tanken nämna dess namn. Om Norden, som tyckte, att hon var för ung att förstå kärlekens hemlighet, detta ögonblick kunnat läsa i Dottys hjärta, skulle han lärt, att äfven den yngsta af kvinnor lättare än den visaste af män tyder dess gåta.

Det var stilla rundtomkring henne. De gamla träden susade lätt öfver hennes hufvud, och långt från fälten hördes arbetsfolkets röster som ett svagt genljud. Ett drömmande lugn bredde sig öfver hennes oroliga hjärta. Hon kände sig plötsligt så lycklig. Hon hade icke blott återfått något, som varit förloradt, nej, hon hade äfven mottagit en gåfva, hvars värde växte för hvarje flyende ögonblick.

XII

Ingen visshet i världen innebär så mycken ovisshet som upptäckten af att vara älskad. När Dotty en kort tid lefvat i den säkra föreställningen om Nordens kärlek, infunno sig tvifvel och motskäl af tusende slag, och det vackra luftsloft hon trott sig bygga på verklighetens fasta grund, föll ohjälpligen i spillror.

Kanske skulle hon känt sig i någon mån tryggare, om hon kunnat tala med någon därom och låtit öfvertyga sig om den sanning hon så gärna velat se bekräftad. Men ingenting skulle förmått framtvinga ett ord därom öfver hennes läppar, ej ens till tant Hilda, som ej heller mera återkom till ämnet.

Mellan Sundby och Nordens nuvarande vistelseort låg halfva landet. Det enda samband hon hade med honom, var förvaltaren och hans unga hustru. Ehuru öfverstinnan kallade henne en fjolla, tyckte Dotty rätt mycket om den lilla glada frun, som i sin lycka var böjd att se allt och alla i rosenfärg. Mången skymningsstund pratade hon bort i det lilla dufnästet i flygeln. Huru Norden fann sig där borta, att han var omtyckt och trufdes vid sitt arbete, allt detta berättade fru Nilsson, som mycket beundrade sin afgudade makes kamrat. — Oskar har ju honom att tacka för denna goda anställning, som så pass snart skänkte oss vårt hem — sade hon. — Norden är så trofast; han glömmer aldrig ett gifvet löfte. Oskar hade lagt honom på hjärtat, att rekommendera honom, ty vi

hade varit förlofvade i tre år, och det blef så långt att vänta — medgaf den unga frun uppriktigt.

Dotty smålog lätt. — Jag tror nog, att Norden är trofast — sade hon mera för sig själf än såsom ett svar på det nyss fällda yttrandet. — Inom sig tänkte hon: — älskar, älskar troget. — Men snart var ögonblickets visshet åter bytt i den vanliga osäkerheten.

På senhösten inträffade en glad händelse i det unga hushållet, i det att en liten världsborgare gjorde sitt inträde däri. Det var ett nytt nöje för Dotty att följa med den lille bytingens vård och utveckling. Naturligtvis voro både far och mor betydligt stolta öfver den duktiga pojken, och namnfrågan utgjorde dagens viktigaste ämne. Då Dotty skulle blifva barnets gudmoder, kom hon fram med alla upptänkliga namn, hvilket naturligtvis gaf anledning till mycket skämt.

En dag sade fadern afgörande: — Jag har hela tiden haft klart för mig, hvad gossen skall heta. Det blir Gunnar, efter Norden, som jag skrivit och bedt att stå fadder för honom. —

Hans hustru nickade instämmande. — Det blir bra; det är jag mycket belåten med. —

— Och måtte han bli en lika präktig karl som hans gudfar — tillade herr Nilsson på sitt något kärfvva sätt. Dotty sade intet. Hon satt med barnet i sitt knä och höll dess lilla knutna näfve i sin varma hand, till det yttre fullkomligt lugn och oberörd, medan hennes hjärta klappade i stormande takt.

Norden skulle komma tillbaka! Den tanken,

fyllde henne först med en obegränsad glädje; hon hade ju så länge längtat efter att få återse honom helst en enda flyktig stund. Men allt efter som dagarna gingo, blef hon betänksammare. Hvad betydde detta återseende egentligen för henne? Hvad väntade hon däraf? På dessa frågor hade hon intet svar. Ja, det fanns ögonblick, då hon inte ens kunde tänka på det förestående mötet med honom utan sköt den tanken å sido med en oförklarlig skygghet. — Aldrig hade hon så ifrigt hängifvit sig åt tillrustningarna till julhögtiden. Hon hade icke ro att vara stilla, och arbetet för andra hindrade henne att tänka på det, som rörde henne själf.

Döpelseakten i det lilla hemmet nere i flygelbyggnaden var bestämd till årets sista dag, så att Norden skulle kunna fira nyårshelgen där. Kvällen förut for herr Nilsson för att afhämta honom från den närmast belägna stationen. Då Dotty såg honom åka bort, kom det öfver henne en obetvinglig lust att helt brådstörtadt begifva sig af för att önska tant Hilda godt nytt år eller att företaga sig hvad som helst, för att undvika mötet med Norden.

Då hon senare på kvällen hörde bjällrorna klinga där ute, kunde hon dock icke låta bli att från sitt fönster blicka ut öfver den af månskenet klart upplysta gården för att betrakta resenärerna, när de åkte upp till flygelbyggnadens öppna veranda. — Där hoppade herr Nilsson med sin fårskinnsmössa och yfviga pälskrage ur släden, och nu kom Norden, hufvudet högre än den andre. Han stannade ett ögonblick och blickade omkring sig. Kanske ville han se, om allt var sig likt på det

gamla Sundby, som så länge varit hans hem. Hon skulle uteslående gärna velat läsa hans tankar i denna stund. Ilade de väl upp till det mörka hörnrummet och — henne? Nu vände han sig om, gick uppför trappan och försvann genom den öppna dörren in i den upplysta förstugan.

Om natten drömde hon, att hon vandrade i parken under de somnargröna träden. Där mötte hon Norden och ville med ett gädjerop skynda emot honom, men han höjde varnande sin hand, och det lyste som glödande eld, det märke hennes tändar en gång kvarlämnat. Då vaknade hon i ångest med ögonen våta af tårar. — Den följande morgonen var så vacker man kunde önska sig en vintermorgon. Solen sken på rimklädda skogar, och hela naturen var så högtidligt lugn, en lefvande tafla till psalmsångarens högstämda ord: „Hur härligt vittna land och sjö, ännu i frost och vintersnö, o Gud, om dina under“.

Dotty tänkte härpå, när hon öppnade sitt fönster och i djupa drag inandades den rena, friska luften.

Där borta i alléen kommo herr Nilsson och hans gäst tillbaka från en morgonpromenad kring godset. De stannade på gårdsplanen, och Norden undersökte några unga träd, som han, för att ersätta två utgångna, planterat på ömse sidor om inkörsporten. De vore friska och lifskraftiga. — Dotty böjde sig framåt och ropade med sin klara röst ett gladt „godmorgon“ ut till dem. Hon kunde helt tydligt iakttaga, att Norden spratt till, i det

han vände sig om och hastigt aftog pälsmössan för henne.

— Välkommen åter till Sundby! — Han bugade sig för andra gången, men det kom ingen glimt af hans ljusa leende öfver de allvarliga dragen. Han hade åldrats, det såg hon, och silfverstrån skimrade i hans tätta, mörka hår.

Hvad han hade förändrats, tänkte hon, medan hon klädde sig till den förestående högtidligheten. Öfverstinnan hade förklarat, att hon nödvändigt måste uppträda i hvitt, eftersom hon skulle bära gossen till dopet. Dotty hade aldrig fäst stor vikt vid sin toalett, men sedan tant Hilda tagit sig an henne, såg hon alltid till att hennes älskade flicka var nätt och smakfullt klädd. Den hvita ylle klädning, gamla Mina redan lagt fram, var mycket enkel. Den slöt sig mjukt kring hennes smärta gestalt, och i spetskragen satt vid halsen en liten antik guldnål, som varit en kejsarlig gåfva till familjen, gifven för lång tid tillbaka. Det var hennes enda prydnad, men likväl måste hvarje blick dröja vid denna hvita uppenbarelse och oemotståndligt fångas af det ljufva behag, som hvilade öfver henne.

Mina höljde en vit kappa omkring henne, just som prästgårdens gröna släde körde in på gården. Vid ett sådant tillfälle hörde det ju till saken att vara punktlig. Värden tog emot henne, och Norden hjälpte henne med kappan, medan hennes hand en sekund hvilade i hans. Sedan gick hon vidare för att smycka dopbordet med blommande krysantherer, som hon hämtat med sig. Norden tyckte att alltsammans, hela dopceremonin,

Dotty med barnet i sina armar och de friska blomorna, var som en dröm, en hvit sky eller en bländande snöflinga från vintern där ute. — När han efteråt skulle deltaga i samtalet, visste han knappt hvad han svarade på de öfrigas tilltal. Dotty kunde alls icke förstå honom; han var så märkvärdigt kall och främmande att det var omöjligt att närma sig honom. Kylan grep äfven henne; hon drog ihop skuldrorna under det tunna hvita tyget, som om hon skakats af en frossbrytning och var glad, när hon kunde stiga upp för att taga afsked.

— Norden har knappt om tid — sade herr Nilsson. — Han hotar att lämna oss redan i morgon. —

Dotty bleknade lätt. — Jag trodde, att ni också ville se mamma — sade hon sakta.

— Jag skall be att få uppvakta öfverstinnan i morgon förmiddag — svarade han ceremoniellt.

O, Norden, Norden! Att kunna glömma så fort! Och hon, som drömt så dåraktiga drömmar. — Dotty andades tungt. Hon kunde ej säga farväl utan nickade blott och gick. Då hon kom ut, var solglansen öfver det vackra landskapet försvunnen, och en tjock dimma reste sig skymmande vid horisonten. — Hvad det kändes tryckande! Det låg oväder i luften; det var alldeles visst.

Stämningen inomhus var också tung. Öfverstinnan, som på morgonen visat ett lifligt intresse för Dottys klädsel och själf fästat guldnålen åt henne, hade fått ett nervöst anfall. Hon låg och drog efter andan och hade satt alla som funnos till hands i rörelse med sin vanliga förmåga att trötta

ut omgifningen för minsta bagatell. Dotty hängde skyndsamt undan den hvita klädningen och gaf den en liten vemodig strykning öfver de mjuka vecken, innan han stängde skåpdörren. Med hvilka tysta förhoppningar hade hon ej i dag iklädt sig denna dräkt. Hon förstod ej sig själf, visste blott, att hon väntat någonting och att allt nu var förbi.

Då fru Constance äntligen efter middagen fallit i slummer — till stor lättnad för hela huset — smög Dotty till sitt eget rum och lutade sitt värkande hufvud mot den svala rutan.

Den kvafva luften i moderns sofrum och dagens olika intryck hade orsakat henne en sällan förekommande hufvudvärk. Hon stod nu och blickade öfver till den motsatta flygeln. Lampan var tänd i det lilla nätta förmaket, där gossens dop försiggått, och genom musslinsgardinerna kunde hon se skuggor röra sig fram och åter där inne. Huru fjärran hade icke Norden tyckts henne alltsedan deras skilsmässa. Nu var han så nära, att hon kunde skönja konturerna af hans resliga gestalt, och likväl föreföll det henne i denna stund, som om polens isberg tornat upp sig mellan dem. Hon mindes sin dröm föregående natt. Den hade varit ett dåligt omen, ehuru hon då icke velat tro därpå. Norden kände henne blott alltför väl ända från barndomen, kände alla hennes fel och egenheter. Det låg intet poetiskt skimmer öfver en sådan bekantskap. Och kräufde ej kärleken någonting dylikt?

Nej, tant Hilda hade helt visst fullkomligt misstagit sig. Hvad än orsaken till hans flyttning

från Sundby kunde vara — för honom förblef hon säkert endast den lilla försummade varelsen, som han engång ägnat sin välvilja. Detta var sanningen, den otvifvelaktiga sanningen, som hon nu klart såg i ögat. Men hon kände sig i detta ögonblick mycket ensam. Själftva Ruff hade lämnat henne för att hylla sig till sin gamle vän Norden.

Hon vände sig bort från fönstret. — Hvad hennes hufvud brände, och hvad luften här inne kändes tryckande kvalmig! Om hon skulle taga sig en kort promenad på lindgången i parken, som alltid var så godt som snöfri! Hastigt tog hon pälsjacka och hufva från tamburen och öppnade beslutsamt dörren.

Där ute föll snön tätt, men ett svagt dagsljus trängde dock ännu genom snödiset, så att hon kunde skönja föremålen omkring sig. Hon höjde hufvudet och lät yrsnön piska sina kinder och den heta pannan; det gjorde så godt. Ute i naturen, hennes vän från de ensamma barndomsåren, fann hon sig alltid så väl. Nu gick hon raskt fram och tillbaka på den skyddade gången, där trädens nakna kronor möttes öfver hennes hufvud. Ju längre hon vandrade där i den skumma vinterkvällen, medan vinden klagande drog hän öfver de snöhöljda fälten, ju lugnare blef det inom henne. Hon märkte ej att flingorna föllo allt tätare och tänkte icke på tidens flykt.

Herr Nilsson hade emellertid under kvällens lopp sökt henne för att framställa ett brådskande ärende, som han glömt att omnämna på förmiddagen. Han hade icke funnit den unga värdinnan.

Mina förmodade, att hon gått ut, emedan hennes ytterplagg icke hängde i tamburen. Men då man aldrig brukade lägga märke till hennes kommande och gående, var det heller ingen, som denna afton frågade därefter. I köket firade man helg i allsköns frid och bekymrade sig icke om någonting annat.

Förvaltaren gjorde heller ingen anmärkning däröfver, utan yttrade blott, att han hoppades få råka henne tidigt nästa morgon. Men när han kom tillbaka till det varma, hemtrefliga rummet, där hans hustru under tiden hållit deras ovanligt tystlåtna gäst sällskap, yttrade han, att vädret föreföll honom föga inbjudande för en promenad.

— Nå, hvem tror du då skulle tänka på någonting sådant — frågade hans unga fru skratande. — Inte ens hundarna ha lust att sticka näsan utom dörren i kväll. Se på Ruff bara, hur han ligger och masar sig framför brasan. —

Mannen nickade. — Fröken Dotty är i alla fall ute på promenad — småskrattade han. — En excentrisk ung dam, vän Norden, eller hur? —

— Ute i yrvädet allena! — Norden hade sprungit upp. — Hur kan du tala så lugnt därom! —

Kamraten såg förvånad på honom.

— Hvem tror du skulle drista sig till att hindra henne? För resten är hon nog van att reda sig i alla väder. —

— Om din hustru skulle befinna sig där ute i detta nu, tänker jag du inte skulle stå här och prata. — Norden grep hastigt sin mössa. — Jag kan inte sitta under ert skyddande tak och veta att en

ung flicka ströfvar omkring ensam i yrsnön, hon kunde ju förirra sig eller falla. Kom Ruff, vi måste söka upp henne! —

Innan de öfriga, stumma af häpnad öfver hans ovanliga häftighet, hunnit komma fram med några invändningar, var han redan utom dörren med hunden hack i häl efter sig. — Lilla vildfågel, lilla vildfågel! Gud gifve stormen ej skulle bräcka dina vingar — mumlade han, medan han med uppslagen pälskrage hastade ut i det rasande ovädet.

Det var dock ej så mörkt, som han inne i lampskenet förmodat. Skyarna delade sig just, och en månskensstrimma bröt sig fram genom tjockan.

Instinktmässigt tog han vägen åt parken; han kände ju så väl Dottys favoritgång under lindarna. Snön skymde blicken, men framåt ilade han. Nu stod han inne under trädens bladlösa hvalf. — Dotty, Dotty — rösten likasom drunknade i vindens brus. — Dotty, Dotty — ännu en gång. Ännu förnam han intet svar, och dock tyckte han sig hafva genomlupit hela gången ända till den framskjutande bergväggen, som stängde vägen åt detta håll.

Med växande oro och rådvill, hvart han nu skulle styra kosan, tänkte han just vända tillbaka, då en ny ljusstrimma genomträngde molnen. Då varseblef han en mörk gestalt, tätt tryckt intill den skyddande klippväggen.

Ännu en gång ropade han, och denna gång kom svaret som en genklang ur berget.

— Här är jag, hvem söker mig? —

— Jag fruktade, att den lilla vindfågeln skulle lita för mycket till sina vingars bärkraft i snöstor-

men — stammade Norden som nu hunnit fram till henne. Han drog djupt efter andan. Man kunde tydligt skönja hans oro i den vibrerande stämmans klang.

— Ack, med mig var det ingen fara — sade Dotty sakta. — Gick ni ut för att söka mig? —

— Ja, och för att genast hämta er hem i skydd för ovädret — sade han varmt.

— Tack! — Dotty lade sin hand i hans med en lycklig känsla af att det fanns någon, som frågade efter henne, och hon kände, att den hastigt trycktes mot hans klappande bröst.

— Jag är orolig för er — sade han plötsligt, då de gingo hemåt. — Ingen tager vård om er! —

— Nej, — svarade hon lågt. — Jag har alltid varit ensam utom den tid, då ni var så god mot den stackars vildfågeln. —

— God! — Å, Dotty, tala inte om det! Om — om ni bara visste! — Hon tyckte, att hon kunde höra hans stormande hjärtas slag, eller kanske hon kände det. I ett ögonblick uppgick ett nytt, strålande ljus för henne midt i den mörka vinterkvällen. Skulle inte molnen dela sig än en gång, så att hon kunde sända sitt tacksamma hjärtas jubel upp till den höga himlen. Ty nu, det visste hon, hade hennes enda, knappt anade, outtalade önskan blifvit uppfylld.

— Lofva mig, lilla vildfågel, lofva att aldrig mer trotsa faran eller att ensam möta en storm som denna — bad han med darrande läppar.

— Ja, om ni vill lofva att alltid stå vid min sida — ljöd svaret.

— Dotty, Dotty, du kan inte ana?

— Ja, ja, jag vet allting, och jag hoppas vida mer än jag anar. — Men se, där lysa redan ljusen från gården! Tack för god vakt! — Nu flyger jag! —

— Nej, barn, så lätt går det ej numera. — Han höll stadigt fast båda hennes händer. Då böjde hon sig hastigt ned och tryckte sina varma, mjuka läppar mot det lilla ärret på hans kraftfulla hand. I samma ögonblick var hon fri, men i det nästa böjde hon sig framåt och lade lätt sitt hufvud mot hans snöiga pälsrock. — Säg, att du älskar mig, Gunnar Norden?

— O, Dotty Dotty, jag tycker, att jag sagt det tusen gånger. — Jag älskar dig af hela mitt hjärta. — —

Den kloka tant Hilda!

FÖR „LILLE BROR!”

Bror Berti var den vackraste och finaste varelse Hugo kunde tänka sig, ett riktigt underbarn, som han aldrig tröttnade att berömma. Därtill kom ännu en omständighet, som vädjade till de bästa känslor, gömda innerst i ett ofördärfvadt goss-hjärta — Berti hade aldrig sett sin far.

Denne, en begåfvad och insiktsfull ingenjör omkom genom ett olycksfall kort före sin yngsta sons födelse. Gossen var vid sin ankomst till världen mycket klen och modern sväfvade länge mellan lif och död. Slutligen syntes dock lifvet behålla segern hos dem båda. Den sörjande änkan tillfrisknade småningom, och äfven den lille nyfödde vaknade till medvetande om den värld, som omgaf honom. Men det förhållandet, att han ända från sin födelse måste vara i afsaknad af „pappa“, den åttaårige Hugos dyrkade manliga ideal, gaf åt stora brors känsla för den lille någonting faderligt beskyddande, blandadt med en ömhet så vek, att han smått blygdes öfver att visa den.

Det fanns stunder under fru Wahls första häf-

tiga sorg, då hon icke kunde tänka sig framtiden utan den älskade maken. Då kallade hon Hugo till sin soffa, grep hårdt om hans hand och bad honom taga vård om Berti, om hon själf gick bort. Detta sades i en klagande ton och med ord, hvilka nästan ljödo hotfulla till följd af den häftiga ifver, hvarmed de lades honom på hjärtat.

— Berti framför allt, Hugo, Berti först och sist, glöm aldrig det! Han har ju ingen far, stackars värnlösa älskling! — Det hela slutade vanligen med en ström af tårar, så våldsam, att gossen knappt kunde uthärda att se därpå och helst flydde undan, så långt han kunde.

— Hugo är en bra gosse och lydig och snäll — kunde modern då, mellan två gråtparoxysmer, anförtro någon väninna — men han är inte, hvad man kan kalla en känslig natur, och det är kanske bäst så för honom. Vi ömtåliga veta nog, hvad man får lida i denna kalla, hårda värld! —

Men fru Wahl var ingen psykolog, ägde ej ens denna modersinstinkt, som kan läsa i sitt barns själ, och därför blef Hugos inre alltid för henne en okänd värld.

Hon hade gift sig som helt ung och var en af dessa veka, hängifna hustrur, som i allt se upp till mannen och af honom mottaga allt. Ingeniör Wahl hade vid första anblicken förälskat sig i den vackra flickan och så fort som möjligt redt ett bo, där han, så vidt det stod i hans förmåga, med skyddande ömhet omhuldade den unga maken.

Han begärde ej af sin hustru förståelse för sitt arbete och sina öfriga intressen, utan var fullkom-

ligt belåten med att hon var honom blindt tillgifven och att hon spred trefnad i hemmet. Han var dessutom stolt öfver hennes ungdomliga fägring och mån om att hon skulle taga vara på sitt utseende. Yttranden sådana som „omöjligt att ett sådant barn kan vara mor åt den där stora gossen“ försatte honom alltid i briljant lynne.

Det var äfven sant, att hennes späda, eteriska gestalt starkt kontrasterade mot den stora, groflemmade sonen. Han bråddes på sin far, försäkrade alla, och var ovanligt lång för sin ålder.

— Du växer snart mor öfver hufvudet — sade en gång ingenjören skämtsamt och slog med en kärleksfull blick sin förstfödde på skuldran. — Du får nog hjälpa mig att sköta om henne och hemmet en dag. Hon kommer att vara ung ännu, då både du och jag fått grå hår i luggen. — Han anade ej huru sant han spådde.

Då den förskräckliga händelsen timade — i själfva verket fruktansvärd nog för att krossa den starkaste, — var fru Wahl länge alldeles tillintetgjord. Äfven sedan läkaren förklarat hennes lif utom fara, trodde hvarken hon själf eller andra, att hälsan skulle återvända. Så skedde likväl, kanske till stor del tack vare hennes öppna lynne, som gjorde henne meddelsam i både glädje och sorg. Hennes vana vid fullkomlig overksamhet och bekymmerslöshet gjorde henne emellertid vid mannens död alldeles hjälplös, hvarför en vän till den aflidne åtog sig att till en början ordna lifvet för henne och de faderlösa.

Ingeniör Wahl hade förtänksamt nog försäkrat sitt lif för en ganska hög summa, hvilken nu utgjorde det enda kapital familjen hade att lefva på. Det gällde därför att ekonomisera, hvilket föll sig särdeles svårt för den bortskämda unga frun, som, tack vare mannens ömhet och goda inkomster, hittills fått alla sina rimliga önskningsar uppfyllda.

Hvarje liten försakelse kostade henne nu strömmar af tårar, och det fordrades all den rådgifvande vännens fasthet för att få den roderlösa farkosten att styra rätt mellan blindskären i en okänd farled.

Hugo förstod naturligtvis till en början ej mycket af förhållandena i hemmet. Han var en liten bokmal, som ständigt „hängde näsan öfver boken“, som modern halft klandrande uttryckte sig. Det dröjde dock ej länge, innan han utan frågor, fick klart för sig, att de icke voro rika, att stackars mamma plågades af alla omsorger och att hon var utan stöd, då pappa inte mera var hos dem. Detta allt förstod han, och han knöt sin lilla stadiga näfve i vanmäktig sorg. Om han bara kunde . . . ! Om han vore stor och stark nu med ens . . . ! Men han skulle nog . . . Hvarenda muskel sträcktes, hvarenda nerv spändes, medan ett fast, brådmoget uttryck lägrade sig öfver de barnsliga dragen. Det var då Hugo Wahl, om än dunkelt och halft omedvetet, vigde sitt unga lif till att blifva sin mors stöd och „lille brors“ försörjare.

Fru Wahl bodde efter sin mans död kvar i hufvudstaden, dels för att det var hennes hemort och för att hon såsom stadsbarn omöjligt kunde förlika sig med ett lif på landet, dels också för att Hugo under sin skolgång skulle kunna bo hemma. Han var ju visserligen bara en gosse, men det var märkvärdigt, hvilken tillit hon satte till honom. En skilsmässa dem emellan tycktes henne otänkbar, så tryggade hon sig i alla afseenden till honom.

Ja, det föreföll verkligen, som om hon stundom alldeles förgätit hans ålder, då hon vädjade till honom i frågor vida öfvergående hans fattningsförmåga. Det var vid sådana tillfällen nästan rörande att iakttaga, huru gossen försökte gå henne till mötes och sätta sig in i hennes föreställningsätt. Den barnsliga pannan sammandrogs i djupa veck under hans bemödanden att fatta, och munnen fick ett spändt drag, som var smärtsamt att se i ett så ungt ansikte.

Han blef moderns hjälp och högra hand och offrade ofta sina fristunder för att springa hennes ärenden ute i staden eller se efter Berti, som var ett ovanligt lifligt barn. Detta sistnämnda var dock tillika ett nöje för Hugo, som outtröttligt syssetsatte sig med honom och gladt försakade en trefflig bok, då det gällde Berti.

Det var brodern, som lärde honom både att gå och att tala och som så att säga väckte själen inom honom till lif. Modern älskade visserligen sin yngste med gränslös, klemmande kärlek, men hon var vid början af hans späda lif allt för upptagen

af sin sorg och sina svårigheter i öfrigt för att kunna ägna sig åt honom. Därför föll denna omsorg till största delen på Hugos lott.

Han var vid hemkomsten från skolan aldrig för trött att gå ut med Berti, och ofta bar han honom hem på sina armar, när de små benen tröttnade. Det gjorde de vanligen snart nog, isynnerhet om minsta svårighet yppade sig, ty lilla Berti tycktes ej vara skapad att kämpa mot hinder och saknade totalt uthållighet, som hans äldre bror ägde ända till envishet. Icke heller blef Hugo otålig, om Berti drog honom från läxorna till någon munter lek, ehuru han måste använda fördubblad flit efteråt för att ej försumma skolarbetet. „För Bertis skull“ var för honom nära nog en trollformel som nedbröt alla hinder. När den lille pysen med de gyllene lockarna bönfallande såg upp till honom med sina klara blå ögon, kunde Hugo aldrig vägra något, som det var honom möjligt att gifva.

Då man såg de två bröderna tillsammans, skulle man aldrig anat släktskapen dem emellan. Det var en genomgående olikhet i hvartenda drag i dessa båda ansikten och i karaktären af det hela om man alls kunde tala om karaktär hos ett barn som Berti. Hvad Hugo beträffade, hade hans ore gelbundna drag redan tidigt sin egen, skarpt utpräglade typ, och åren medförde ej några alltför märkbara förändringar. Han hade alltid sett „brådmogen“ ut, och de förhållanden, under hvilka han uppväxte, fördjupade detta uttryck.

Hans korta, mörka hår var sträft jämfördt med

Bertis mjuka lockar, och hyn var blek, medan „lille brors“ hy liknade „mjölk och bär“.

— Hvilket vackert barn! — Ett älskligt litet ansikte! — Dessa uttryck kommo själfmant fram vid Bertis åsyn, men få skänkte en blick åt stora brors gängliga pojksfigur med den magra halsen, den framåtlutande hållningen och det smala ansiktet, där näsan ännu ådrog sig en alltför stor uppmärksamhet.

Därmed var Hugo också bäst betjänt, ty han led af den för slutna naturer vanliga blygheten och föreföll aldrig mera tafatt och bortkommen, än när han på något sätt uppmärksammades. Bland fru Wahls bekanta fäste man sig därför föga vid hennes äldre son, för att så mycket mer kela med och omhulda lille Berti, som också förtjust gick från den ena till den andra för att låta beundra sig.

Detta förhållande var i ögonen fallande, men ingen, allra minst Hugo själf, fäste sig någonsin därvid. Berti var ju så liten, stackars faderlöse pys! I stora brors tanke kunde han aldrig bli för högt uppskattad. Detta förhållande fortfor ock, då Berti blef äldre, lika naturligt som att alla fordringar gällde Hugo, medan ingen begärde något af „lille bror“.

Tyvärre såg det ofta bekymmersamt ut i det lilla hemmet, där lyckan en gång tycktes så stadigt bofast. Fru Wahl tog då till sin vanliga tillflykt, tårarna, och snyftade öfver hushållsboken och de förskräckliga siffrorna, som hon omöjligt kunde reda sig med. Då sköt Hugo undan sina skolböcker, förtviflad öfver hennes bekymmer, och kom

fram till henne. — Kanske kan jag hjälpa dig, mamma? —

Han hade ett märkvärdigt räknehufvud den pojken, och det var besynnerligt, tyckte modern, att se huru lätt han fick bukt med de svåra talen, som hennes ovana fingrar delvis öfversuddat.

Hugo var just fyllda tolf år, då han tog den husliga ekonomin om hand och gjorde upp budgeten för året som en blifvande finansminister.

— Gud ske lof! — Fru Wahl drog ett riktigt lättnadens andetag. Nu var hon då befriad från den bördan, och ingen i världen skulle väl mer kunna vara så grym att lägga den tillbaka på hennes svaga skuldror. Hon hade tillräckligt att bära på den förutom. — Ack, denna tunga, tunga värld! — Och hon som var så känslig!

Den enda lättnaden var, att hon kunde utgjuta sina sorger för vänner och bekanta och finna deltagande hos dem. Det var synd om dem, som aldrig kunde ge sina känslor luft i ord, tyckte hon. — Sådan var just hennes älskade aflidne Herbert. Han förrådde inte ens med ett halft ord sin oro, om han hyste någon. Men hon betviflade nästan, att han det gjort, så bra som det alltid gått honom i lifvet. Hon visste, att hon verkligen försökt att vara honom i lag; det var hennes enda tröst vid hans bår. — Och så grät hon så hjärtrörande, att alla hennes vänner med största ifver bedyrade, hurusom hon verkligen kunde lefva i frid med sitt goda samvete. Det gjorde henne så godt, att höra dessa deltagande ord; hennes natur kräfde det ovillkorligen.

Men när Hugo kände sig nedstämd, bar han allt inom sig, och därigenom blefvo de tidiga bekymren än tyngre och kväfde lifsglädjen, som bort finna uttryck.

* * *

Berti hade nu omsider vuxit från mjölkdieten och de första skorna och började skicka sig som en verklig karl i mörkblå cheviotkostym och snörkängor, fastän han hade kvar sina ljusa lockar och sitt barnaleende. Det blef Hugos lott att lära honom läsa och att föra hans lilla knubbiga hand vid formandet af de första bokstäfverna på skrifbokens blad. Allt måste ske på lek, Berti tyckte inte om lifvets allvar. Hans mor hade ingen makt öfver honom, isynnerhet när han tog sig till att bedja.

Den lilla skälmen visste nog äfven det bästa sättet att få sin vilja fram och hvilken makt han ägde i sina vackra ögon. Svårt var det äfven för Hugo att motstå honom. Småningom uppgick det dock för hans nyktra förstånd, att någon måste sätta sitt lugna veto mot „lille brors“ obetvingliga önsksningar, om man icke med all sin kärlek skulle orsaka honom skada. Stackars Hugo! Det var ingen glad stund för honom, då han på allvar grep sig an med Bertis uppfostran och såg gossens häpna blick i ängslig undran vänd mot sig. Men det fanns stål i hans karaktär, och hvad han en gång ansåg vara rätt, det sträfvade han att fullgöra, huru mycket det än kostade på hans personliga känsla.

Instinktligt lärde sig också Berti mycket snart,

när det icke lönade sig att vädja till Hugo, med ett ord *huru* långt han kunde gå för att få sin vilja fram. Men å andra sidan kände han äfven det djup af ömhet broderns hjärta gömde för honom.

Då Berti fyllt åtta år, den ålder brodern hade vid faderns bortgång, var Hugo redan en yngling. Han hade vuxit så snabbt, att han ej förmådde uppbära sin längd, utan gick framåtlutad och med krokig rygg. Det var verkligen märkvärdigt, sade man åter, att fru Wahl, som såg ut alldeles som en ung flicka, kunde hafva en sådan lång räkel till son. Hugo själf tänkte inte alls på sitt utseende, men likasom fadern var han stolt öfver modern och belåten öfver att se henne beundrad. Han hade svårt att göra bekantskaper och var för tillbakadragen äfven för att bland kamrater förvärfva sig vänner. De få, som lyckats genomtränga skalet, lärde likväl sätta värde på hans pålitliga karaktär, och äfven hos en del af lärarena hade han ett godt namn om sig, nämligen hos dem, som ej fäste sig vid yttre sätt och uppträdande. Med åren blef det emellertid klart för alla, att Hugo Wahl hade en mer än vanlig begåfning, så föga han än förstod att göra sig gällande. Icke ens hans mor hade något begrepp därom. Hon hade aldrig förmått med intresse följa hans studier, utan tagit hans goda vitsord som en själfskrifven sak. Naturligtvis skulle Hugo läsa och vara flitig; han visste ju, huru nödigt det var att komma sig fram i världen för Bertis skull. Hvarken hon eller det stackars barnet hade ju något annat stöd på jorden. Det var Hugos första plikt att tänka på dem.

Kanske hade han af naturen intet själfmedvetande men skulle detta äfven varit fallet, hade moderns värdesättning säkert tillintetgjort det.

Aldrig hade det fallit henne in, att mången far och mor måste hålla uppsikt öfver barnens läxor, anlita hemlärare för dem och likväl hysa bekymmer för studiernas framgång. Lika litet förstod hon, att Hugo tillhörde det fåtal, för hvilka läsningen utgör deras käraste sysselsättning, som det är en uppoffring att lämna å sido. Det var också det enda nöje han begärde, och sålunda gjorde han med glädje och utan möda det, som för andra är ett tvångsarbete.

Att unge Wahl alltid var den första på klassen var en sak, som alla längesedan upphört att förundra sig öfver.

Modern hade mycket svårt att fatta ett beslut angående Bertis skolgång. Dels var han, som hon försäkrade, verkligen ett klent barn, dels hade gossen själf ingen håg därför. Hugo lofvade då att åtaga sig hans undervisning, hvilken han ock samvetsgrannt skötte.

Delta lektionstvång var dock ej i Bertis smak. Efter att ha jämfört sina erfarenheter med skolgossarnas nere på gården, där han brukade slå boll, kom han underfund med att timmarna på tu man hand med stora bror säkert i alla hänseenden voro vida mera betungande än läxläsningen i skolan. Därför förklarade han en dag helt käckt för modern, att han nu ville bli lyceist.

Fru Wahl gjorde många invändningar, men Bertis vilja blef som vanligt den rådande. Dess-

utom var hon ej litet stolt öfver att för sina vänner kunna berömma sin yngsta sons ovanliga intresse för skolgången. Pojken visste dock mer än väl, hvad han ville.

För hans lifliga och sällskapliga lynne erbjöd skolan och kamratlifvet tusende möjligheter, och han var snart i sitt ässe. Men med läxorna skulle det gått på tok utan Hugos ständiga omtanke. Lycklige „lille bror“ som alltid hade en sådan preceptor vid sin sida!

Sina fristunder tillbrakte han dock fortfarande gärna på gården, som var snygg och rymlig. Fru Wahl hade också då den trösten att kunna öfvervaka hans lekar från sitt sängkamarfönster samt skicka Hugo att mäkla fred, om några stridigheter uppstodo.

Det var vid ett sådant tillfälle Hugo mötte sitt öde i Gertrud Hellbergs gestalt. Hon satt en dag på nedersta trappsteget, då han sprang ned för att trösta en liten parfvel, som midt i pannan träffats af en snöboll, kastad af Bertis hand. Våldsvarkaren smög sig undan bakom en hög med ved, som gårdskarlen just höll på att kasta ned i käl-laren.

— Seså, var nu en duktig karl, Per! Bry dig inte om en sådan liten bula; det är ju rakt ingenting att gråta för — förmanade Gertrud med en femtonåringens lugna värdighet i det hon torkade piltens tårar med sin näsduk.

— Uh, buh, det gjorde så ondt — snyftade gossen.

— Måne han verkligen fått någon skada? —

Hugo betraktade oroligt den lille, som buttert vände honom ryggen. — Vi sågo händelsen från vårt fönster däruppe. —

— Å, det är ingenting. En pojke skall väl icke vara af glas heller. — Hon såg raskt upp och mötte blicken ur ett par mörka, forskande ögon. — Per är en smula pjåkig, som sådana här små bytingar brukar vara. — Hon försökte att pigga upp gossen, medan Hugo ovanligt barskt ropade: — Berti, kom hit! — Efter ömsesidig förmedling lyckades det dem snart att förlika de små stridskämparna, och sedan de räckt hvarandra handen till försoning, var leken åter i full gång.

Flickan i den mössgrå skinnhatten såg leende efter dem. När hon log, bildade det sig en liten grop i hennes haka; det var egentligen det första Hugo såg af hennes ansikte.

— Sådana små rustibuser! — Hvad de äro löjlige — skrattade hon. — Men så kom hon plötsligt ihåg sin skolflicksvärdighet och sina „nästan långa kjolar“ och gjorde en liten bugning för sin blyga granne. — Jag får kanske lof att presentera mig, Gertrud Hellberg. Vi bo i våningen under er, tror jag? —

Hugo mumlade fram sitt namn med en tafatt bockning och drog sig tillbaka för att låta henne passera, pinsamt medveten om sin otympliga längd, sina stora fötter och nedkippade skor, som han nyttjade hemma för att spara på kängorna.

Icke desto mindre grämde han sig öfver, att han så utan vidare låtit henne gå. Hon såg så

vänlig ut och var den enda flicka, som han någonsin kommit i samspråk med.

* * *

Till Hugos oväntade glädje mötte han emellertid Gertrud på gatan några dagar därefter. Hon hälsade helt bekant, men då hon gick med två andra flickor, vågade han naturligtvis inte tilltala henne. Snart råkades de dock åter. De hade väl mötts äfven förr under det år Gertruds föräldrar bott i samma hus, men han såg sig aldrig omkring och var dessutom något närsynt. — Nu hade han lagt märke till den mössgrå hatten och kunde icke misstaga sig på den. — Med kvinnlig instinkt kände Gertrud snart, att hon var öfverlägsen i fråga om sällskapsvana, jämfördt med den gänglige sjuttonåringen, och det var därför alltid hon, som inledde konversationen dem emellan.

Från denna tid var det en gifven sak, att Hugo noga passade på de tider Gertrud återvände från skolan. Men det var alltid en missräkning, då hon hade sina väninnor med sig. Men icke heller då hon var allena, djärfdes han dock på långt när hvarje gång stanna för att skaka hand. Därtill var han alldeles för skygg och för djupt medveten om sin otymplighet.

Hon gaf honom alltid tid att öfvervinna den förvirring, som trots allt hans bemödande ständigt på nytt grep honom, då han såg henne; han hade ju aldrig förr varit van att umgås med flickor.

Kamraternas prat om sina segrar på ungdomsdanserna ljöd som ett okänt tungomål i hans öron.

Ingen af dem visste heller af att „tvärvis“, som de kallade honom, börjat „gå med en flicka“. För de allra flesta af hans jämnåriga skulle Gertrud också varit alldeles för ung. Men Hugo hade icke för vana att gå i trampade spår. För honom var Gertrud Hellberg den sötaste flicka i världen.

Han var emellertid så häpen öfver sig själf, öfver att han fått ögonen upp för detta märkvärdiga faktum, att det kändes, som om han sofvit och nu med ens vaknat upp ur sin sömn. Men det låg tillika någonting så trefligt i bekantskapen med Gertrud, att lifvet därefter fått en helt annan färg för honom. Omsorger, som hittills beständigt nedtryckt honom, kändes nu fjäderlätta, och allting gick så oförklarligt bra. I sin oerfarenhet begrep han ännu alls icke, hvilka underverk ett par vackra flickögon kunna åstadkomma, till och med sig själfva omedvetet.

Likväl hade Gertrud nog en förnimmelse af det inflytande hennes blotta åsyn utöfvade på unge Wahl, i synnerhet som hennes unga väninnor, på äkta skolflickssätt, ingalunda försummade att påpeka denna omständighet. „Tvärvis“ hade synbarligen förälskat sig i henne. Och så fnittrade de, hvarje gång de mötte honom, till hans stora grämelse och förundran. — Ehuru Hugo visserligen ännu föreföll Gertrud något „kartig“, var hon dock smickrad af hans blyga uppmärksamhet. Dessutom hade hon ett godt hjärta och ett gladt lynne, och att få hans tunga blick att ljusna blef

för henne snart en uppgift, som hon tyckte att lönade sig.

Det låg också något rörande i hans ödmjuka hyllning, en så djup känsla af underlägsenhet. Och likväl hade Gertrud af sina bröder, som voro Hugos kamrater, hört, att han var en framstående elev och troligen skulle få det högsta röstetalet i studentexamen nästa vår. Ja, så långt var Hugo nu kommen på sin bana, att han snart skulle få trycka den hvita mössan på sitt hufvud.

Då den dagen kom, var det kanske första gången fru Wahl vaknade till besinning af att hon ägde en rikt begåfvad son. Hugo blef nämligen student med flera laudaturer. Men allt hade tillgått så tyst. Hvem kunde väl hafva en aning därom, då han själf icke sade ett ord. — Jag är förvånad öfver dig, Hugo, — var allt hvad hon i den första öfverraskningen kunde komma fram med. Hugo tog saken lugnt. Han hade redan fått sin belöning; det var den ros Gertrud Hellberg fäst vid hans bröst, då han med kamraterna stormade nedför universitetets trappa med lyran som segerbyte i sin hvita mössa.

Huru hennes klara ögon tindrade! Och likväl låg det som en slöja öfver deras glans i denna stund. Omedvetet kände han, att *så*, just *så* var en kvinnas blick allra skönast — och han visste, att detta ögonblick var det härligaste i hans lif.

* * *

Fru Wahl hade alltid, utan att tänka på om anlagen lågo åt det hållet, antagit att hennes äldste son skulle bli tekniker såsom hans far, men det var ej alls Hugos kallelse, Tvärt om tycktes naturen själf utpekadt den lärda banan för honom. Strax efter studentexamen började han på med studierna pro gradu, medan Berti i all maklighet trefvade sig fram, utan att låta sitt goda lynne nedslås af några villkor vid terminens slut eller af utsikten att få stanna kvar på klassen, hvilket för honom alltid låg inom det troligas gräns.

Bättre gick det för Gertrud Hellberg, som också sträfvade efter lyran. Fru Wahl hade under årens lopp gjort bekantskap med sina grannar en trappa ned. Statsrådinnan Hellberg var den älskvärdaste människa i världen, förtrodde hon Hugo. Där fördes ett trefligt umgängeslif, och de hade tre unga söner, som föreföllo mycket väluppfostrade. Han borde söka deras sällskap och försöka komma litet ut. — Hvarför ber du dem aldrig hit upp, Hugo — frågade hon. — Ni voro ju kamrater i skolan! —

— Ja visst, mamma, men jag är ju så tystlåten af mig, och jag fruktar att de bara skulle få tråkigt. De gå nog hellre till ett gladare sällskap.

— Ja, men det skulle göra dig godt att umgås med dem, Hugo. Du börjar ju bli en man och borde lära att skicka dig en smula. Vid din ålder får man inte bli en enstöring! —

Hugo tänkte på, att det nu var första gången hans mor såg, att han var blefven en man, fastän hon i årtal redan vädjat till hans råd och erfarenhet. Ämnet blef utan vidare nedlagdt. Men

då Gertrud en dag ringde på för att bedja om en bok, som hon behöfde för sina tentamina, klappade hans hjärta af fröjd.

Redan det att se henne i hans hem var en glädje, som han ej ens vågat drömma om. Nu då isen en gång var bruten, skulle de nog besöka hvarandra.

De båda familjerna började verkligen umgås, men, trots all vänlighet å statsrådinnans sida, var det sällan Hugo kom dit ned, han var fortfarande blyg och bortkommen i sällskap. Blott då mor och dotter, som i mycket liknade hvarandra, voro allena, kunde han blifva meddelsam, till och med vida mer än med sin egen mor.

Gentemot Gertrud lade han mer och mer bort sin förbehållsamhet och lät henne blicka in i sin unga själs mer än vanligt rika värld. Det var utvecklande för dem båda, och deras långa promenader på lediga stunder gäfvö dem ömsesidig behållning. Gertrud nästan häpnade öfver huru mycket vetande Hugo Wahl innehade, trots sin stora anspråkslöshet. När helst hon behöfde en upplysning eller ett råd, var det hos Hugo hon sökte det.

Och detta gällde icke blott ideella och vetenskapliga frågor. Till sin förundran erfor hon, att den unge studenten i flera afseenden skötte hela hemmets ekonomi. Det var han, som uppköpte vedförrådet för året och som gjorde ackord med mjölkbudet och potatisleverantören, ja, som till och med ofta, oaktadt den hvita mössan, gjorde uppköp i butikerna för hushållets räkning. Det hände

ofta, att Gertrud hjälpte honom att välja en limpa eller ett kálhufvud, som modern ålagt honom att hämta med sig hem. Hugo visste ju också, hvad fru Wahl aldrig kunde lära sig, att hvarje, äfven den minsta handel måste göras med beräkning och eftertanke, om deras begränsade inkomster skulle förslå. Berti var redan stora gossen och behöfde ej så litet för sin del.

Själff hade Hugo redan på skolbänken begynt skaffa sig små inkomster genom att läsa läxor med yngre kamrater, så att han på flera år icke anlitat hemmets klena kassa för egna utgifter. Han var nog ingen asket af naturen, men hade sunda, enkla vanor och ville gärna, att modern skulle vara utan bekymmer. Också hade han svårt att vägra Berti handpenningar, som gossen var för sorglös att spara på.

Det var endast Gertrud som ibland fick en liten inblick i hans ekonomiska omsorger, och hennes beundran för honom erhöll därigenom en liten tillsats af medlidande, för att han, som ännu var så ung, måste bära på en familjefars brödbekymmer.

— Bara jag skulle få ro att läsa — klagade han stundom. Studierna voro nämligen som förr hans käraste sysselsättning, och det var alltid en hvila, då han ostördt kunde ägna sig åt dem. Ofta togo dock hans olikartade sysselsättningar hela dagen i anspråk, så att han måste taga natten till hjälp för att hinna med sitt förelagda pensum.

När Gertrud under sin examenstid satt sent uppe om aftonen, kunde hon från sitt rum, som låg rakt under hans, höra honom skjuta sin stol från

skrifbordet långt efter midnatt. Detta blef som ett nytt föreningsband dem emellan. — Hugo följde hennes studier med största intresse, och, då de promenerade tillsammans, utgjordes deras samtal för det mesta af dithörande frågor, såsom diskussioner om de ämnen, som möjligen skulle förekomma vid studentskrifningarna, och om matematikuppgifterna, dem Gertrud oroade sig för.

Den tiden trängdes ännu alla varmare känslor tillbaka, åtminstone hos henne, där examensfrågan för tillfället var den allra främsta. I Hugos ynglingabarm jäste ock så många oroliga tankar för framtiden. Båda funno dock behag i hvarandras sällskap och voro därför gärna tillsammans. Deras bröder, likasom Gertruds väninnor, roade sig åt hennes vänskap med „Tvärvis“, men Gertrud lät dem prata och var icke heller svarslös, då det gällde.

* * *

En vacker, ljum majkväll, när träden knoppades i esplanaderna och hafvet låg spegellugnt i den dalande solens återglans, vann Gertrud sitt åtrådda mål och flög, lätt som en vind och smyckad af blommor, från famn till famn. Hon var allmänt afhållen af kamraterna och hade dessutom en talrik släkt, så att många kommit för att lyckönska henne på denna högtidsstund. Berti skrek och hurrade, tills han var alldeles hes. Längst borta stod Hugo med blicken oafvändt fäst på den ljusa flickgestalten. Nu såg hon också honom, och i nästa minut banade hon sig raskt väg genom den församlade folkmängden.

— Ja, nu har jag den äntligen! — Hon visade med handen mot lyran. Han log och räckte blygt fram en knippa doftande konvaljer.

— Å, Hugo! — Det föll sig helt naturligt, att hon i detta ögonblick kallade honom vid namn. — Just konvaljer, mina älsklingsblommor! Du tänkte bestämdt på det? — Han nickade och blef röd. Det lilla ordet *du*, lät så godt och förtroligt från hennes friska, röda läppar.

— Skola vi smita i väg, du och jag, från dem allesammans och taga oss en promenad, bara vi två! — Hvad hon såg skälmsk ut, när hon såg sig omkring i smyg; den lilla gropen i hakan kom genast fram. Hon grep om hans arm för att låta honom föra henne bort ur trängseln.

En sekund svartnade det för hans ögon. Han greps af svindlande jubel, då han kände den lätta tryckningen af hennes lilla, varma hand så nära sitt hjärta. Nästa minut voro de redan långt därifrån och vandrade snart under Kajsaniemis knopande träd.

Det var så besynnerligt att gå där och inte alls känna marken under sina fötter och inte veta hvad de talade om, bara förnimma, att den ljumma kvällsvinden smekte kinden och förde med sig en berusande doft från konvaljerna i hennes grå tröja. „Våren slår ut sina vingar af guld“. — Ja, det underverket skedde visst just nu rundt omkring dem, och det var det som betog dem.

Hugo låg länge vaken den aftonen. Han låg alldeles orörlig med armen under hufvudet och blicken oafvändt riktad utåt i den ljusa majnatten.

Det var något han måste reda ut för sig, någonting, som började klarna för hans själs öga, och innan han somnade, visste han också hvad det var. Han visste, att han älskade Gertrud Hellberg med den obegränsade kärlek, som sådana naturer som hans bära på hela sitt lif.

* * *

Hugo Wahl var magister och hade tagit en grann examen, oaktadt sin ungdom. Nu gällde det att välja lefnadskall. Han visste nog, att han helst ville studera vidare, att han ville blifva docent vid universitetet, men alla sådana planer måste tills vidare skjutas åt sidan. Fortsatta studier gáfvo icke snart bröd, och fru Wahl kunde dessutom icke förstå, hvad det skulle tjäna till att ideligen läsa.

Hennes lilla Berti var då af ett helt annat slag. Boken fick gärna ligga i fred för honom; han skulle nog slå sig på något praktiskt och förtjäna bra med pengar — försäkrade hon.

Hugo svarade ej. Han gjorde sällan några invändningar mot sin mors argument. Han sökte sig arbete som skollärare och erhöll snart lektioner så många han kunde hinna med. Dessutom åtog han sig öfversättningar och arbetade yttermera på en lärobok för skolans behof, som han länge haft i tankarna. Han hade således arbete upp öfver öronen, som man säger.

— Det är öfverdrifvet, det där träländet — sade fru Wahl helt missnöjd. — Hvarför skall du trötta ut dig. På det sättet får man ju knappt se

till dig, ty när du inte är i skolan, sitter du vid skrifbordet och vet inte af hela världen. —

— A, arbete är en bra sak — svarade den unga magistern och såg upp med en vänlig nick. Det tjänade ju till intet att upplysa modern om huru väl han behöfde all den inkomst han kunde få, nu då hyran blifvit förhöjd och modern bara grät, då hon tänkte på att flytta.

Dessutom hade hon under sommaren nödvändigt behöft genomgå en badkur för sin nervösa hufvudvärk. För Berti gick det mycket långsamt framåt i skolan; han satt redan för andra gången öfver på klassen.

Han hade vuxit och ville gärna spela snobb, hvarför hans garderob med hvarje år tog ett djupare grepp i stora brors kassa. — Nej, lilla mor visste nog inte, huru nödvändigt det där trälgrörat var.

Gertrud Hellberg gick i musikinstitutet. Hon hade inte klart för sig, hvad hon skulle ägna sig åt, men musiken hade alltid legat henne om hjärtat. Då hon hittills hunnit skänka den så föga tid, ville hon nu offra detta första lediga år åt nöjet att spela — naturligtvis med en bitanke att framdeles utbilda sig till lärarinna, om icke . . . Längre kom hon aldrig i sina tankar, utan slog med ens om till ett annat ämne.

Naturligtvis fortforo Hugo och hon att vara goda vänner och promenera tillsammans som förr. Men om också Gertrud nu hade större ledighet därtill, var Hugos tid i stället desto mer begränsad.

Han var verkligen mycket upptagen och kom nästan aldrig ned till dem.

Hon var alltid glad öfver att råka honom, men då det så sällan kunde ske, gick hon ut med sina många kusiner, besökte publika nöjen för att se litet af lifvet och kom in i ett par föreningar. Då de stundom möttes på gatan, tyckte Hugo, att hon alltid såg så glad ut. Han vände sig då om med en suck och blickade efter henne. Ett sådant möte lyste dock upp mången mörk stund för honom och han kände, att han behöfde en smula sol.

Han hade fortfarande kvar sitt tunga lynne från barndomen, och så var det de dagliga omsorgerna och framtidsbekymren som tryckte honom. — Han hade så mycket att grubbla öfver och ingen att tala med om sina svårigheter. Åt Gertrud kunde han ej säga det, som tryckte allra mest. Men så mindes han, att han var en man nu och måste bära sin del af lifvets börda. Att draga sig undan vore feigt. De dystra tankarna kommo oftast öfver honom, då han var kroppsligt trött och inte orkade kämpa emot dem.

Men nästa dag, då Gertrud ringde på för att be honom öfversätta en sång åt henne eller för att bedja honom komma ut en stund i det vackra vädret, slog hans stämning genast om.

Han var ofta numera ganska tystlåten under deras promenader, men så hade hon i stället så mycket mera att berätta. Det lät alldeles som fågelkvitter om våren, tyckte han, så gladt och förhoppningsfullt. Hon tog honom allt fortfarande till råds, ja, lät honom likt en förtrogen läsa i sitt

unga, rena hjärta. Där fanns alls inga mörka gömslen och ingen skräpvrå, allting var så ljust och klart som hennes kära, strålande ögon.

Lycklig, tusenfaldt lycklig den, som en dag fick kalla henne sin . . . Men nej, den tanken kunde aldrig få fatta rot i hans själ, den måste likt alla andra vackra luftslott sväfvat „in's blaue“, det visste han väl, äfven om icke modern ständigt upprepat: — Kära Hugo, tänk på din lille bror, han har ju ingen annan att lita till än dig. — När hon kom så långt, voro också tårarna redan till hands, och Hugo hade under årens lopp fått en sådan förskräckelse för hennes gråtskof, att han lofvade „guld och gröna skogar“ för att se modern belåten

* * *

Genom oerhörd flit och till följd af att hans arbete med läroboken nu var slutfördt — den var redan under tryckning — hade Hugo, utan att yppa det för någon annan än Gertrud, tagit sig tid till sin licentiatafhandling.

Han hade en gång tänkt göra ett storverk af den, det tillstod han för Gertrud. Nu fick han vara glad åt att den blef så pass duglig som den blef. — Mamma tyckte visst, att det arbetet var en dårskap, men om jag på gamla dagar får en professur, kommer hon nog att ändra tanke — sade han med ett försök att skämta.

Detta hände annars icke ofta, ty bekymren för „lille bror“ drogo nu mången fåra i Hugos allvarliga ansikte. Det ville rakt inte gå för Berti!

Slutligen, efter en alltför långvarig studietid, försökte han sig på studentexamen, men fick „hud“. Det bekom honom föga, men modern var otröstlig och delgaf alla sina väninnor sin fasta tro på lärarepersonalens orättvisa mot hennes älskade gosse. Det kostade äfven på Hugo, och det fordrades all hans viljekraft för att förmå Berti att göra om försöket. Detta lyckades ock, men som han själf på sitt humoristiska sätt yttrade „tack vare en rösts öfvervikt“.

Nu skulle han emellertid på allvar kasta böckerna i vrån och slå sig på något praktiskt.

Fru Wahl, som allt ännu höll fast vid sin idé, att son borde välja fars yrke, föreslog genast, att Berti skulle blifva ingenjör. Därtill fordrades visserligen äfven studier, men det tänkte den goda frun inte på. Berti däremot rynkade pannan och gjorde förfärliga grimaser.

Det enda han kunde förmås till, var att på Hugos uppmaning praktisera under några månader hos en vän till deras far, som var disponent vid en större bruksanläggning. Denna sysselsättning behagade honom emellertid så föga, att han skref hem och förklarade, hurusom han nu sett, att hans anlag inte alls lågo åt det hållet. Han vantrifdes också oerhördt på landet, något som hans mor fann naturligt, och påstod, att han magrat af hemlängtan till sitt kära Helsingfors.

En tid funderade han starkt på apotekareyrket eller affärslifvet. Slutligen skaffade Hugo honom plats i en bank. Till en början trifdes Berti utmärkt. Arbetet för en nybörjare, som han, var ej

ansträngande, och han fick tid öfrigt till att middagstiden flanera på Esplanadgatan för att hälsa på sina många flickbekanta. När man hade så vackra ögon, så näpna små gryende mustascher och ett så stiligt sätt att hälsa som Berti Wahl, var det ej svårt att bli beundrad, och alla tyckte om honom. Därtill kom att han dansade väl, åkte skridsko särdeles elegant och för öfrigt med lust och lif ägnade sig åt alla slag af sportöfningar.

— Min Berti ser alltid ut som en ung gentleman, yttrade fru Wahl och blickade med moderlig stolthet efter den prydliga unga mannen i sin välgjorda kostym.

Hugo tänkte kanske detsamma, där han satt och korsade öfver Bertis sista skraddareräkning — men det var oerhördt hvad det kostade!

— Berti borde verkligen varit en rik mans son — suckade modern. Det är icke roligt att knoga och slita, då man är så ung och glad som han. —

Brodern log ett halft ironiskt löje vid tanken på den betydelse, som låg under orden „knoga“ och „slita“ i förbindelse med „lille bror“. Men han sade lugnt: — Det vore godt om Berti kunde lära sig arbetets välsignelse. —

— Arbeta, arbeta, det kan du säga som aldrig brytt dig om något annat. Berti är ju så helt olika. —

Ja, det hade mor fullkomligt rätt uti, tänkte Hugo, och det var lyckligt i flera fall. Stackars lilla mamma! Hon var ingen psykolog och allt fortfarande så märkvärdigt „grön“. För första gången på länge lyste det till i hans mörka ögon.

Hvad fadern ändock spått sant en gång. Hans blick sökte modern, som satt borta i soffan med sitt broderi. Hennes ansikte hade icke ännu en enda rynka, hyn var fortfarande mjuk och rosig, och ögonen hade bevarat sin forna glans. Hon var allt ännu en vacker och ungdomlig kvinna, medan han själf . . . Å ja, tiden hade icke varit lika mild mot honom, ty, medan moderns hår ännu var blänkande mörkt, blandade sig redan mångt silfverstrå i hans.

Berti och återigen Berti! Sällan hade man någon ro för honom. Nu beklagade han sig redan öfver det eviga stillasittandet på banken. — Man blef ju rentaf styf i benen.

Hugo såg så betryckt ut, då Gertrud en dag mötte honom, att hon lockade ur honom orsaken till hans nedstämdhet och sedan uppbjöd all sin förmåga att skingra den.

Ack, den kära, kära flickan! Han genomskådade så väl hennes älskvärda list. Och sant var det nog också, att en timme i hennes sällskap hade en märkvärdig makt att jaga alla hans mörka tankar på flykten. Han tyckte äfven, att hon denna dag föreföll mer än vanligt behaglig, så öppen och tillitsfull.

De hade nu varit bekanta i bra många år. Gertrud var en så omtyckt flicka, men aldrig hade hon som andra koketterat för någon. Med ens slog den tanken honom att hon kanske tänkte på honom *så*, som han tänkt på henne alla dessa år; ty egentligen hade han visst hållit henne kär ända sedan

den där allra första gången då de möttes i trappan för att stifta fred mellan sina små bröder.

Huru tiden flög fram. Nu skulle Per snart blifva student, och „lille bror“ var en ung snobb. — Å, Berti, Berti! — Den gamla tyngden föll med ens öfver honom med fördubblad styrka. Han fick ju icke tänka på sig själf, först gällde det Bertis framtid och den — ja, den låg långt fjärran i det ovissa!

Och medan Gertrud gick vid hans sida, kanske väntande på det ord från hans mun, som skulle lyckliggöra dem båda, stelnade leendet på läpparna, och ögonen blickade hopplöst mot det drömmarnas sköna land, där han försökte jorda sitt unga hjärtas kraf på lycka.

* * *

Till Argentina! Var det nu verkligen sant, att den vackra, stiliga Berti Wahl skulle hamna där!

Alla unga damer tyckte, att det var förfärligt dumt, utom de, som funno det romantiskt. Hans mor var förtviflad.

Då Berti först kom fram med sitt förslag, tog icke heller Hugo saken på allvar. Den gossen pratade ju alltid så många orimligheter. Men då de kommo i enrum och „lille bror“ tvangs att klargöra hela sin affärsställning — en högst intrasslad härfva — blef Hugo så häpen, att han verkligen inte visste någon bättre råd för Berti, än att låta honom börja på nytt i ett annat land. Och trots moderns alla stormlöpningar mot detta beslut, förblef Hugo, efter nogsamt begrundande, fast.

Det var just samtidigt han mottog underrättelsen, att Gertrud skulle resa till Berlin och Leipzig i och för musikstudier. Hon kom själf upp och berättade om sina planer. Man måste ju företaga sig någonting, sade hon med en suck, och Hugo tyckte, att det låg en lätt skugga öfver hennes vanligen så glada ansikte. — Jag är ju något inkommen i musik, och kan, om jag ytterligare arbetar på min utbildning, blifva en bra lärarinna, Det är inte mitt eget omdöme, förstås. Andra påstå det, och kanske ha de rätt. — Pappa skänker mig resmedel, som jag hoppas framdeles kunna betala igen. — Så är det nu bestämdt — slutade hon med någonting trött i rösten.

— Du gläder dig väl mycket åt resan, lilla vän — framkastade fru Wahl. — Det var ju en utmärkt idé. —

Gertrud nickade. — Alla säga det, då bör jag väl äfven antaga det — svarade hon liknöjdt. — Och Berti skall ju också resa? — Hon vände sig till den unge mannen, som, stödd mot dörrposten, rökte sin cigarett. — Jag tror, att du gör rätt, sade hon med sänkt röst, och såg på honom med sin vackra, klara blick.

Berti slängde bort cigarretten och grep efter hennes hand. — Tack för de orden — sade han i samma ton.

— Det är nog äfven det bästa för — Hugo! —

Berti ryckte till och såg skarpt på henne.

— Tror du det — frågade han sakta.

Gertrud nickade! — Du vet, att jag önskar er båda allt godt! —

— Här är den bok du önskade till reslektyr — sade Hugo och kom fram till dem. — Jag är glad öfver att den var hemma. —

— Tack och farväl!

— Vi komma nog till båten, då du reser. —

Hon var borta, men Hugo kunde inte tänka på någonting annat än Gertrud; det låg i hennes blick och ton, ja, i hela hennes väsen något, som likasom förebrående vände sig mot honom.

Gertrud var ingen förkonstlad världsdam utan en sund, enkel natur. Hvarför skulle hon väl dölja den rena, sanna känsla hon hyste för honom? Han skulle på sina knän velat tacka henne därför — och likväl! Han fick ej tala. Mellan honom och hvad han af själ och hjärta åträdde stod — „lille bror!“

Det fanns ögonblick under långa, ångestfyllda nätter, då han tyckte, att han måste hata Berti. Berti, som låg där alldeles invid honom och sof ungdomens tunga, lugna sömn. Men då smög sig öfver honom minnet af det lilla guldlockiga änglahufvudet med den gränslösa tilliten, som var så oemotståndlig. Och fanns icke samma förtroende ännu i denna stund? Jo visst, det fanns där nu som förr, äfven då han senast biktade alla sina obetänksamheter, all sin dårskap och tanklöshet. Han hade då lagt sin arm kring stora brors hals, alldeles som i barndomen, och snyftat: — Hugo, förlåt, jag skall aldrig göra så mer, bara du hjälper mig ännu denna sista gång! —

Nej, nej, aldrig hata „lille bror“, fars testamente! Han visste nu, att hans hjärta icke för-

mådde hysa en sådan känsla. Och gudskelof, något brottsligt hade ju Berti icke att anförtro honom, sådan var han inte. Det var i grunden alltid någonting godt och barnsligt hos Berti. Hugo stod länge och betraktade broderns vackra drag, den rena pannan med det vågiga, blonda håret, och det kom något oändligt mildt i blicken, en faders blick, som ser på ett älskadt barn.

Han vände sig bort med en suck. Han tänkte på Gertrud. — Hon var ju så älsklig! Det fanns visst mången annan än han, som bara väntade på att få göra lifvet ljust för henne.

Morgonen grydde redan, innan han slutade sin långa vaka, men då hade han också förvärfvat sig nog själfbehärskning att med yttre lugn gå till sitt arbete.

Följande vecka reste Gertrud. Hon följdes af släkt och vänner till båten, som skulle föra henne öfver till Stettin. Hon blef alldeles öfverhopad med blommor och bonboniéer, och allä hade så mycket att säga henne i afskedsstunden. Berti, som hade en vacker röst, ställde till och med om att hon fick sång till farväl, och han var en af de främsta att uppvakta henne, medan Hugo som vanligt höll sig i bakgrunden. Han hade blott vid förbigåendet fått räcka henne några remontantrosor, friska och kraftiga på långa brunröda stänglar, just sådana Gertrud mest tyckte om. Nu blef där ett ögonblick mindre trängsel, och han visste knappt själf, hur det kom sig, att han plötsligt stod uppe på däckets vid hennes sida.

— Det blir mycket tomt, då du lämnar oss!
— Hvad de få orden sade litet, och han skulle dock nu haft tusen saker att anförtro henne.

— Jag kommer nog också att sakna er alla här hemma — svarade hon, och hennes röst skälfde som af återhållna tårar. Då grep han efter hennes hand. — Mätte du finna lyckan där borta, Gertrud! —

— Lyckan! — Nej, Hugo, den lämnar jag bakom mig. — Deras blickar möttes ett långt ögonblick, och båda sågo djupt i hvarandras hjärtan och förstodo allt.

Nästa minut var han redan tillbaka på kajen bland skaran af de följande, och ropet „alla främmande från bord“ ljöd fram till dem. Landgången drogs in, och propellern började arbeta.

— Farväl, farväl — ljöd det både från båten och från stranden. Det viftades med hattar och näsdukar, men Hugo stod orörlig, han endast såg. Det sista hans öga uppfattade, var att Gertrud höjde upp rosenstänglarna mot sina läppar, och då visste han, att det var en afskedshälsning, som gällde honom allena.

Han kunde omöjligt gå direkte hem, ehuru arbetet låg och väntade på honom. Huru skulle han nu förmått lyssna till och svara på små hvardagliga frågor, nu, då de största och mest betydelsefulla stormade inom hans bröst.

Ångaren plöjde sin väg öfver det höstgrå vattnet, och himlen hängde molndiger och tung däröfver. Uppe från vallarna kunde han följa dess gång långt ut i fjärran, tills den försvann som en

liten mörk punkt borta vid synranden, alldeles som hans egna förhoppningar — borta, ohjälpligen borta!

Hvad lifvet ändå ofta var armt! Hvert han än vände blicken, kunde han icke skönja en enda vänlig ljusstrimma så långt tanken nådde i den aflägsna framtiden, som låg tom och tröstlös framför honom.

„Tröstlös“ hade sin motsats „tröstrik“. — „Tröst“ — det ordet var som taget från en andaktsbok. Men sådana böcker voro icke i bruk där hemma. I hans barndom läste väl mor en aftonbön vid bädden; den hade han längesedan glömt. Han kom ihåg, att han en gång som liten parfvel frågat sin far: — Bor Gud i himlen? — Då kom det en så vemodig blick i de kloka, grå ögonen; fadern tryckte honom intill sig, och svaret kom helt lågt: — Min stackars lilla gosse, därom är jag tyvärr alldeles okunnig! — Underligt nog gick han aldrig till modern med sina frågor.

Hon skulle nog inte heller kunnat gifva besked på slika spørsmål, trodde Hugo, ty han hade aldrig hört henne annat än i förbigående yttra sig om det, som hade afseende på religionen, och tydligen ansåg hon det uteslutande höra prästerskapet till.

I Gertruds hem var det annorlunda. — För första gången föll honom nu denna olikhet in. Han hade aldrig förr tänkt därpå eller sökt utröna dess orsak. För honom hade ju också kristendomen icke haft större betydelse än de många sekter, om hvilka människorna tvistat århundraden igenom, men alltid när han mindes Gertruds mor, var det som om någonting varmt och ljust ström-

mat honom till mötes. Det var som skulle hon gått och burit på en inre stor fröjd, hvilken åter speglades i hennes yttre väsen och som skulle hon i sin glädje velat sprida solsken omkring sig, hvar hon gick fram.

Om det inte kom sig blott och bart af hennes goda hjärta, så var kristendomen något vackert, det måste han medgifva. — Fru Hellberg hade nog icke haft det så lätt; hennes man var mycket äldre än hon, ytterst sjuklig och fordrande. Flere barn hade hon förlorat, senast en förhoppningsfull son. Men alltid förblef hon densamma. Hon måtte verkligen känt innebörden af ordet „tröst“, ty att trösta, det kunde hon bättre än någon annan han träffat. Just däri var det Gertrud mest liknade sin mor. Gertrud och han, som annars talat med hvarandra om allting, hade alltid tystnat, då de kommit in på religionens område. Han hade nämligen förklarat, att — dit kunde han inte längre följa med. — Och så teg hon. Gertrud var ej den, som trängde sig på andra med sin öfvertygelse, men hon delade liksom modern med sig af sitt hjärtas skatter, och det i rikaste mått. O Gertrud, Gertrud! —

Hela den djupa, gränslösa saknad, som i detta ögonblick fyllde hans kvalda bröst, gaf sig luft i detta ångestfulla rop, som vinden tog på sina starka armar och bar bort i den vida rymden.

Då han sent omsider kom hem, var han trött både till kropp och själ.

— Ja, nu har då Gertrud rest — sade hans mor. — Vet du, Hugo, jag är i det hela riktigt glad öfver att hon är borta, ty det var ej utan, att jag

började hysa oro för att du skulle fästa dig vid henne. Huru skulle det då gått för Berti och för mig ensamma kvinna, öfvergifven af båda mina barn. — Å, Hugo, göm mig först djupt i svarta mullen, sedan må du göra som dig lyster! — Fru Wahl grep efter näsduken för att torka de lätt flödande tårarna.

— Lugna dig, kära mamma, lugna dig för all del. — Hugos röst ljöd en smula kärf. Det låg ju en så skriande egoism i hennes ord. — Jag skall nog, så vidt i min förmåga står, se till att du ej behöfver sakna något. —

— Ja, ja, och Berti äfven . . . —

— Ja, Berti också — Hugo strök sig öfver pannan, den intelligenta tänkarepannan, och förde handen lätt genom sitt gråsprängda hår. — Besynnerliga lif, där några stå stilla, alldeles på samma ståndpunkt! — „Ingenting lärt och ingenting glömt“, det kunde visst tillämpas på hans mor, och ändå var hon ju så snäll, stackars *lilla, unga* mor!

* * *

Den närmaste tiden före Bertis afresa var ganska bedröflig. Fru Wahl endast jämrade sig, och Hugo hade händerna fulla med att ombesörja broderns utrustning för den långa resan. Men allt som dagarna gingo, tillbakaträngdes alla yttre bekymmer för den enda smärtsamma tanken, att han skulle skiljas från „lille bror“, skiljas för en fullkomligt oviss tidslängd, med världshaf och främmande land emellan dem. All möda och försakelse,

hvarje offer han hela sitt lif i tysthet bragt, ja äfven de gånger han grämt sig öfver Bertis lättja, tanklöshet och öfriga förseelser, voro nu förgätna, som om de aldrig funnits till, och han tänkte blott på huru kär Berti alltid varit honom och hur tungt det skulle vara att icke mer kunna hjälpa och stödja honom såsom förr.

Berti hade heller aldrig varit så älskvärd som dessa sista veckor. Det var som om han velat lämna blott ett helgjutet godt minne kvar åt dem. Han kunde skämta bort moderns oro, alldeles som man lugnar ett sorgset barn, men under hans gläd-tighet låg dock nu en god portion allvar.

Han talade ofta med Hugo om sina föresatser att taga itu med kraft där borta, där han inte hade det kära Helsingfors-lifvets dagliga frestelser för ögonen.

Aldrig hade bröderna kommit hvarandra så nära som nu. Hugo fick för första gången erfara, hvad det ville säga att utbyta tankar med en bror. Och nu just måste de skiljas!

Ack, om det ännu kunde ändras? Om man ännu i sista minuten skulle uppgifva alltsammans. Han hade ej i hela sitt lif varit så vacklande, men nu var det „lille bror“ som stod fast.

— Nej, min gubbe, det går icke — sade han och lade raskt sin hand på broderns axel. — Du vet ju, att jag alltid varit van att få min vilja fram, och nu vill jag såsom jag aldrig förr i lifvet velat en sak. Jag känner min natur, och det gör du också, ehuru din broderskärlek nu i afskedsstunden en smula förblindat din eljes så klarseende

blick. Stannar jag kvar, blir det samma lek som förut, och samma oförändrade Berti går här som en snobb och låter dig betala fiolerna. Nej, nu skall det blifva „etwas anders!“ Jag är rädd att jag måste slita ondt en smula, innan det biter på mig, och det kommer jag aldrig att göra så långt din makt når, kära bror. Jag förstår nu litet af hvad du gjort för „lille bror“. — Bertis ögon började glänsa. — Jag tror också, att det skall klarna mer och mer för mig, när jag inte har dig inom räckhåll. —

Hugos invändningar blefvo sålunda kullkastade, och Bertis vilja rådde. Afskedet dem emellan, oafsedt moderns hejdlösa förtviflan, ville Hugo helst breda glömskans slöja öfver.

Så kom hösten enslig och tung med hvardagslivets plikter för hvarje dag. De fyllde ut tiden, och det var märkvärdigt, huru de i all sin enformighet likväl hjälpte till att lätta livets börda.

Gertruds mor var hela tiden så vänlig. Hon kom ofta upp till dem, och på sitt goda, lugnande sätt pratade hon bort mången tung stund för fru Wahl.

Tack vare moderns lynne gick det vida lättare för henne att bära förlusten af Bertis närvaro, än Hugo kunnat förmoda. Hon började intressera sig för fru Hellbergs välgörenhetsföretag och arbetade till bazarer tillsammans med henne. Det var någonting nytt, och det förde henne i beröring med många människor, samt gaf sysselsättning åt hennes tankar. — Hugo glädde sig uppriktigt öfver

att hon ännu ägde så mycken spänstighet i behåll, som det nu visade sig.

Det kom också goda bref från Berti, som på sitt lätta, humoristiska sätt skildrade resan med alla dess brokiga upplevelser. Med hopp och ifver bidade han färdens slut vid det efterlängttade målet.

Ja, han hade ännu någonting att sträfva till, tänkte Hugo med en saknadens suck. Berti var ju så ung, och hela lifvet med alla sina rika möjligheter låg framför honom, då däremot han själf vid sina trettio år kände sig gammal och trött och utan mål. Han tog bara emot dagen som den kom, utan att se framåt. Om han lefde tills Berti hunnit mogen ålder och satt bo, då kunde det väl finnas någonting att intressera sig för, men till dess var det bara att vegetera.

Hemmet föreföll honom också numera så tyst och dödt, då man icke hörde Bertis glada röst eller raska steg. — Han hade nog ro nu att skriva på ett större vetenskapligt arbete, som han hade för händer. Det blef dock allt tydligare för honom, att han måste ut för att studera vid de gamla kulturhårdarna. Men han gjorde sig skrupler för hvad modern skulle säga därom och vid tanken på att han skulle nödgas uppoffra något för egen räkning. Då han dock slutligen begynte tala om sina resplaner med fru Wahl, hade hon intet att invända. Hugo hyste en oklar förnimmelse af att hon ej ogärna såg honom ur vägen just nu, då Gertrud Hellberg kunde väntas hem, men någon visshet kunde han naturligtvis inte få. För egen del hade han nog hyst ett svagt hopp att få råka

Gertrud där ute. Det måste dock uppgifvas, då hon skref hem, att hon med några vänner skulle göra en tur till Italien före återkomsten.

* * *

Ett år kan vara både långt och kort. — Hugo Wahl satt och reflekterade däröfver, medan han på det nordtyska bantåget fördes hemåt efter sin betydligt fördröjda vistelse i utlandet.

Han hade inte trott, att han mer skulle kunna lefva så rikt som han gjort under de gångna månaderna, då han fått loda djupt i vetandets schakter och på samma gång pröfva sin egen förmåga. Han tyckte, att han föryngrats därvid, att han blivit lättare till mods och spänstigare till lynnet än någonsin förr och att han förnummit en aning om lifsglädjens fullhet.

Ja, han hade fått mottaga så mycket, att han nu med lätthet skulle påtaga sig arbetsoket där hemma.

Från Berti hade han haft goda underrättelser. Hvilket friskt lif, hvilken kraft till och med i den raska stilen, som plötsligt fått en manlig stadga.

Han skref, att han kände fast mark under fötterna, att arbetet fängslade och att han aldrig förr känt sig så nöjd. Äfven hans reskamrater hade i bref till de sina sändt hälsningar, att Berti Wahl var en af „de bästa“ där ute.

— De unga damerna i Helsingfors skulle visst häpna, om de såge, hvad allt jag företager mig här — skref Berti skämtsamt. — Jag ser ut som

en groffarbetare, och mamma skulle beskärma sig öfver mina förstörda händer, men när vi råkas, hoppas jag ni få se en annan Berti. Den stunden ligger dock fjärran, ty det går ej fort att förvandla en dådlös snobb till en dugande människa och — det är mitt närmaste mål. — Du har hjälpt mig Hugo, hjälpt mig nu såsom så ofta förr, ehuru jag i min kortsynthet ej lade märke därtill. Först nu har det klarnat för mig, att du, kära bror, kanske för min skull offrat något, som stundom skattas högre än själfva lifvet. Den tanken gnager mig i hjärtat, må du tro, och jag vet ej hvad jag skulle vilja göra för att vända om lyckohjulet för dig. „Tiden bär rosor i sitt sköte“, säger ett gammalt ordspråk; måtte det gå i uppfyllelse på dig! Du är för god, Hugo, att inte få din lott med af lifvets sällhet. Ja, ja, du måste hm — hm —. Man hinner tänka, må du tro, medan man torkar sin våta panna och tager sig en rök under arbetet. Jag har krafter som en ung björn skall du veta, men, o ve, så oöfvade, att det knakar i musklerna, då jag tager uti. Härligt i alla fall!

Hugo log, då han läste dessa utgjutelser, i mycket så karaktäristiska för Berti, att han i dem framstod helt lifslevvande. Men likväl vittnade de om en helt ny okänd sida hos „lille bror“. — *Jag* hade lämnat plats för *du*. I sin kärlek hade väl mor och han fostrat Berti till en ren egoist. Nu hade lifvet själf tagit honom om hand för att godtgöra, hvad de felat. Det kändes så glädjande, icke blott för att det angick honom själf — hans framtid tycktes ju vara en gång för alla utstakad —

men det värmdde i alla fall som en solglimt om vintern.

* * *

„Vår i luften, gatorna nästan torra och en löf-tesrik blå rand vid horisonten“, så ser mitt kära Helsingfors ut i detta nu, det känner jag på mig, och då jag sluter ögonen står hela taflan, och ni allesammans med, så lifslevvande för blicken. —

Så skref Berti med sin raska penna till Gert-rud. Han brukade ofta uppvakta henne med ett kort eller några rader med tyåtföljande egenhän-diga pennteckningar af honom själf i hvarjehanda komiska och ovanliga skepnader, men denna gång var det ett riktigt ordentligt bref. Gertrud läste det med allt mer stigande undran, tills hon vid underskriften kände en varm rodnad på sina kin-der. — Å, den Berti! —

— Gertrud, svara mig uppriktigt på en fråga — skref han i brefvet. — Ja, det låter ju nästan som en kärleksförklaring, icke sant? Något ditåt är det väl också, men fortsättningen lyder: Älskar du Hugo? — Ja, ty ser du, här i min ensamhet har jag kommit underfund med, att min stora, dumma, ädla, oförlikneliga broder i sin öfverdrifna osjälfviskhet beslutit vandra sitt lif på sidan om lyckan, och hvad han en gång beslutit, det frångår han ej, n. b. om han anser plikten fordra det. Jag har en viss erfarenhet af hans fasthet från den tiden han informerade mig och misstager mig där-för ej på den saken. Således beror nu hans lycka ytterst på dig.

Älskar du honom, såsom Hugo förtjänar att älskas, så måste du lämna alla hänsyn och gå rakt fram och tala om det för honom, hvad verkan det sedan må göra. Detta är mitt förslag, och jag är glad åt att jag fick upp mina blinda ögon, innan det var för sent. Ja, vill du inte, då är det ju lönlöst, att jag ber. Men kära, söta, älskvärda Gertrud, hur skulle du inte älska en sådan ideell människa som Hugo. Och *om* — ja, då får du ej tveka, kom i håg det. Det är olika med „stora bror“ än med mig och otaliga andra; att älska är för honom en kärlek för lifvet. — Han håller dig kär, det har jag länge vetat, men, hvad det betyder för honom, förstår jag nu först.

Annat är det med „lille bror“ — fjärilsnatur. En söt flicka på hvarje finger och två till fastän få dussinet fullt. — Sådan är han. — Tala också förnuft med lilla mor och tag henne helst med öfverrumpling, det är mitt råd. Naturligtvis kommer Hugo med sina skrupler, men hvarför skulle han behöfva lämna morsgumman åt sitt öde fastän han gifter sig? Du blir nog en rar dotter för henne, det är jag alldeles viss om. Och för min skull får han ej neka. Jag börjar småningom förstå sötman af „ eget bröd“. Om du har en god underrättelse, så lyckliggör genast därmed den, som helst af allt ville kalla sig din

„Lille bror“.

Gertrud vek långsamt ihop brefvet och såg djupt begrundande framför sig. Ack, om detta kommit förr! Om hon riktigt vetat allt, då hon

ännu lefde i sin första ungdoms vackra lyckodrom och skulle kunnat storma en värld för att se den förverkligad.

Nu var det annorlunda, nu hade det glada modet förgått. Lifvet gick sin stilla gång, och hon var bara en i ledet som alla andra, i arbetarenas led, på pliktens väg.

Berti visste ju inte heller, att Hugo och hon inte mer stodo på samma fot med hvarandra som förr. Allt sedan den långa skilsmässan hade det kommit in något nytt och främmande i deras förhållande, om hon också kände, att Hugo innerst var sig lik. Emellertid var det slut med deras långa, förtroliga promenader, och de råkades ganska sällan. Hugo var ju nu en lärd doktor och docent vid universitetet med ett godt namn inom den vetenskapliga världen. Afståndet mellan dem blef därigenom ännu större, tyckte hon. Men om Berti ändå hade rätt, om en falsk kvinnlig blyghet skulle hindra 'två att komma tillsammans som gärna tillsammans vill"! Skulle hon icke då våga ett slag för lyckan, både hennes egen och hans? —

* * *

På eftermiddagen gick Gertrud en trappa upp. Fru Wahl var utgången, men skulle snart komma tillbaka. Doktorn var också borta. — Ville inte fröken Hellberg i alla fall stiga in och vänta en stund? —

— Ja, kanske! — Gertrud steg öfver tröskeln.

Hon visste verkligen ej, hvarför hon egentligen kommit hit i dag; kanske blott för att hon efter mottagandet af det där brefvet känt en alldeles oemotståndlig längtan att se Hugo. Och nu var huset tomt.

Hon satte sig vid fönstret i den lilla nätta salongen. Hon ångrade att hon lofvat stanna. Hvad gjorde hon väl här? Hon satt dock kvar och grublade, tills majkvällens lätta skymning sänkte sig öfver rummet. Då ljud helt plötsligt en röst tätt invid henne.

— God afton, jag hade icke en aning om att du var här. —

Hon spratt till, ty där stod ju den, som hela tiden upptagit hennes tankar.

— Jag väntade på tant, som skulle komma hem snart. Hon tyckes dock blifvit fördröjd. —

— Ja, det ser så ut. —

— Då är det visst bäst, att jag går. . .

— Har du så skyndsamt? —

Frågorna och svaren föllo som tvärhuggna.

Med ens tänkte Gertrud „nu eller aldrig“ — Bertis bref skramlade uppmanande i hennes ficka, och skymningen låg som ett värn omkring henne. — Det gaf mod.

— Hugo! — Han ryckte häftigt till för den ovana, bäfvande klangen i hennes röst. — Det förefaller mig, som om vi icke mer vore vänner som förr. Har det kommit något emellan oss? —

— Icke såvidt jag vet. —

— Ja, men tänk noga efter! Kanske är det dock ett eller annat missförstånd, som jag kunde förklara? —

— Nej, hvad skulle det vara? —

— Å, till exempel bara något ord, som du stött dig på? Var bara uppriktig — envisades hon.

— Jag är inte lätt stött. Dessutom har du visst aldrig sårat mig, det kan du vara lugn för. —

Hvad han var omöjlig i dag och hvad han gjorde det svårt för henne. — Då är ju allt godt och väl. Det kommer sig väl bara af att vi numera så sällan äro tillsammans. Du är så upptagen och har andra intressen. Jag menar, att du söker sällskap med lika tänkande personer. — Hon talade fort och andades häftigt. — Men Hugo, ibland hade vi dock så sköna stunder tillsammans! —

— Ja, det var då — svarade han lågt.

— Kunna — de aldrig — återkomma? — Orden stöttes fram och voro knappt hörbara.

Han hade vändt sig bort och gick nu snabbt fram och åter öfver golfvet. Hade han kanske icke ens uppfattat frågan?

Hon kände, huru halsen sammansnördes och tårarna stego uppåt ögonen. Usch, så sentimentalt kvinnligt, som om hon varit en skolflicka. — Gå då inte oupphörligt som en orolig ande, du gör mig nervös! —

Han stannade ögonblickligt och blickade förundrad bort till henne. Sådan hade han ännu icke sett Gertrud.

— Å, du obegripliga människa! — Nu voro tårarna redan i ögonen. — Förstår du då inte att jag kämpar för min — för vår lycka? —

Hon kastade ut orden som pilar, och han tycktes också uppfatta dem så, ty han gömde ansiktet

i händerna såsom för att värja sig. — Gertrud, jag har haft många bittra stunder i mitt lif, men denna är dock den bittraste af dem alla — stammade han.

Gertruds ögon blixtrade plötsligt till.

— Å, var inte rädd, du, att säga sanningen — säga, att min kärlek är försmådd! — Jag kan nog bära det! — Hvad hon i allt sitt trots just nu var ljufligt kvinnlig. Hugo kände det midt igenom sin eggande smärta. — Nej, nej, Gertrud din kärlek sätter jag nog högre än lifvet, men jag kan ju inte föra min talan, jag får ju inte tänka på att blifva lycklig — för Bertis skull! —

— Det är just „lille bror“, som tvungit mig till detta förfärliga steg — utbrast Gertrud. — Ja, Hugo, du må säga hvad du vill, men jag gör aldrig om det! —

— Således min enda möjlighet! — Det flög som en ljusblink öfver hans bleka drag.

— Ja visst, och Berti har lagt din lycka på mitt samvete. Du skall få läsa hans bref, jag har det med mig. —

— Å, bry dig inte om att söka efter det just nu! — Hugos röst ljöd åter tätt invid henne. — Jag kan icke längre motstå dig; jag har ju älskat dig så länge, länge! — Nu låg hans arm kring hennes lif, och han tryckte hennes hufvud hårdt mot sitt bröst. — Får jag kyssa den där lilla groppen i din haka, älskade, älskade Gertrud! —

Fru Wahl blef enligt Bertis råd tagen med storm. Gertrud kom helt lugnt och talade om för henne, att Hugo och hon beslutit gifta sig före midsommar och att hon visste, att lilla kära tant gladdede sig, då hon hörde, att Hugo var lycklig.

— Ja, ja, det förstås. En mor måste ju finna sig uti att blifva lämnad ensam och öfvergifven. Hon suckade och sökte efter sin näsduk, men Gertrud lät det inte komma så långt som till tårar.

— Vi skola nog hålla vård om mamma — sade hon hjärtligt.

— Ja, men stackars älskade Berti! Nu har han ingen mer som sörjer för sig — klagade fru Wahl.

— Han har så godt som afsagt sig sin försörjare — ljöd det lugnande svaret. — Jag har för öfrigt just i dag skrivit och gladt honom med upplysningen att vi redan utsatt vår bröllopsdag. —

— Du gode gud, hvad unga personer nu för tiden äro snabba i vändningarna. —

Fru Wahl drog djupt efter andan. Och när hon såg sin son, den allvarsamme, styfve doktorn med sitt gråsprängda hår, fånga Gertrud i förbifarten och svänga henne omkring, som om han varit en förälskad yngling och hon en sjuttonårig tärna, vände hon sig bort med en ogillande åtbörd. — Hvilken dårskap! — Världen var ju verkligen upp och nedvänd, då Hugo bar sig åt, som om han varit ung. Och för första gången i sitt lif kände hon sig nu helt plötsligt gammal.

— Har du den gula matkorgen, Hugo? —

— Ja, min vän, och pläden också, och allt det öfriga har Mattson stufvat in här under toften. Nu få vi visst lägga ut. —

Lotsfar grep själf rodret, och Kalle, pojken, skötte seglen. Smult väder, man kunde icke önska sig bättre.

Gertrud satt bredvid gubben Mattson och Hugo midt emot. — Det var den bästa platsen, försäkrade han, ty därifrån kunde han se rätt in i sin hustrus strålande ögon.

Det var som en dröm alltsammans, att de nu sutto där som man och hustru och seglade på bröllopsresa mellan löfklädda holmar och skär rakt in i sagans förtrollade värld. Det doftade så friskt från hafvet, vinden fyllde de hvita seglen, och som en mås med utbredda vingar flög farkosten öfver de lätta sommarvågorna.

De hade lämnat allt bakom sig, hvardagslivets id, dess vanor och sysselsättningar, för att begynna någonting okänt, en ny härlig tillvaro, bara de två tillsammans.

Hugo var som förvandlad. Hans mörka ögon lyste, de bleka kinderna hade fått friskare färg, och öfver hela gestalten låg något raskt och ungdomligt, som den aldrig ägt förr. — Öppen och ljus syntes ock hans vackra, fårade panna. — Det var lyckan som verkat undret, och Gertrud gladdede sig outsägligt däråt. Han satt ju och fröjdades som en pojke åt vattnets sorl mot bogen och båtens snabba fart; han hade nog i denna stund förgätit hela världen bortom dem. Den lärda doktors alla

afhandlingar lågo glömda där hemma på skrifbordet. Nu hade den ungdom, han aldrig fått upplefva, ändtligen kommit. Öfver hennes läppar ljöd ohörbart den gamla fiskarsångens omkväde „Jubilate, jubilate amen!“ — Ingenting annat kunde i detta ögonblick fullare uttrycka de känslor, som genombäfvade hennes tacksamma hjärta.

Solen sänkte långsamt sitt gyllene klot mot horisonten, stränderna begynte närma sig hvarandra, och snart löpte båten in i en vacker löfklädd vik. Uppe på backslutningen låg lotsens rödmålade stuga, som han upplåtit till sommarbostad åt de nygifta. Lotsmor kom nedtrippande från „lillstugan“, där hon och gubben skulle logera, för att välkomna de resande. Björkskogen och lotsstugan och kon i hagen och gumman i sitt randiga förkläde, alltsammans var som en idyll, omsluten af den blida junikvällens fågring. Hugo kunde ej låta bli att lyfta Gertrud ur båten och bära henne ett godt stycke upp på den gröna gräsmattan, till stor häpnad för „Gullros“, som stod och idislade innanför gärdet.

Deras sommarbo bestod af blott tvenne rum, en snygg kammare och ett större kök. Bord och stolar, hylla och skåp, allt var nymåladt, och pannor och fat glänste blanka. Det syntes på allt, att lotsmor älskade ordning. Hon hade lofvat blifva unga fruns högra hand i deras lilla hushåll, till hvilket doktorn lofvat bidraga med fisk.

Nu rykte präktiga flundror på det lilla bordet vid fönstret, och Gullros nysilade mjölk var kraftig som grädde.

— Vi få det kungligt här, skall du få se — skämtade Hugo. — Det bästa af allt är, att detta lilla näste tillsvidare är vårt hem, vårt eget hem. — Han sträckte sig fram för att taga hennes hand, och Gertrud gaf honom en innerlig blick. — Nu tänka de på oss där hemma — sade hon. — Jag vet nog, hvad mamma har gjort i dag. —

— Hvad då, tror du? —

— Bedt för oss — svarade hon enkelt.

Han nickade.

— Och din mor, Hugo, månne hon lagt skilsmässan från dig mycket tungt på sinnet? —

— Å nej, det tror jag ej. Lilla mor har fullt upp med att ställa sig i ordning för badresan. Du vet ju att jag öfverraskade henne med löftet därom till afskedsgåfva. Du känner nog hennes lynne. Jag ville, att hon skulle se, att jag inte i min lycka glömt att tänka på hennes trefnad. Ser du lilla morsgumman, som Berti brukade kalla henne, är en smula bortskämd ända från fars tid. —

— Och du har följt samma regim. — Gertrud log, och Hugo nickade skälmskt till svar.

— Jag har också kommit ihåg „lille bror“ i dag — sade den unga frun. — Han gläder sig nu i tankarna med oss. —

— Ja, „lille bror“! — Hugos blick lyste af ömhet. — „Lille bror“ har jag så mycket att tacka för. — Utan honom skulle du nog tegat som ett godt barn, Gertrud, till denna dag. —

— Och du med, min vän — svarade hon leende. — Men se, hvilken vacker belysning just nu! Skola

vi gå ut och se solnedgången från udden därborta? —

— Ja, det skola vi! — Snart sutto de sida vid sida på den mossiga hällen. Framför dem utbredde sig fjärdens vida spegel, badad i kvällsolens sista guldglans. Det var en aftonstämning sådan blott nordens kan bjuda på i midsommartid, då afton och gryning mötas, och naturen står likasom i aningsfull väntan under den korta skymningen.

Från holmarna och stranden strömmade björkarnas friska doft emot dem och i hagen förrådde konvaljerna sin närvaro. Man hörde ej annat ljud än ekot af de lätta årtagen, när någon fiskarbåt gled fram öfver det lugna vattnet. En andaktsfull frid hvilade öfverallt.

De sutto båda tysta, gripna af stundens högtidliga stillhet.

— Är inte detta skönt, — hviskade Gertrud slutligen och slöt sig tätt till sin make. — Man känner Gud så nära! —

— Din Gud — sade han lika sakta.

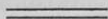
— Vår Gud — svarade hon stilla och såg upp till honom med fuktig blick. — Tror du inte, att det skall bli så en dag, min älskade? —

— Om något skall kunna klargöra Honom för mig, så måste det visst vara lyckan — sade han lågt.

Hon nickade. — Då vi sutto i båten och fördes fram så lätt och snabbt mot detta glada mål, kände jag inom mig en så gränslös tacksamhet för all Guds godhet mot oss, och jag kunde ej gifva den känslan ett bättre uttryck än att tyst upprepa den gamla tyska sångens ord:

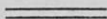
„Jubilate jubilate! Amen!“

— Det var skönt, sade Hugo tankfullt. — Jag tror, att också jag utan skrymtan kan säga det. — „Jubilate! Amen!“

INNEHÅLL:

	Sid.
God jul!	5.
Sensommar	17.
Från det gamla Åbo	48.
Vildfågel	83.
För „Lille bror“	168.

PRIS 3 MK 50 P.